

ΠΑΡΑΚΛΗΤΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΕΤΟΣ 22° ΤΕΥΧΟΣ 110° ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδός Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

Έξωφυλλο: Άπ. Βαρνάβας, εικόνα από τό σκευοφυλάκιο τής μονής Μαχαιρά, Λεοντίου Ίερομ., 1673 μ.Χ.

Όπισθόφυλλο: Ίερός Ναός Άποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμού Αγ. Ίωάννη

Όί άρθρογράφοι έχουν τήν απόλυτη εϋθύνη τών απόψεών τους

Άνέστη Χριστός καί
χαίρουσιν άγγελοι.

Άνέστη Χριστός, καί ζωή
πολιτεύεται.

Άνέστη Χριστός καί
νεκρός οϋδείς επί μνήμα-
τος.

Χριστός γάρ έγερθείς εκ
νεκρών, άπαρχή τών
κεκοιμημένων έγένετο.

Αϋτῶ ἡ δόξα καί τό
κράτος εις τούς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων. Άμήν.

άπόσπασμα από Κατηχητικόν
Λόγον Αγ. Ίωάννου
του Χρυσοστόμου

Θυμός, ἡ δύναμη τῆς ψυχῆς

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Οἱ Πατέρες μᾶς λένε ὅτι ὁ θυμός εἶναι μία δύναμη τῆς ψυχῆς. Ὁ θυμός εἶναι μέσα μας. Ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τόν θυμό. Εἶναι μία ἀπό τίς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μας, οἱ ὁποῖες ὅμως, ὅπως κι οἱ υπόλοιπες δυνάμεις – ἡ δικαιοσύνη, ἡ φρόνηση, ἡ ἀνδρεία – πρέπει νά λειτουργοῦν σωστά. Κι ὁ θυμός ὅταν λειτουργεῖ σωστά, εἶναι καλός. Ἀλλά πότε λειτουργεῖ σωστά; Δέν λειτουργεῖ σωστά, ὅταν θυμώνουμε ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ μας, ὅταν θυμώνουμε γιατί μᾶς ἀδίκησαν, γιατί μᾶς περιφρόνησαν. Δέν λειτουργεῖ σωστά ὅταν θυμώνουμε, γιατί διεκδικοῦμε τό «δίκαιό μας», μέ τήν κοσμική ἔννοια ἢ ὅταν λειτουργεῖ ἰδιοτελῶς καί μέ βία τόν ἐγωισμό μας.

Ἀκόμα, λένε οἱ Πατέρες ὅτι, ἂν θέλετε νά δεῖτε ἄν ἔχετε ἐγωισμό μέσα σας, εἶναι πολύ ἀπλό. Θυμώνετε; Ἐάν θυμώνετε, μήν διερωτᾶστε. Δέν ἔχετε ταπείνωση. Δέν ἔχουμε ταπείνωση – ὅλοι μας - διότι θυμώνουμε. Γιατί θυμώνουμε; Διότι κάτι μᾶς εἶπαν, πού δέν μᾶς ἄρεσε, μᾶς ἔκοψαν τό θέλημά μας, κλπ. Ὁ ἄνθρωπος ὁ θυμώδης, πού χάνει τήν εἰρήνη του γιά ὅποιονδήποτε λόγο, σημαίνει ὅτι ἔχει ἕνα πνευματικό πρόβλημα, ἕνα πάθος. Εἴτε πάθος ἐγωισμοῦ, ἢ ἰδιοτελείας, ἢ φιλαυτίας, ἢ ὑπερηφανείας, ὅτιδήποτε. Πάντως ἔχει ἕνα πάθος.

Μήν ψάχνετε καί μήν αἰτιαστε τούς ἄλλους. Θύμωσα γιατί ἔτσι μοῦ εἶπε ὁ ἄλλος, γιατί πῆγε νά μέ γελάσει, νά μέ εἰρωνευτεῖ, πῆγε νά μέ κλέψει, νά μέ ἀδικήσει κλπ. Τέτοια πράγματα θά συμβαίνουν πάντα στή ζωή μας. Πάντα θά ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θά μᾶς εἰρωνεύονται, θά μᾶς συκοφαντοῦν, θά μᾶς ἀδικοῦν, θά μᾶς κλέβουν, θά μᾶς κοροϊδεύουν. Ἐπειδή ὑπάρχουν αὐτοί καί θά ὑπάρχουν πάντα, ἐμεῖς πρέπει νά θυμώνουμε; Δέν πρέπει ποτέ νά εἰρηνεύσουμε καί πάντα θά αἰτιόμαστε τούς ἄλλους; Νά καταλάβουμε

ὅτι μπορούμε νά ἀντιμετωπίσουμε ὅλα αὐτά τά πράγματα μέ εἰρήνη. Εἶναι ἀποδεδειγμένο μαθηματικά ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού θυμώνει ἔχει ἐγωισμό.

Λέει μία ἱστορία στό Γεροντικό: Ἐνας μοναχός ἔπασχε ἀπό τό πάθος τοῦ θυμοῦ καί πάντα τοῦ ἔφταιγαν κάποιοι ἄλλοι. Εἶναι φυσικό, διότι δέν μπορεῖς νά θυμώσεις μόνος σου, ἀλλά κάτι πρέπει νά σοῦ συμβεῖ. Ἐλεγε ὅτι φταίει τό μοναστήρι, «γιατί ἐδῶ οἱ πατέρες μέ ἐνοχλοῦν καί πρέπει νά πάω μόνος μου. Ὅταν εἶμαι μόνος μου ὡς ἀσκητής στήν ἔρημο, ἐκεῖ δέν θά θυμῶνω. Ἐδῶ ὑπάρχουν τά αἷτια, ἐπειδή εἶναι πολλοί οἱ χαρακτήρες, πολλοί ἄνθρωποι, κι αὐτοί φταίνε πού ἐγώ θυμῶνω». Σηκώθηκε καί πῆγε στήν ἔρημο μόνος του. Γιά δύο-τρéis μέρες ἦταν ἡρεμος, δέν θύμωνε. Τέταρτη μέρα πῆγε νά ρίξει νερό στό ποτήρι του, στό πῆλινο ἀγγεῖο, καί χύθηκε. Πάει νά τό ξαναρίξει, ξαναχύθηκε. Τήν τρίτη φορά πού πῆγε νά τό ρίξει, ἔπεσε κάτω τό ἀγγεῖο. Δίνει λοιπόν μία κλωτσιά στό σκαμνί καί τό σπάει. Τότε εἶδε τόν διάβολο ἀπέναντί του νά γελά, καί κατάλαβε ὅτι δέν τοῦ φταίει κανεῖς ἄλλος, ἀλλά μέσα του εἶναι τό πρόβλημα. «Τώρα σοῦ ἔφταιξε τό σταμνί, ἀφοῦ δέν ἔχεις τίποτε ἄλλο. Σοῦ φταίνε τά ροῦχα σου. Διότι δέν πολέμησες τό πάθος τοῦτο, καί πάντα βρίσκεις αἰτίες: πάντα πιστεύεις ὅτι σοῦ φταίει ὁ ἕνας κι ὁ ἄλλος. Δέν εἶναι ἔτσι. Κατάλαβε ὅτι ἐσύ ἔχεις τό πάθος καί πρέπει νά τό πολεμήσεις». Ὅταν τό πολεμήσει ὁ ἄνθρωπος καί φτάσει στήν ταπείνωση, δέν θυμώνει.

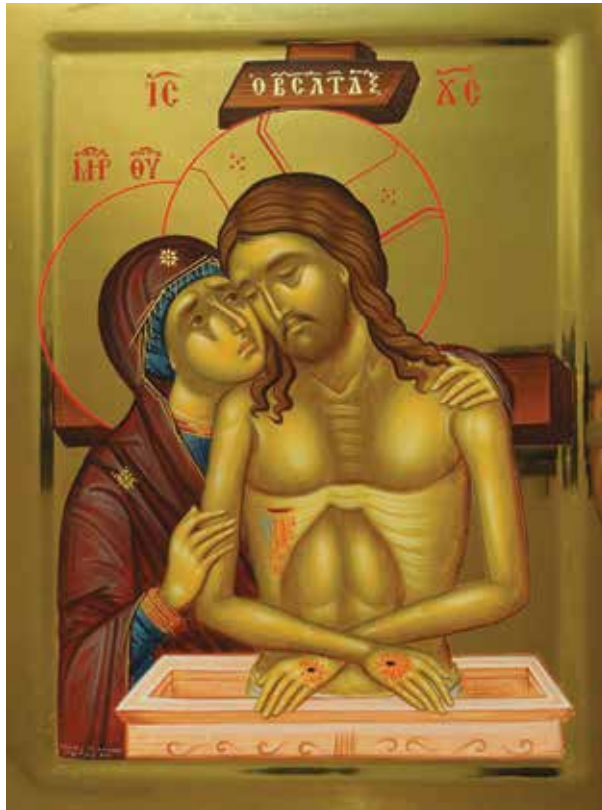
Θυμᾶμαι ἕνα γέροντα στό Ἅγιον Ὄρος, ἕνα διά Χριστόν σαλό, τόν γερο-Ἰάκωβο, τό «Ἰακωβάκι» τό λεγόμενο. Αὐτό τό Ἰακωβάκι ἔκανε τόν σαλό. Ἐτρεχε πάνω-κάτω μέσ στήν ἔρημο ἐκεῖ πού μέναμε, στίς σκῆτες, ξυπόλητος μέσ στόν χειμῶνα, μέσ στά βράχια, σχεδόν γυμνός – φοροῦσε ἕνα παλιόρασο

ἐπάνω του, ξεσκούφωτος - σάν ἀγρίμι, σάν ζῶο ἦταν. Κάποια μέρα ἀποφάσισαν οἱ πατέρες νά τοῦ δώσουν ἕνα καινούργιο ράσο νά φορέσει. Αὐτός δέν ἤθελε νά βγάλει τό δικό του, τό παλιό, τό ὁποῖο ἀπό τόν καιρό εἶχε γίνει ἄσπρο, γκριζο, οὔτε ἤξερες ποιά ἦταν ἡ πρώτη ὕλη. Τόσα μπαλώματα εἶχε πάνω, πού διερωτώσουν ποιό ἦταν τό πρῶτο ὕφασμα. Χώρια πού ἦταν καί μισό. Ἀπό ἕνα σημείο καί κάτω δέν εἶχε οὔτε μανίκια κι ἔφτανε μέχρι τά γόνατα. Ἦταν μία ἄθλια κατάσταση. Εἶχε κι ἕνα σχοινί στή μέση. Καί δέν εἶχε τόπο, καλύβα νά μείνει. Ἔμενε ὅπου ἔφτανε κι ὅπου τοῦ ἔδιναν ἕνα πιάτο φαί ἔτρωγε. Αὐτός, λοιπόν, ὁ γέροντας, ἀφοῦ τοῦ ἔραψαν μία μέρα ἕνα ράσο καλό, πῆγαν νά τοῦ τό δώσουν νά τό φορέσει, ἀλλά δέν δεχόταν. Ὅποτε, τόν ἔπιασαν δύο ἄλλοι πατέρες ἀπ' τή σκήτη μέ τό ζόρι, καί τοῦ φόρεσαν ἕνα ζωστικό καινούργιο. Κι ἔλεγε ὁ καημένος «τώρα ἔτσι πού μοῦ κάνετε θά θυμώσω! Τώρα θά θυμώσω!». Δηλαδή, ἔλεγε τοῦ ἑαυτοῦ του νά θυμώσει. Διότι καί νά ἤθελε νά θυμώσει, δέν μποροῦσε. Καί ἀπειλοῦσε τούς ἄλλους ὅτι «τώρα θά θυμώσω ἔτσι πού μοῦ κάνετε!». Ἦταν ἀπλός.

Ἔμεῖς, δυστυχῶς, θυμώνουμε μόνοι μας. Καί στόν ὕπνο μας ἀκόμη, θυμώνουμε. Μᾶς λείπει ἡ εἰρήνη, γιατί ἔχουμε θελήματα, προτιμήσεις, ιδιοτέλειες. Ἔτσι εἶναι ἡ φύσις μας. Ἐντάξει, εἴμαστε ἄνθρωποι, ἀλλά πρέπει νά μάθουμε νά ὑπερβαίνομε αὐτά τά πράγματα. Ὁ θυμός εἶναι μία δύναμη τῆς ψυχῆς. Ὁ Θεός τήν ἔδωσε αὐτή τή δύναμη τοῦ θυμοῦ μέσα μας. Ἀλλά, γιά νά λειτουργεῖ κατά φύσιν. Ὅταν θυμώνουμε ἐναντίον τῆς ἁμαρτί-

ας, ἐναντίον τῶν παθῶν μας, ἐναντίον τῶν δαιμόνων. Τότε ἐκεῖ, πραγματικά, μπορούμε νά θυμώνουμε. Γιατί; Γιατί πολλές φορές εἶναι τόση ἡ πίεση τοῦ πάθους πού ἔχουμε, πού πρέπει νά ἀντισταθοῦμε σ' αὐτό τό πράγμα. Μᾶς πιέζει τό πάθος, ἡ ἁμαρτία, οἱ περιστάσεις, κι ἐκεῖ πρέπει νά ποῦμε ἕνα ὄχι. Θυμᾶστε ὁ Χριστός τί εἶπε στόν Σατανᾶ; «Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ!». Βλέπετε, τό εἶπε αὐτό μέ δύναμη ψυχῆς, ὄχι ὅμως μέ ἀνθρώπινη ἐμπάθεια, ὅπως ὅταν θυμώνουμε ἐμεῖς.

Πρέπει νά ἔχουμε μέσα μας τέτοια δύναμη.

Δύναμη σωστή, νά κινούμε τόν θυμό πού ἔχουμε μέσα μας, προκειμένου νά ἀνακόψουμε μέ ἀποτομία τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας. Γιατί ἡ ἁμαρτία μᾶς στραγγαλίζει τήν ἐλευθερία. Μᾶς σπρώχνει νά κάνουμε αὐτό πού δέν θέλουμε. Ἐκεῖ χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος νά ἐπιστρατεύσει τόν θυμό καί νά κόψει, τρόπον τινά, τήν κεφαλή τῆς ἁμαρτίας μέ ἀποτομίαν. Καί εἶναι θαυμαστό τό ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μεγάλη πραότητα καί δέν θύμωναν ποτέ, ὅταν

ἐπρόκειτο περὶ ἁμαρτίας, ἐκεῖ ἦταν ἀπότομοι, ἀνελέητοι. Δέν δέχονταν κανένα συμβιβασμό. Ἐκεῖ στέκονταν σάν γίγαντες. Αὐτοῖ πού ἀνέχονταν τά πάντα, προκειμένου περὶ ἁμαρτίας καί παραβάσεως τῆς συνειδήσεώς τους, στέκονταν σάν γίγαντες καί ἀρνοῦνταν τόν συμβιβασμό ὅ,τι κι ἂν γινόταν.

Ἦταν θέμα πίστεως, θέμα ὁμολογίας, θέμα συνειδήσεως. «Δέν μπορῶ νά παραβῶ τή συνειδήσή μου. Δέν μπορῶ νά κάνω αὐτό τό πράγμα πού θές ἐσύ, ὅσο κι ἂν μέ πιέξεις, ὅσο κι ἂν μέ ἀπειλεῖς, ὀτιδήποτε κι ἂν μοῦ

κάνεις, δέν υπερβαίνω τή συνείδησή μου, δέν τήν παραβαίνω». Ἐκεῖ χρειάζεται, πράγματι, ὁ ἄνθρωπος νά ἐπιστρατεύσει τόν θυμό του. Πολλές φορές μᾶς πιάνει μία «καλοσύνη» καί μία μαλθακότητα. «Πῆγαν», μοῦ εἶπε κάποιος, «σ' ἓνα κέντρο κάποιοι φίλοι μου καί πῆγα κι ἐγώ, γιά νά μήν τούς προσβάλω ἢ νά τούς λυπήσω. Δέν μποροῦσα ν' ἀντισταθῶ. Ὅταν λέω κέντρο, δέν ἐννοῶ ἐστιατόριο, ἀλλά κάποιο χῶρο ἀμαρτωλό, ἀνήθικο». Μά ἐκεῖ δέν μπορεῖς νά εἶσαι ἔτσι. Ἐκεῖ δέν χωράει νά εἶσαι ὑποχωρητικός. Ἐκεῖ θά πεῖς «ὄχι, ἐγώ δέν πάω σ' αὐτό τόν τόπο. Ἄρνούμαι αὐτό τό πράγμα. Δέν συμβιβάζομαι. Δέν ὑποχωρῶ. Δέν πουλῶ τή συνείδησή μου, γιατί ἔτσι θές ἐσύ». Μπορεῖ νά πεῖ ὁ ἄλλος «μά θά στενοχωρηθῶ». «Νά στενοχωρηθεῖς». «Δέν θά σοῦ ξαναμιλήσω». «Μήν μοῦ ξαναμιλήσεις».

Λέει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος: «Φίλους ποιήσον διά Χριστόν». Δηλαδή κάνε φίλους τόν κόσμο ὅλο γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλά λέει καί: «ἐχθρούς ποιήσον διά τόν Χριστόν». Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὀλοκληρωμένος ἄνθρωπος. Δέν εἶναι μαλθακός καί ἐπιπόλαιος καί ξέρεي πότε ὑποχωρεῖ. Καί αὐτό μᾶς τό ὑπέδειξε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ἐβγαλε τό μαστίγιο καί ἐδίωξε ὅλους τούς ἐμπόρους ἀπό τόν ναό. Ἐκεῖ ὀργίστηκε ὁ Χριστός, ἀλλά ὀργίστηκε κατά φύσιν. Χρησιμοποίησε τόν θυμό, ἄς τό ποῦμε ἔτσι, τή φυσική δύναμη πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός, χωρίς νά ἀμαρτήσῃ. Ἀλλοίμονο! Οὔτε ὑπέκλυσε σέ πάθος, ἀλλά ὡς κύριος τῆς δυνάμεως αὐτῆς τήν χρησιμοποίησε, γιά νά ἀποκαταστήσῃ τή δικαιοσύνη στόν οἶκο τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ἐξεδίωξε τόν Σατανᾶ καί τοῦ εἶπε «ὑπάγε ὀπίσω μου Σατανᾶ», πάλι διά τῆς ἰδίας δυνάμεως τόν ἐδίωξε μακριά. Ὅταν ἔλεγε ὁ Χριστός ὅτι πρέπει νά πάει στό Ἱεροσόλυμα νά παραδοθεῖ στούς Ἑβραίους, τούς Ἰουδαίους, γιά νά τόν σκοτώσουν κλπ, ὁ Πέτρος, ὁ μαθητής του, λυπήθηκε. Ἄκουγε τόν δάσκαλό του νά λέει τέτοια πράγματα καί τοῦ εἶπε: «Νά μή σοῦ γίνῃ αὐτό τό πράγμα, Κύριε. Τί εἶναι αὐτά τά λόγια πού λές, Χριστέ μου; Ἀλλοίμονο, δέν θά ἐπιτρέψουμε νά γίνῃ αὐτό τό πράγμα, δέν εἶναι καλό,

νά πᾶς νά παραδώσεις τόν ἑαυτό σου στούς ἄλλους καί νά σέ σκοτώσουν». Θυμᾶστε τί τοῦ εἶπε; «Ὑπάγε ὀπίσω μου Σατανᾶ. Οὐ φρονεῖς τά τοῦ Θεοῦ ἀλλά τά τῶν ἀνθρώπων». Τόν ἐπετίμησε. Δι' ἀποτομίας τόν ἔκοψε. Εἶπε στόν ἀπόστολο ὅτι εἶναι σατανᾶς. Βλέπετε ὅτι ὁ Χριστός εἶχε τίς δυνάμεις τῆς ψυχῆς του τέλειες καί μᾶς ἔδωσε τόν ἑαυτό του ὡς πρότυπο. Καί οἱ ἅγιοι ὅλοι ἔτσι ἦταν. Ἐνθυμούμαι τόν γερο-Παῖσιο τόν ὁποῖο, ἄν τοῦ φυσοῦσες θά τόν ἔπαιρνε τό φύσημα, ὥσπου νά τόν ρίξει κάτω. Ἦταν σάν κατσαρίδα ἄς ποῦμε. Ἦταν τόσο ἀδύνατος. Περπατοῦσε καί πῆγαινε μία ἐδῶ μία ἐκεῖ, διότι ἦταν ὅλο νηστεία καί ἀγρυπνία. Ἦταν ἔτοιμος νά καταρρεύσει. Ὅταν ὁμως ἦταν θέματα τέτοια, εἶχε μία τέτοια δύναμη, πού ἔλεγε ἀπίστευτο πράγμα· πόση δύναμη ἔχει αὐτός ὁ ἄνθρωπος; Πῶς ἀντιστέκεται τόσο σ' αὐτό τό πράγμα;

Πῆγε μία φορά ἓνας δαμονιζόμενος ἐκεῖ, ἓνα παιδί ἀπό τήν Κρήτη. Ἦταν γιγαντώσωμος καί δυνατός. Τοῦ λέει, θέλω νά σοῦ μιλήσω. Ἐμεῖς καθόμαστε λίγο πιό πέρα. Ἄρχισε νά τοῦ λέει κάτι παλαβά πράγματα, διότι δέν ἦταν στά καλά του. Σέ μία στιγμή λέει τοῦ γερο-Παῖσιου «νά μέ προσκυνήσεις ρέ! Ἐγώ εἰμί ὁ ὦν!». Δηλαδή, «ἐγώ εἶμαι ὁ Θεός». Σηκώνεται κι ὁ γέροντας, τοῦ δίνει μία σπρωξιά καί τοῦ λέει «ὄνος εἶσαι βρέ, ὄχι εἶσαι ὁ ὦν! Ὅνος εἶσαι!». Τοῦ δίνει τότε κι ὁ ἄλλος μία σπρωξιά καί πέταξε κάτω τόν γέροντα. Τόν πέταξε μακριά. Ἐκεῖνος ὁμως, τίποτα. Τοῦ λέει ὁ γέροντας: «Ἀπόψε θά σέ τακτοποιήσω». Μιλοῦσε βέβαια στόν διάβολο, δέν μιλοῦσε στό παιδί. Τό παιδί τί ἔφταιγε; Ἀλλά εἶχε δαμονικὴ ἐνέργεια. Ἐκεῖνος ὅταν ἄκουσε ἔτσι, ἄρχισε ν' ἀφρίζε, ὀρμησε πάνω του νά τόν ξεσκίσει.

Ἐγώ καθόμουν μ' ἓνα μοναχό Κύπριο καί τοῦ λέω: «Κάτσε ἐδῶ. Ἀλλοίμονό μας τώρα. Δέν βγαίνουμε ζωντανοί ἀπό ἐδῶ μέσα». Ὁ Γέροντας τίποτα! Τίποτα! Ἐκεῖ! Νά μήν ὑποχωρεῖ! Τοῦ δίνει μία πάνω στό κεφάλι, τόν πέταξε κάτω. Δέν ὑποχωροῦσε. Πῆγε ἐκεῖνος τότε νά βρῖσει τήν Παναγία καί τόν ράπισε στό στόμα. Δέν φοβήθηκε. Δέν εἶναι ὅτι εἶχε

νά κάνει μέ τό παιδί, ἀλλά δέν φοβόταν τίς δαμονικές ἐνέργειες. Δέν φοβόταν τίποτα, ὅταν ἦταν τέτοια θέματα. Ἔνας ἄνθρωπος τελείως ἀδύνατος καί ταπεινός, γλυκύτατος. Κι ἔτσι ἦταν ὅλοι οἱ ἅγιοι. Βλέπουμε τούς ἁγίους πού δέν ὑποχωροῦσαν.

Διηγείται στόν βίο τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὅτι, ὅταν ἐπῆγε ἐκεῖ ὁ Ἐπαρχος καί τόν ἀπειλοῦσε, ὁ Μ. Βασίλειος τοῦ ἀπαντοῦσε καί τοῦ ἔλεγε ὅτι «αὐτό τό πρᾶγμα πού λές ἐσύ δέν γίνεται. Ἐμεῖς δέν ὑποχωροῦμε ἀπό τήν πίστη μας». «Δέν μοῦ μίλησε κανέναν ἄλλος Ἐπίσκοπος μέχρι τώρα, ὅπως μοῦ μιλάς ἐσύ», ἀπάντησε ὁ Ἐπαρχος στόν Μ. Βασίλειο. Τοῦ λέει τότε ὁ Μ. Βασίλειος: «Φαίνεται δέν συνήντησες Ἐπισκόπους ἀκόμα». Διότι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ ἔτσι μιλοῦν.

Νά σᾶς πῶ κι ἓνα ἀνέκδοτο: Ὁ Ἰουλιανός ὁ Παραβάτης ἦταν συμμαθητής τοῦ Μ. Βασιλείου. Ὅταν περνοῦσε ἀπό τήν Καισάρεια, ὅλοι τοῦ ἔκαμαν δῶρα γιατί ἦταν ὁ Αὐτοκράτορας, διαφορετικά θά κατέστρεφε τήν πόλη. Ο Μ. Βασίλειος τοῦ ἔστειλε δῶρο ἓνα κριθαρένιο ψωμί. Τούς λέει: «Δῶστε αὐτό τό ψωμί στόν Αὐτοκράτορα ἀπό τόν συμμαθητή του τόν Βασίλειο τόν Ἐπίσκοπο». Δέν κολάκευαν οἱ ἅγιοι. Εἶχαν ἀξιοπρέπεια κι ἦταν ἀρχοντικοί ἄνθρωποι. Ὅταν τό πῆρε ὁ Αὐτοκράτορας, τό πέταξε, λέγοντας: «Δέν ντρέπεται; Μοῦ ἔστειλε τό παλιοψωμί τό κριθαρένιο; Τώρα νά δεῖς τί θά τοῦ κάνω». Πῆρε ἓνα δεμάτι σανό, αὐτό πού τρῶνε τά γαιδούρια, καί τοῦ τό ἔστειλε, λέγοντας στους ὑπηρέτες: «Πάρτε του αὐτό, γιά νά δεῖ τί δῶρο τοῦ στέλλω». Ὅταν τό πῆρε ὁ Μ. Βασίλειος εἶπε: «Ὁ καθένας ἀπ' αὐτό πού τρώει, αὐτό προσφέρει». «Ἐγώ, τρώω ψωμί κριθαρένιο, αὐτό πρόσφερε στόν βασιλιά. Ὁ βασιλιάς τρώει σανό, αὐτό μοῦ πρόσφερε βέβαια».

Ἔτσι ἦταν οἱ ἅγιοι. Ἄνθρωποι εὐγενεῖς, ταπεινοί, ὑποχωρητικοί, γεμάτοι γλυκύτητα καί πραότητα, ἀλλά εἶχε ἓνα σημεῖο πού δέν ὑποχωροῦσαν. Ἦταν ἀδύνατο νά ὑποχωρήσουν σέ θέματα πίστεως, ὁμολογίας, συμβιβασμοῦ μέ τήν ἁμαρτία καί τήν ἀδικία. Τίποτα. Καμμία ἀδικία στά χέρια τῶν ἁγίων.

Οὔτε δέχονταν τήν ἀδικία, ἀλλά οὔτε καί νά ἀδικήσουν. Ἐκεῖ μιλοῦσαν, γίνονταν μαχητές, ἀγωνιστές, καί μέ τίποτα δέν ὑποχωροῦσαν.

Ἄν θυμᾶστε, ὁ Μέγας Ἀντώνιος πού ζοῦσε μέσα στήν ἔρημο, ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα καί ἡ Ἐκκλησία μαστίζετο ἀπό τούς Ἀρειανούς, ἔφυγε ἀπό τήν ἔρημο καί πῆγε στήν πόλη, γιά νά ὁμολογήσει καί νά στηρίξει τήν Ἐκκλησία. Γιατί ἐκεῖ, πραγματικά, ἦταν ὥρα ὁμολογίας τῆς πίστεως.

Πρέπει νά ξέρουμε ὅτι ὅταν βλέπουμε, πολλές φορές καί μέσ στήν Ἐκκλησία, ἀγῶνες γιά τήν πίστη, ἀγῶνες γιά τή δικαιοσύνη, ἀγῶνες γιά τήν ἀντίσταση στήν ἁμαρτία, νά μήν νομίζουμε ὅτι αὐτό εἶναι κάτι ξένο πρὸς τήν Ἐκκλησία. Ὅχι. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀγωνιστοῦμε. Πρέπει νά ἀγωνιζόμαστε, ἀλλά μέ διάκριση. Πάντοτε μέ πνεῦμα Θεοῦ, μέ πνεῦμα ἀγάπης. Μή κινούμενοι ἀπό ἐλατήρια ἀνάρμοστα καί νοθευμένα μέ ἀνθρώπινες καταστάσεις. Οἱ ἅγιοι δέν ζητοῦσαν τίποτα γιά τόν ἑαυτό τους. Τίποτα ἀπολύτως. Καμμία δόξα, κανέναν ἔπαινο, καμμία ἀνθρώπινη ἀναγνώριση. Τά πάντα τά ἔκαναν γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ καί γιά τήν ἀγάπη τοῦ ἀδελφοῦ τους. Ὅταν ἔτσι γίνεται, τότε εἶναι καλό.

Ὁ θυμός πρέπει νά ὑπάρχει. Ἀλλά εἶπαμε, μόνο ὅταν κινεῖται φυσιολογικά. Ἄς ἀποφεύγουμε τόν θυμό. Νά μήν θυμώνουμε. Νά μάθουμε νά εἴμαστε ταπεινοί καί νά κόβουμε τό θέλημά μας, νά ὑποχωροῦμε.

Ἔλεγε ἓνας ἠγούμενος: «Στό μοναστήρι μου ἔχω κι ἐγώ μοναχούς πού δέν εἶναι τόσο ἀρμονικοί μέ τούς ἄλλους, ἀλλά ἀφοῦ ἐκεῖνοι δέν μποροῦν νά τοποθετηθοῦν σωστά ἀπέναντί μας, τοποθετούμαστε ἐμεῖς σωστά ἀπέναντί τους, κι ἔτσι εἴμαστε εἰρηνικοί». Δηλαδή, ἔχω ἓναν ἄνθρωπο, ἓνα πρόβλημα, ἓνα παιδί, ἓνα σύζυγο, ἓναν ἐργοδότη, μία κατάσταση, καί δέν μπορεῖ νά ταιριάσει ἐκεῖνος μαζί μου; Τότε ταιριάζω ἐγώ μαζί του. Τοποθετοῦμαι ἐγώ ἀπέναντί του σωστά καί τόν δέχομαι ὅπως εἶναι καί ἔτσι δέν ταράζομαι. Καί γίνεται εἰρήνη μετά, καί πνευματική ἐργασία μέσα μας, ὅταν μάθουμε ἐμεῖς νά τοποθετού-

μεθα σωστά ἔναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὁ θυμὸς εἶναι ἓνα πράγμα, τὸ ὁποῖο θέλει πνίξιμο. Δέν εἶναι γιὰ νά τόν βγάλεις ἔξω, γιατί θά σέ πάρει σάν ποτάμι ὀρμητικό, καί δέν θά ξέρεις οὔτε τί λές, οὔτε τί κάνεις. Ὅταν ὁμως τόν πνίξεις μέσα σου, καί ταυτόχρονα προσπέσεις στά πόδια τοῦ Χριστοῦ καί πεῖς: «Θεέ μου, λυπήσου μέ, τί γίνεται μέσα μου;». Τότε πραγματικά θά ἀπαλλαγεῖς ἀπό τόν θυμό.

Λέει στό Γεροντικό μία ἱστορία γιά κάποιον Γέροντα, στόν ὁποῖο εἶπε ἓνα βαρὺ λόγο κάποιος ἀδελφός, καί τόν πλήγωσε. Αἰσθάνθηκε τέτοια πίεση μέσα του καί πίεσε τόν ἑαυτό του νά μὴν μιλήσει. Γέμισε τὸ στόμα του αἷμα. Ἐφτυσε κάτω, κι ἔφτυσε αἷμα. Τοῦ λένε οἱ ἄλλοι: «Μά τί εἶναι αὐτὸ τὸ αἷμα;», καί τοὺς λέει: «Αὐτὸ τὸ αἷμα εἶναι ὁ πικρὸς λόγος τοῦ ἀδελφοῦ πού μοῦ εἶπε προηγουμένως καί πίεσα τόν ἑαυτό μου νά μὴν μιλήσω, κι ἀπὸ τὴν πίεση γέμισε τὸ στόμα μου αἷμα».

Ὅταν τὸ ἄκουσα αὐτὸ τὸ πράγμα, σκέφτηκα ὅτι δέν εἶναι δυνατόν. Λέω, ἔγινε μία φορά τελοσπάντων, ὁμως τὸ συνήνητησα καί στόν τόπο μας. Μία φορά ἓνας ἄνθρωπος πού ἀγωνιζόταν πνευματικά - εἶχε πολὺ μεγάλη θέση, εἶχε στρατιωτικὴ ἐξουσία - καί πῆγε ἓνας πολὺ πολὺ κατώτερος καί τοῦ εἶπε τέτοιες ὑβρισίες καί βαριά λόγια, πού ὑπὸ ἄλλες περιστάσεις, ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτός δέν εἶχε ἀρχίσει νά μπαίνει στήν Ἐκκλησία καί δέν ἐξομολογεῖτο, θά τόν διέλυε. Ἦταν δυνατός ἄνθρωπος καί στρατιωτικός καί ἀνώτερος σέ βαθμὸ. Ἀλλά εἶπε «δέν θά πῶ τίποτα» καί ἔσφιξε τόν ἑαυτό του νά μὴν πεῖ τίποτα, καί γέμισε τὸ στόμα του αἷμα. Παλαιότερα ἦρθε καί μοῦ εἶπε: «Ξέρεις γέροντα, τόσο πολὺ ταράχθηκα καί πιέστηκα, πού ἔφτυσα αἷμα μετά». Πράγματι, ἔφτυσε αἷμα. Καί τότε θυ-

μήθηκα τόν λόγο τοῦ Γεροντικοῦ καί εἶπα πράγματι, συμβαίνει κι αὐτό.

Αὐτό, εἶναι ὁ πραγματικός θυμὸς. Μέσα στήν πείρα πού μᾶς παρέδωσαν οἱ Πατέρες, μᾶς, λένε ὅτι, ὅταν θυμώνουμε πρέπει νά πιεζουμε τόν ἑαυτό μας νά μὴν μιλά καί νά μὴν ἀπαντᾷ. Κι ἂν τυχόν μᾶς ξεφύγει κι ἀπαντήσουμε, κι ἐκφραστοῦμε, καί χάσουμε τὴν εὐκαιρία αὐτή, τότε τὸ φάρμακο εἶναι νά ζητήσουμε συγγνώμη. Θύμωσες; Τότε πήγαινε νά ζητήσεις συγγνώμη. Νά πεῖς στόν ἄλλον ἄνθρωπο συγγνώμη πού σοῦ μίλησα ἄσχημα. Νά ταπεινωθεῖς, κι ἡ ταπείνωση κόβει τόν θυμό. Νά πᾶμε νά ποῦμε «συγγνώμη, ἐγὼ φταίω ἀδελφέ μου, ἐγὼ σέ στενοχώρησα». Μὴν πᾶς νά δικαιολογηθεῖς μέ χίλια δύο

πράγματα. Ἐντάξει, καλὸ κι αὐτό. Ἄν δέν μπορούμε ἐκεῖνη τὴν ἀπόλυτη ταπείνωση, ἄς εἶναι κι ἔτσι.

Θυμᾶμαι κι ἐγὼ στήν ἀρχή, ὅταν θύμωνα κι ἤμουν ἀναγκασμένος νά πάω νά πῶ τοῦ ἄλλου συγγνώμη, ἦταν πάρα πολὺ δύσκολο. Πῶς θά πᾶς νά πεῖς τοῦ ἄλλου συγγνώμη; Καί μάλιστα, ἐμεῖς οἱ μοναχοί, δέν λέμε ἀπλᾶ συγγνώμη, ἀλλά βάζουμε καί μετά-

νοια ἕως ἐδάφους, γιὰ νά μᾶς συγχωρήσει. Τί δύσκολο πράγμα.

Μία φορά στό μοναστήρι μας, παλαιά στό Ἅγιον Ὅρος, ἓνας νεαρὸς ἱερομόναχος εἶχε μία παρεξήγηση καί τοῦ εἶπα ὅτι ὁ Γέροντας τῆς μονῆς κάτι ἄλλαξε στό πρόγραμμα καί στίς δουλειές πού εἶχε νά κάνει. Ὅποτε ἐκεῖνος, μέσα στή νεανικότητά του καί συνεργεία τοῦ πειρασμοῦ, ἄρχισε νά λέει «καί τί σημαίνει καί ποιὸς εἶν' αὐτός καί κάθε λίγο μᾶς ἀλλάζει ἐδῶ μέσα τὰ προγράμματά μας;» κι ἄρχισε νά μιλά ἔναντιον τοῦ Γέροντος.

Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, μικρότεροι καί ἀφελεῖς κι ἐπιπόλαιοι, δέν χάσαμε εὐκαιρία καί τὸ εἶπαμε στόν Γέροντα, ὅτι ὁ τάδε εἶπε στήν

αυλή ποιός είσαι σύ πού τά κάμνεις όλα ἐδῶ μέσα ἔτσι κλπ. «Εἶπε τέτοιο πράγμα;», λέει ὁ Γέροντας. «Ναί εἶπε». «Τώρα νά δεῖς τί θά τοῦ κάνω, ὅταν κατέβω ἀπό τόν ἑσπερινό. Θά τόν κάνω νά μὴν ξέρει ποῦ νά πάει!». «Ἄ! λέω ἐγώ, ὠραῖα τώρα, θά πάει νά τόν τακτοποιήσει. Θά τοῦ βάλει τίς φωνές, γιά νά μάθει ἄλλη φορά νά μὴν μιλά ἐναντίον τοῦ Γέροντα μέσ στην αὐλή μ' αὐτό τόν τρόπο».

Ἦταν Σάββατο πρὶν τόν ἑσπερινό. Κατεβαίνει ὁ Γέροντας κάτω, φωνάζει τόν ἱερομόναχο καί τοῦ λέει ἔλα μέσα στό ἱερό καί σέ θέλω. Λέμε ἂν πάει τώρα, ἀλλοίμονό του! Θά τά ἀκούσει τώρα. Περίμεναν ὅλοι ἀπ' ἔξω ν' ἀκούσουν φωνές καί κραυγές ἀπό τό μάλωμα. Ἐγώ ἤμουν στό ἱερό - ἤμουν διάκος τότε. Καί τί κοιτάζω; Μπαίνουν μέσα στό ἱερό καί πέφτει ὁ Γέροντας, 65 χρονῶν, μπροστά στό παιδάκι πού ἦταν 25 χρονῶν, τοῦ φίλησε τά πόδια καί τοῦ λέει: «Συγγνώμη ἀδελφέ μου. Κάτι ἔκανα καί σέ λύπησα. Νά μέ συγχωρέσεις». Ὁ ἄλλος κατέρρευσε. Ἀμέσως ἔβαλε τά κλάματα καί εἶπε, Γέροντα, συγγνώμη.

Ὁ παπα-Ἐφραίμ στά Κατουνάκια, ὅταν πῆγα ἐγώ τή Δευτέρα, μοῦ λέει τί συνέβηκε τό Σάββατο στό μοναστήρι; Τί συνέβηκε; Μοῦ λέει «εἶδα ἕναν ἄγγελο πού ἔδωσε στό κεφάλι τοῦ Γέροντα ἕνα στεφάνι ὀλόχρυσο. Κάτι ἔγινε». «Αὐτό κι αὐτό ἔγινε», τοῦ λέω. Αὐτός ἀπό κεῖ πού ἦταν, μακριά, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι εἶδε μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, τόν ἄγγελο τοῦ Θεοῦ νά στεφανώνει τόν Γέροντα γιά τήν ταπείνωσή του.

Μποροῦσε νά τιμωρήσει τόν νεαρό μοναχό, γιατί μίλησε ἄσχημα, ἀλλά πῆγε κι ἔπεσε στά πόδια του, τά φίλησε, καί τοῦ εἶπε σίγουρα κάτι ἔκανα γιά νά σέ στενοχωρήσω. Νά μέ συγχωρέσεις. Κι ἔτσι ἐπανάφερε τά πράγματα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Νά πιάσεις τόν ἑαυτό σου νά τόν σύρεις στό δικαστήριο, ὅπως σέρνεις κάποιον ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος εἶναι ἔνοχος. «Θά πάω νά σέ δικάσω, δέν θά σ' ἀφήσω ἀδίκαστο, καί θά σέ καταδικάσω ἀκόμα». Σάν, τρόπον τινά, ἕνας ἀνελέητος κριτής, νά πιάνουμε τόν ἑαυτό μας καί νά τόν ὀδηγοῦμε ἐκεῖ νά ταπεινωθεῖ. Νά μάθει νά λέει συγγνώμη.

Ξέρετε, ἐάν μαθαίναμε νά τό λέμε αὐτό τό πράγμα, πόσο καλή θά ἦταν ἡ ζωή μας. Λέει μία ἱστορία στό Γεροντικό ὅτι ἕνας ἠγούμενος προσευχόταν ἕνα βράδυ. Εἶχε πολλούς μοναχούς. Προσευχόμενος εἶδε τόν διάβολο πού τοῦ ἔλεγε: «Τί νά σοῦ κάνω; Πολλές φορές ἄναψα φωτιές νά σοῦ κάψω τό μοναστήρι σου, καί νά τοὺς διαλύσω ὅλους ἀπό δῶ μέσα, ἀλλά δυστυχῶς βρῆκαν μία τέχνη καί μοῦ διαλύουν τίς παγίδες μου». Καί λέει αὐτός τί; «Ὅταν τοὺς βάλω μεταξύ τους παρεξηγήσεις, γιά νά θυμώσουν, λέει ὁ ἕνας στόν ἄλλον «εὐλόγησον», συγγνώμη δηλαδή, κι ἔτσι δέν μπορῶ νά κάνω τίποτα».

Θυμᾶστε καί κάτι ἄλλο, ὅταν ὁ Μέγας Ἀντώνιος εἶδε τίς παγίδες τοῦ διαβόλου ἀπλωμένες, εἶπε: «εἶδον ἐγώ τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἠπλωμένας στή γῆ». Ἐφριξε καί στέναξε, κι εἶπε: «Ποιός μπορεῖ νά περάσει τίς παγίδες τοῦ διαβόλου;». Τότε ἀκούστηκε μία φωνή ἀπό τόν Θεό καί δέν τοῦ εἶπε οὔτε ἡ νηστεία, οὔτε ἡ ἀγρυπνία, οὔτε ἡ προσευχή, οὔτε ἡ προσοχή, τίποτα. Ἀλλά τοῦ εἶπε ἡ ταπεινοφροσύνη. Μόνον ἡ ταπείνωση δηλαδή, μπορεῖ νά περάσει καί νά καταστρέψει τίς παγίδες τοῦ διαβόλου. Γιατί; Γιατί ὁ διάβολος εἶναι ὑπερηφάνεια καί ἐγωισμός. Καί τό πρακτικό σύμπτωμα τῆς ὑπερηφανεῖας εἶναι ὁ θυμός. Ἄρα, αὐτό πού καταστρέφει τόν θυμό καί τόν χτυπᾶ εἶναι ἡ ταπείνωση. Νά υπερβοῦμε τά πράγματα, νά υπερβοῦμε τόν ἑαυτό μας. Νά κενώσουμε ἑαυτόν κι ἐμεῖς, ὅπως ἔκανε ὁ Χριστός γιά ἐμᾶς. Νά μάθουμε αὐτό τό μυστήριο τοῦ Χριστοῦ. Αὐτή τήν κένωση, τήν ἄρνηση τῶν πάντων.

Ἔχει μία ὠραία εἰκόνα πού λέγεται «ἡ ἄκρα ταπείνωσις». Κι εἶναι ὁ Χριστός μέσα στόν τάφο νεκρός, γυμνός, ἄταφος, ἐκεῖ. Ἡ ἄκρα ταπείνωσις. Τίποτα. Εἶναι νεκρός. Αὐτό μποροῦμε νά τό κάνουμε; Ἐάν τό κάνει ὁ ἄνθρωπος, τότε ἀρχίζει νά ἐνεργεῖ μέσα του τό μυστήριο τῆς Ἀναστάσεως. Τότε αὐτός ὁ ἄνθρωπος κινεῖται σ' ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο. Ἔχει εἰρήνη, ἔχει χαρά, ἔχει ἐλευθερία καί ἀπό τόν θυμό καί ἀπ' ὅλα τά πάθη.

Μνήμη Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου

τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

Ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «ἡμᾶς συνήγαγεν» κατά τόν ὑμνογράφον, ἐκ διαφόρων χωρῶν καί τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, στήν Ἀποστολική Ἐκκλησία τῆς Βεροίας, κατόπιν εὐγενοῦς καί φιλαδέλφου προσκλήσεως τοῦ σεβαστοῦ καί πεφιλημένου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας κ. Παντελεήμονος, τόν ὁποῖο εὐχαριστοῦμε καί εὐγνωμονοῦμε ἐκ βάθους καρδίας, γιά νά συμμετέχουμε ὅλοι μαζί στίς λατρευτικές ἐκδηλώσεις, πού ὁ καταξιωμένος καί εὐλογημένος θεσμός τῶν Παυλείων μᾶς δίνει κατ' ἔτος τή δυνατότητα. Νά τιμήσουμε τόν ἰδρυτή καί προστάτη τῆς τοπικῆς καί ὄχι μόνο Ἐκκλησίας, Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν Παῦλο, καί νά ἀντλήσουμε πλοῦτο πνευματικό ἀπό τό πλούσιο πνευματικό θησαυροφυλάκιο τῶν ἐπιστολῶν του μέσα στήν πνευματική πτωχεία τῆς ζωῆς μας. Νά ἀντλήσουμε ὕδωρ ζῶν, ὥστε νά ξεδιψάσουμε τήν πνευματική δίψα καί νά δροοιστοῦμε ἀπό τόν καύσωνα τῶν ποικίλων πειρασμῶν καί δυσκολιῶν πού ταλαιπωροῦν τόν κόσμο ὁλόκληρο. Νά βροῦμε σανίδα σωτηρίας μέσα στά μαινόμενα κύματα ἢ καλύτερα τό τσουνάμι πού ἀπειλεῖ νά καταποντίσει τούς πάντες, νά ἰσοπεδώσει ἀρχές καί ἀξίες καί νά ἀφανίσει τήν ὁμορφιά καί ἱερότητα καί αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Εἶχαμε τή δυνατότητα μέσα ἀπό τίς ἐκλεκτές εἰσηγήσεις τοῦ Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, νά δοῦμε πῶς τό στόμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ Παῦλος, μᾶς συμβουλεύει νά στεκόμαστε μπροστά στίς ποικίλες κρίσεις καί πειρασμούς τῆς ζωῆς, γιατί ὅπως μᾶς λέει: «ἡ θλίψις ὑπομονήν κατεργάζεται, ἡ δέ ὑπομονή δοκιμήν, ἡ δέ δοκιμή ἐλπίδα, ἡ δέ ἐλπίς οὐ καταισχύνει». Καί αὐτά δέν τά λέει ἕνας ὁποιοσδήποτε φιλοσοφικά καί στοχαστικά σκεπτόμενος καί γράφοντας, ἀλλά ὁ Παῦλος

ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε ἐμπειρικά αὐτή τή θεία γνώση μέσα ἀπό τίς ἀμέτρητες θλίψεις, τούς κόπους, τούς μόχθους, τίς ἀγρυπνίες, τούς ραβδισμούς, τούς λιθασμούς καί ὅλα ἐκεῖνα πού ὑπέμεινε ἐνεκεν τῆς μεγάλης ἀγάπης του πρὸς τόν Χριστό καί ὡς στίγματα γνήσιου μαθητῆ καί μιμητῆ Χριστοῦ, σφράγισαν τήν ὑπαρξή του ὁλόκληρη.

Μαζευτήκαμε ἀπόψε ἀδελφοί μου ἐδῶ, στόν περικαλλῆ αὐτό παλαιό μητροπολιτικό ναό τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου, τόν ὁποῖον ὁ φιλάγιος καί φιλόκαλος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων ἀνέδειξε καί ἀνακαίνισε μέ πολύ ζήλο, ἀγῶνες καί ἀγωνίες, γιά νά τιμήσουμε τούς φωστῆρας τούς μεγάλους τῆς Ἐκκλησίας, τόν Πέτρον καί τόν Παῦλον, οἱ ὁποῖοι ἔλαμψαν ὑπέρ ἡλίου καί ὀδήγησαν τά ἔθνη εἰς τήν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Πραγματικά, ποιός μπορεῖ νά ἐγκωμιάσει ἐπάξια καί νά τιμήσει ἀληθινά αὐτούς πού τίμησε καί ἐγκωμιάσε ὁ ἴδιος ὁ Δεσπότης Χριστός, ὁ ὁποῖος τόν μὲν Παῦλον ὀνόμασε «σκεῦος ἐκλογῆς» καί ὅτι θά βαστάσει τό ὄνομά του ἐνώπιον τυράννων καί βασιλέων; Τόν δέ Πέτρον ὀνόμασε πέτραν τῆς πίστεως, πού ὡς θεμέλιον σταθερόν θά οἰκοδομοῦσε τήν Ἁγίαν του Ἐκκλησίαν;

Ἐάν σέ κάθε μνήμη ἀγίου ἐνθυμούμαστε τό Χρυσοστομικό λόγιον: «Τιμή μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος», αὐτό ἰσχύει πολύ περισσότερο γιά τούς σήμερα ἐορταζομένους Ἁγίους. Νά μιμηθοῦμε πρέπει τή μεγάλη τους ἀγάπη πρὸς τόν Θεόν, ὅπου ἦταν ἔτοιμοι νά ὑπομένουν τά πάντα γι' αὐτόν. «Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; ἀναφωνεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα»; Αὐτό πρέπει νά εἶναι καί τό δικό μας κίνητρο, ὅταν ἀκολουθοῦμε τόν Χριστό,

ἀλλά καί ὅταν καλούμαστε νά σηκώσου-
με τόν δικό μας σταυρό τῶν πειρασμῶν καί
τῶν δοκιμασιῶν, προσωπικῶν, κοινωνικῶν,
ἐθνικῶν καί ἄλλων.

Δέν ἀκολουθοῦμε τόν Χριστό μας περιμέ-
νοντας ὅποιαδήποτε ἀνταπόδοση ἢ ὄφελος
παρά μόνον σύν Αὐτῷ εἶναι, νά εἶμαστε μαζί
Του. Αὐτή ἡ κοινωνία μαζί Του, δίνει τό νό-
ημα καί τήν πληρότητα τῆς ζωῆς μας. Μᾶς
δίνει κουράγιο καί ὑπομονή νά τρέξουμε τόν
προκειμένον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὄχι μέ ἀνθρώ-
πινους ὑπολογισμούς καί προγραμματισμούς

ἀλλά «ἀφορῶντες
εἰς τόν τῆς πίστε-
ως ἀρχηγόν καί
τελειωτήν Ἰη-
σοῦν» κατά τόν
θεῖον Παῦλον καί
πάλι. Ἡ ἀγάπη
μας πρός αὐτόν
μᾶς ἀφήνει νά
τόν ἐμπιστευ-
θοῦμε καί νά τοῦ
παραδώσουμε τό
τιμόνι τῆς ζωῆς
μας, ὥστε αὐτός
πού γνωρίζει ὅχι
τό πρόσκαιρο
ἀλλά τό πραγ-
ματικό μας συμ-
φέρον νά ὀδηγή-
σει μέ ἀσφάλεια
καί σιγουριά τό
καράβι τῆς ζωῆς
μας εἰς τούς κα-

λοῦς λιμένες τῆς ἀνεσπέρου Βασιλείας Του.
Ὅταν ὁ Παῦλος ἀναφωνεῖ «Ζῶ δέ οὐκέτι
ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός», αὐτό θέλει νά
ἐκφράσει. Αὐτό πού ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία
μᾶς ὑπενθυμίζει συνεχῶς: «πᾶσαν τήν ζωὴν
ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα». Ἔτσι
θά εἰρηνεύσει ἀδελφοί μου ἡ ζωὴ μας, ἔτσι
θά φύγει τό ἄγχος καί ἡ ἀνασφάλεια καί ὅλη
αὐτή ἡ τραγική κατάσταση πού βιώνουμε
καθημερινά καί δέν γνωρίζουμε τί τέξεται ἡ
ἐπιούσα, ποιός ἄλλος πειρασμός θά ἀκολου-
θήσει.

Ναί, μᾶς προειδοποίησε ὁ Κύριός μας ὅτι «ἐν
τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε» ἀλλά μᾶς συστήνει:
«θαρσεῖτε, ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον» καί
«ἰδοὺ ἐγώ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς ὑμῶν». Ἄς μὴν φοβόμαστε μπροστά
στά ἀνερχόμενα κύματα τῶν πειρασμῶν ὅπως
ὁ Πέτρος, ἀλλά ἄς πορευθοῦμε μέ πίστη νά
συναντήσουμε τόν Κύριόν μας ὁ ὁποῖος μᾶς
καλεῖ κοντά Του. Αὐτός εἶναι ὁ κυβερνήτης
τοῦ κόσμου. Τό Α' καί τό Ω', ὁ πρῶτος καί
ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχή καί τό τέλος τοῦ κόσμου
κατά τό βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως. Δέν θά

ἐπιτρέψει νά πει-
ραστοῦμεν «ὑπέρ
τήν δύναμίν μας»
κατά τόν λόγο
τοῦ Παύλου καί
μαζί μέ τόν πει-
ρασμό πού παι-
δαγωγικά μπορεῖ
νά παραχωρεῖ,
θά μᾶς δώσει καί
τή δύναμη νά τόν
ἀντιμετωπίσου-
με. «ὑπομονῆς
ἔχετε χρεῖαν» μᾶς
φωνάζει ὁ δέσμι-
ος τοῦ Χριστοῦ
Παῦλος, γιατί
κατά τόν λόγον
τοῦ Κυρίου «ὁ
ὑπομείνας εἰς τέ-
λος οὗτος σωθή-
σεται». Τήν ὥρα
τοῦ πειρασμοῦ

ὅπου δοκιμαζόμαστε «ὡς χρυσός ἐν χωνευ-
τηρίῳ» φαίνεται ἡ γνησιότητα τῆς πίστεως
καί τῆς σχέσεώς μας μέ τόν Θεό, ἀλλά καί
τοῦ ὅλου πνευματικοῦ ἀγῶνα μας.

Μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος μέσα
ἀπό τήν Α' Καθολική ἐπιστολή του, τόν
λόγο τοῦ Θεοῦ πρός κάθε ἄνθρωπο πού
ἀκούσαμε πρό ὀλίγου, τόν ἕνα καί μοναδι-
κό σκοπό τῆς ζωῆς μας πού εἶναι ἡ ἀγιότη-
τα. «Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγώ ἅγιός εἰμι». Ἁγι-
ότητα γνήσια καί ὑγιής, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί
διά τῆς Ἐκκλησίας τῆς ὁποίας εἶμαστε μέλη

κατά τόν Παῦλο. Ἀγιότητα βίου πού νά συνιστᾶται καί νά ἐκφράζεται στή διπλή ἀγάπη πρὸς τόν Θεόν Πατέρα μας ἀλλά καί τόν ἀδελφόν μας ὡς ζῶσαν εἰκόνα καί παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἀγιότητα πού νά ἔχει τή σφραγίδα τῆς Χριστομμῆτου ταπεινώσεως καί ὑπακοῆς εἰς τήν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν ὡς σῶμα Χριστοῦ καί συνεχιστή τοῦ σωτηριολογικοῦ του ἔργου. Ἀγιότητα πού νά δίνει στή ζωή μας φῶς, ἐλπίδα, εἰρήνη καί χαρά. Ὅποιοσδήποτε λόγος, διδασκαλία καί συμπεριφορά, ἀπ' ὅπου καί ἂν προέρχεται, πού δέν εἶναι μέσα σ' αὐτό τό πνεῦμα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καί Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας δέν ἔχει χῶρο στήν Ἐκκλησία καί τή ζωή μας. Δέν μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει πραγματικά, γιατί δέν εἶναι καρπός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀλλά τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς καί δυστυχῶς ἀκόμη καί πλάνη, πού μόνο σύγχυση καί ταραχή προκαλεῖ καί ἀδιέξοδο στή ζωή μας. Σκοπός τῆς ζωῆς εἶναι νά ἡ ἀγιότητα, ἀλλά ὡς ἄνθρωποι «σάρκα φοροῦντες καί τόν κόσμον οἰκοῦντες» δέν μποροῦμε νά μείνουμε σταθεροί καί συνεπεῖς σ' αὐτό, ἀλλά καθημερινά ἀμαρτάνουμε πρὸς τόν Θεόν μας καί «ἡ ἀμαρτία, βέβαια, θάνατον κατεργάζεται». Δέν εἶναι ἡ ἀμαρτία μία νομική παράβαση σέ ἀνθρώπινους νόμους καί ἐντολές ἀλλά χωρισμός πραγματικός, πού ἂν δέν μετανοήσουμε, αἰώνιος χωρισμός ἀπό τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, τόν ἴδιον τόν Θεόν.

Οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καί Παῦλος εἶναι παραδείγματα πραγματικῆς μετάνοιας, ὥστε ὁ μὲν Πέτρος, ἀπὸ ἀρνητῆς τοῦ Χριστοῦ νά γίνεται Πρωτοκορυφαῖος Ἀπόστολος καί ὁ Παῦλος ὁ πρῶην Σαῦλος, ἀπὸ διώκτης τοῦ Χριστοῦ, «σκεῦος ἐκλογῆς» καί στόμα Χριστοῦ.

Μεγάλη ἡ μετάνοια ἀδελφοί μου, κατά τόν ὑμνογράφο. Εἶναι ἡ μόνη μας ἐλπίδα ἀλλά καί ἡ θύρα πού μᾶς εἰσάγει στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἄς δοῦμε καί ἐμεῖς ὅπως ὁ Πέτρος μέ εἰλικρίνεια καί ταπείνωση τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μας, πού ὑπέμεινε ἐμπτυσμούς καί ἐξευτελισμούς γιὰ χάριν μας καί μέ τό τίμιο αἷμα Του μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τήν ἀμαρτία

καί ἄς κλαύσουμε πικρῶς γιὰ τίς ἀμαρτίες μας. Ἄς τόν διαβεβαιώσουμε ὄχι μέ ψεύτικες, πρόσκαιρες καί ἰδιοτελεῖς ὑποσχέσεις ἀλλά μέ τήν πραγματικὴ ἀλλαγὴ στή ζωὴ μας ὡς ὁ Πέτρος: «Ναί, Κύριε, φιλῶ σε». Ἔτσι θά ξεκουραστεῖ καί θά ἀναπαυθεῖ μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ ψυχὴ μας. Ἔτσι θά βρεῖ χῶρο καί ὁ Χριστός μας νά εἰσέλθει καί νά κατοικήσει μέσα μας δίνοντας τήν πληρότητα στή ζωὴ μας, τήν πραγματικὴ χαρὰ καί εἰρήνη πού κανένας καί τίποτε, κατά τή διαβεβαίωση τοῦ Κυρίου, δέν θά μπορέσει νά μᾶς ἀφαιρέσει.

Αὐτὴ ἡ πραγματικὴ μετάνοια θά ἀφαιρέσει τὰ λέπια τῆς ἀμαρτίας καί τή μακρὰ τοῦ Θεοῦ ζωὴ καί θά ἀνοίξει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας καί ἔτσι θά μπορέσουμε νά δοῦμε καί νά ἀναγνωρίσουμε τόν Χριστό μας ὡς φῶς, πού φωτίζει καί καθοδηγεῖ τή ζωὴ μας διώχνει τὰ σκοτάδια τῆς ἀμαρτίας καί ἐλευθερώνει ἀπὸ τόν ἀκραῖο ὑλισμὸ καί τόν ψυχρὸ ὀρθολογισμό τῆς ἐποχῆς μας ἀλλά καί τόν ἐγωισμό, πού εἶναι πηγὴ καί αἰτία κάθε πάθους καί ἀμαρτίας.

Τιμώντας λοιπὸν ἀπόψε τοὺς Πρωτοκορυφαίους Ἀποστόλους καί ἰδιαιτέρως τόν Οὐρανοβάμωνα Ἀπόστολο Παῦλο, ἄς ἀκούσουμε τήν πατρικὴ παράκλησή του πρὸς ὄλους μας: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ», ὥστε καί ἐμεῖς νά ἀξιωθοῦμε ὅπως αὐτός, τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν «ἃ ὀφθαλμός οὐκ εἶδε καί οὐς οὐκ ἤκουσε, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτόν».

Εὐχόμαι ταπεινά ἡ Χάρις τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου, δι' εὐχῶν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, νά σκέπουν καί νά προστατεύουν ὄλους μας. Νά δώσουν εἰρήνη στὸν κόσμον καί ἐνότητα στήν Ἁγίαν μας Ἐκκλησία, νά ἐμπνέουν καί νά καθοδηγοῦν ὄλους μας στήν «ἐν Χριστῷ ζωή». Ἀμήν!

(Ὁμιλία κατὰ τόν Πανηγυρικὸ Πολυαρχιερατικὸ Ἑσπερινὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στήν Παλαιὰ Μητρόπολη Βεροῖας, 28 Ἰουνίου).

«Σημαίνεται ἡ Ἐκκλησία ἐν τοῖς μυστηρίοις»

(μία γνωριμία μέ τόν μεγάλο Ἱεράρχη Ἁγίου Νικόλαου Καβάσιλα)

τοῦ Ἀρχιμ. Τύκωνος Ἀνδρέου δρ. Θ. ΑΠΘ

Τό νά πρέπει κάποιος νά γράφει περὶ ἑνός λειτουργικοῦ καί ἐκκλησιολογικοῦ θέματος καί νά παρουσιάσει τὴν διδασκαλία Πατρός μεγάλου σέ δύο σελίδες ἀποτελεῖ ἐκ τῶν πραγμάτων τεράστια δυσκολία. Τό λειτουργικό ἔργο τοῦ Θεσσαλονικέως Νικόλαου Καβάσιλα μεγάλο καί ἐντυπωσιακό. Θά παραθέσομε ἐρανίσματα ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος (Χαμαετός) ὁ Καβάσιλας, γόνος τῆς Θεσσαλονίκης, θεωρεῖται ὡς ἕνας ἐκ τῶν μεγάλων Θεολόγων καί μάλιστα τῶν μυστικῶν τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας τοῦ 14 αἰῶνος μ.Χ.

Ἡ λειτουργική ζωὴ μέσα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τό κύριο θέμα γύρω ἀπὸ ὅλο σχεδόν τό συγγραφικό του ἔργο. Στό ἔργο του: Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς μᾶς προσφέρει μία ἀνατομία τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φυτρώνει πρωτίστως σέ αὐτὴ τὴν ἐπίγεια ζωὴ ἀλλὰ ὀλοκληρώνεται, τονίζει ὁ Ἅγιος, στό μέλλον, ὅταν φθάσομε σέ ἐκείνη τὴν ἡμέρα. «Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φύεται μὲν ἐν τῷδε τῷ βίῳ καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαμβάνει· τελειοῦται δὲ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπειδὴν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τὴν ἡμέραν». Κατὰ τὸν Καβάσιλα τό «σημαίνεται», εἶναι μία λέξη τὴν ὁποία παραθέτει πολλές φορές καὶ ἔχει βαθύ θεολογικό νόημα. Σημαίνεται, δηλαδή ἐκφράζεται καὶ ἀναγνωρίζεται ἡ Ἐκκλησία στὰ μυστήρια ὄχι σάν σύμβολα ἀλλὰ σάν τὰ μέλη ἀπέναντι στήν καρδιά καὶ σάν τὰ κλαδιά ἀπέναντι στήν ρίζα τοῦ φυτοῦ. Πρόκειται γιὰ οὐσιαστική ταυτότητα. Ἄναφέρεται στό ὅλο ἔργο τῆς θείας οἰκονομίας. Στό κέντρο δεσπόζει ὁ Δεσπότης Χριστός. Ἔτσι τὰ μυστήρια εἶναι οἱ ἐκφάνσεις καὶ οἱ λειτουργίες τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι κατανοεῖται ἡ θεολογία τοῦ Καβάσιλα ὅτι ἡ Ἐκκλησία φανερώνεται καὶ ἐκφράζεται στὰ μυστήρια.

Ὁ Χριστός, «γεννᾷ γάρ, καὶ αὔξει, καὶ τρέ-

φει, καὶ φῶς ἐστὶ καὶ πνοή. Καὶ πλάττει μὲν αὐτοῖς ὀφθαλμόν, ἑαυτῷ· φωτίζει δὲ ἑαυτῷ πάλιν· παρέχει δὲ ὄρᾳν ἑαυτόν. Καὶ τροφεὺς ὢν, καὶ τροφή ἐστὶ· καὶ αὐτὸς μὲν ἐστὶ ὁ παρέχων τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, αὐτὸς δὲ ἐστὶν ὁ παρέχει...». Οἱ πιστοὶ ὅταν τηροῦν τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καὶ πολιτεύονται κατὰ Θεόν, τότε ὁ ἴδιος ὁ Σωτὴρ συνυπάρχει μέ αὐτούς καὶ τοὺς παρέχει τὰ ἀπαραίτητα γιὰ ὅ,τι χρειάζονται καὶ δέν ἀφήνει καθόλου νά κυττάξουν πρὸς τίποτε ἄλλο, οὔτε νά ζητήσουν τίποτε πρὸς ἄλλη κατεύθυνση.

Ὁ Χριστός εἶναι τὰ πάντα γιὰ τοὺς πιστούς. Γεννᾷ καὶ αὐξάνει καὶ τρέφει, εἶναι φῶς καὶ πνοή, φωτίζει καὶ προσφέρει τὸν ἑαυτόν του, ὥστε νά ὀρᾶται ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Εἶναι ταυτόχρονα καὶ τροφοδότης καὶ τροφή, αὐτὸς παρέχει τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς. Εἶναι ζωὴ γιὰ τοὺς ζῶντας. Εἶναι μύρο γιὰ τοὺς ἀναπνέοντας. Εἶναι ἱμάτιον γιὰ τοὺς γυμνοὺς. Εἶναι ἡ ὁδός. Ἐμεῖς τὰ μέλη αὐτός ἢ κεφαλή. Εἶναι ὁ συναγωνιστὴς πρὸς ἡμᾶς, ὁ ἀγωνοθέτης ὅταν πρόκειται νά διεκδικήσουμε βραβεῖο καὶ τέλος ὁ στεφανοδότης, ὅταν νικοῦμε. Μέ αὐτὸν τὸν τρόπο μᾶς ἐλκύει ἀπὸ παντοῦ πρὸς Αὐτόν! Δέν μᾶς ἀφήνει νά ἀποσπάσομε τὸν νοῦν μας καὶ τὴν καρδιά πρὸς ἄλλα πράγματα.

Ἄλλωστε καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος ταυτίζεται μέ τὸν Καβάσιλα μιλώντας γιὰ τὴν μεγάλη ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον: «Ἐγὼ εἶμαι πατέρας, ἐγὼ ἀδελφός, ἐγὼ νυμφίος, ἐγὼ οἰκία, ἐγὼ τροφή, ἐγὼ ἔνδυμα, ἐγὼ ρίζα, ἐγὼ θεμέλιον, κάθε τι τὸ ὁποῖον θέλεις ἐγώ· νὰ μὴν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε. Ἐγὼ καὶ θὰ σὲ ὑπηρετήσω· διότι ἦλθα νὰ ὑπηρετήσω, ὄχι νὰ ὑπηρετηθῶ. Ἐγὼ εἶμαι καὶ φίλος, καὶ μέλος τοῦ σώματος καὶ κεφαλή καὶ ἀδελφός, καὶ ἀδελφὴ καὶ μητέρα, ὅλα ἐγώ· ἀρκεῖ νὰ διάκεισαι φιλικὰ πρὸς ἐμέ. Ἐγὼ ἔγινα πτωχὸς διὰ σέ· ἔγινα καὶ ἐπαίτης διὰ σέ· ἀνέβηκα ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν διὰ σέ· ἐτάφη διὰ σέ· εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω διὰ

σὲ παρακαλῶ τὸν Πατέρα· κάτω εἰς τὴν γῆν ἐστάλην ἀπὸ τὸν Πατέρα ὡς μεσολαβητῆς διὰ σέ. Ὅλα δι' ἐμὲ εἶσαι σύ· καὶ ἀδελφὸς καὶ συγκληρονόμος καὶ φίλος καὶ μέλος τοῦ σώματος. Τί περισσότερο θέλεις;» (ΕΠΕ. Ἰ. Χρυσοστ. ἔργα τ. 12, σ. 34).

Τίθεται συχνά τὸ ἐρώτημα, γιατί πρέπει νά ἐκκλησιασθῶ; Γιατί πρέπει νά συμμετέχω στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας; Τὴν ἀπάντηση τὴν δίδει ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας στὴν ἐρμηνεία τῆς Θείας Λειτουργίας. Ἡ Ἐκκλησία «σημαίνεται διὰ τῶν μυστηρίων». Τά μυστήρια, φανερώνουν τὸν ἴδιο τὸν Χριστόν, τά μυστήρια δὲν μποροῦν νά νοηθοῦν ἢ νά ἐρμηνευθοῦν ἐκτὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ σχέση μας μετὰ τὴν Ἐκκλησία εἶναι ὄντολογική. Εἶναι προσωπική ἀλλὰ καὶ κοινωνία θεία. Τά μυστήρια τά ὁποῖα τελοῦνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι τροφή ἀληθινή καὶ ποτὸ ἀληθινόν. Ἄλλοῦ τονίζει ὅτι ἡ δύναμη τῆς θεραπείας εἶναι μία, ἓνας ὁ ἐστιάτωρ... ἓνας ὁ Νυμφίος. Ὁ Δεσπότης Χριστὸς δὲν μᾶς προσφέρει κάτι μεμονωμένα, ἀλλὰ προσέφερε σέ μᾶς ὅλον τὸν ἑαυτόν του, γιὰ αὐτὸ εἴμαστε ναὸς Θεοῦ ζῶντος. «Καὶ οὐπω τὸ μεῖζον εἶπον· οὐ γὰρ μέχρι τοσούτου τοῖς δούλοις σύνεστιν ὁ Δεσπότης καὶ κοινωνεῖ τῶν αὐτοῦ οὐδὲ χεῖρα δίδωσι μόνον, ἀλλ' ἑαυτὸν ἡμῖν ὅλον παρέσχεν, ὑπὲρ οὗ “ναὸς ἐσμεν Θεοῦ” ζῶντος».

Ὁ Νικόλαος Καβάσιλας παρομοιάζει τὴν σχέση παρούσας καὶ μέλλουσας ζωῆς μετὰ τὴν σχέση κυοφορίας καὶ φυσικῆς ζωῆς. «Καθάπερ γὰρ τὸ ἔμβρυον, ἕως ἐστὶν ἐν τῷ σκοτεινῷ καὶ νηκτῷ βίῳ, πρὸς τὴν ἐν φωτὶ ζωὴν ἢ φύσις παρασκευάζεται, καὶ πλάττεται καθάπερ εἰς κανόνα τὸν ὑποδεξόμενον βίον, τὸν ἴσον τρόπον καὶ τοῖς ἁγίοις συμβαίνει...». Ὅπως τὸ ἔμβρυο, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κυοφορίας τοῦ προετοιμάζεται καὶ διαμορφώνεται μέσα σὲ χώρο σκοτεινὸ γιὰ τὴν ζωὴν ποὺ θὰ ζήσει μέσα στὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἔτσι καὶ οἱ ἅγιοι προετοιμάζονται καὶ διαμορφώνονται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς τους σύμφωνα μετὰ τὴν ζωὴν ποὺ τοὺς ἀναμένει μέσα στὸ φῶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ ὁμως τά ἔμβρυα δὲν ἀποκοτῶν καμιά αἴσθησι τῆς ζωῆς γιὰ τὴν ὁποία προετοιμάζονται, γιατί αὐτὴ τοποθετεῖται ἀποκλειστικά καὶ μόνο στὸ μέλ-

λον τους, χωρὶς νά φανερόνεται καθόλου στὸν ἄνθρωπο τῆς προετοιμασίας τους, οἱ ἅγιοι ἔχουν ἤδη μέσα στὸ παρὸν ἐμπειρία τοῦ μέλλοντος. Αὐτὴ ἡ ἐμπειρία εἶναι ἀκριβῶς ἡ μετοχή τοῦ πιστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ τὸν Χριστόν. Ἡ συμμετοχή μας στά μυστήρια ὥστε ἡ κοινωνία νά μετατραπῆ σὲ θεία κοινωνία. Ἡ ὅλη μυστηριακὴ ζωὴ ἔχει ὡς κύριο ἄξονα τὴν Θεία Εὐχαριστία. Τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ.

Τά μυστήρια ἀποτελοῦν θυρίδες, μέσα ἀπὸ τίς ὁποῖες κατέρχεται ὁ Χριστὸς, ὡς Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης καὶ φωτίζει τὸν σκοτεινὸ τοῦτο κόσμον. Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ θανατῶνει τὴν φθορὰ τοῦ κόσμου καὶ χαρίζει τὴν λαμπρότητα τῆς Ἀναστάσεως. Παρέχονται δέ, προφέρονται καὶ τελοῦνται μόνο στὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία καὶ τά μυστήρια εἶναι τὸ ἴδιο τὸ ζωντανὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ χαρακτήρας τῶν μυστηρίων εἶναι Χριστοκεντρικὸς καὶ συνάμα Τριαδοκεντρικὸς.

Ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει μετὰ τὰ μυστήρια τὸ δῶρον τῆς ζωῆς. Γιὰ νά συνεχίσει ὁμως καὶ γιὰ νά προοδεύσει στὴν πνευματικὴ ζωὴ, χρειάζεται νά καταβάλλει προσωπικὴ προσπάθεια. Νά τηρεῖ τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, νά μετέχει στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, νά προσεύχεται ἀδιαλείπτως, νά μελετᾷ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Νά ἐλέγχει τοὺς λογισμοὺς καὶ τίς ἐπιθυμίες του. Πρότυπο τοῦ κάθε χριστιανοῦ ἄς εἶναι μόνιμος ὁ Χριστὸς.

Κατανοώντας ὁ χριστιανὸς τὰ ὡς ἄνω, τότε ζεῖ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ γνωρίζει πλέον ἐκ ἐμπειρίας ὅτι τά μυστήρια, ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀλληλένδετα. Μόνο μετέχοντας βιώνουμε αὐτά. Αὐτὸ διδάσκει ὁ Ψαλμῶδης: «Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος» (Ψαλ. 33,9). Μετὰ ἀπλά λόγια: «Ἄν δὲν γευθοῦμε, δὲν θὰ δοῦμε». Ἀνάλογα καὶ ἡ προτροπὴ τοῦ Κυρίου μας: «Ἐρχου καὶ ἴδε» (Ἰω. 1,47).

Τελειώνοντας ὁ ἱερός Καβάσιλας τονίζει ὅτι τέτοια εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ. Κρύπτεται καὶ φαίνεται στὸ φῶς τῶν καλῶν ἔργων στὴν Ἀγάπη! Εἶναι ἡ ἑνωσίς μας μετὰ τὸν Θεόν. Αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ. Θάνατος εἶναι ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τὸν Θεόν, ἡ ἀπομάκρυνσίς μας ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον, ἀπὸ τὴν ἁγία Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας

τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Μιχαήλ Βοσκοῦ

Ἡ μοναδικὴ ἐπίσημη δογματικὴ διατύπωση περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ συναντοῦμε στὴν Ἱερὰ Παράδοση, εἶναι τὸ ἔνατο ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, στὸ ὁποῖο διατυπώνεται ἡ πίστη «εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Συμβόλου Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως γίνεται λόγος γιὰ τὴν ἐνότητα, τὴν ἁγιότητα, τὴν καθολικότητα καὶ τὴν ἀποστολικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιὰ τὶς τέσσερις βασικὲς τῆς ιδιότητες. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς τέσσερις ιδιότητες τῆς Ἐκκλησίας θὰ κάνουμε ἰδιαίτερο λόγο γιὰ τὴν ἐνότητα, ἀφοῦ προηγουμένως, ὅμως, ἀναφερθοῦμε ἐν συντομίᾳ στὶς τρεῖς ἄλλες ιδιότητες.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἁγία, γιατί ἁγία εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς, δηλαδή ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ἁγία εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς, δηλαδή τὸ Πανάγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ζωοποιεῖ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ χορηγεῖ σ' αὐτὸ τὰ πάντα. Εἶναι ἐπίσης ἁγία, γιατί σκοπὸς τῆς ἐπὶ τῆς γῆς παρουσίας τῆς εἶναι ὁ ἕξαγιασμοὸς τῶν μελῶν τῆς.

Ὁ ὅρος «καθολικὴ Ἐκκλησία» προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀριστοτελικὴ ἔννοια τοῦ «καθ' ὅλου», ποὺ σημαίνει τὸ πλῆρες, τὸ ὁλόκληρο, τὸ γενικὸ ἢ τὸ κοινό, καὶ χρησιμοποιεῖται γιὰ πρώτη φορὰ ὄχι στὶς σελίδες τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλὰ στὶς ἐπιστολὲς τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου. Ὁ ὅρος αὐτὸς ἔχει διπλὴ ἔννοια, ἀφ' ἑνὸς μὲν ποιοτικὴ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ποσοτικὴ ἢ γεωγραφικὴ. Κατὰ τὴν πρώτη ἔννοια, ἡ Ἐκκλησία εἶναι καθολικὴ, γιατί ἀποτελεῖ φανέρωση τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, γιατί κατέχει τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας (τὴν καθόλου ἀλήθεια), γιατί ἀποτελεῖ τὴν ὁδὸ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων καὶ τῶν ἁγίων ἀρετῶν καὶ γιατί

ἀποτελεῖ τὸ πλῆρες Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴ δεύτερη ἔννοια δηλώνει τὴν οἰκουμενικότητα, τὴν παγκοσμιότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀκόμη ἀποστολική, γιατί εἶναι θεμελιωμένη πάνω στὸ ἔργο καὶ τὴ διδασκαλία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Ἀληθινὴ Ἐκκλησία ὑπάρχει ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἀποστολικὴ διαδοχὴ, ἐκεῖ, δηλαδή, ὅπου οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων διὰ τῆς ἱστορικῆς συνεχείας, κυρίως, ὅμως, διὰ τῆς διασφάλισης τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καὶ διδασκαλίας.

Κι ἐρχόμαστε τώρα στὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ἓνα ἰδίωμα, μὲ ἰδιότητα τῆς Ἐκκλησίας (nota Ecclesiae) μεταξὺ ἄλλων, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὴ αὐτὴ ἡ φύση τῆς. Ἡ Ἐκκλησία, δηλαδή, δὲν χαρακτηρίζεται μόνον ἀπὸ τὴν ἐνότητα, ἀλλὰ εἶναι ἐνότητα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἰδιά τῆς τῆ φύση. «Τὸ γὰρ τῆς ἐκκλησίας ὄνομα, συμφωνίας ὄνομα καὶ ὁμονοίας ἐστὶ». Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τύπο καὶ εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὡς τέτοια, λοιπόν, ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐνότητα στὸν χῶρο τῆς δημιουργίας, κατὰ τὸ πρότυπο τῆς κατὰ φύσιν καὶ κατ' ἐνέργειαν ἐνότητος τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως δεικνύει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος στὴν ἀρχιερατικὴ Του προσηυχή.

Ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸ ἀνθρώπινο γένος, γιὰ ν' ἀποτελέσει ἐξ ἀρχῆς Ἐκκλησία, δηλαδή ἐνότητα. Μὲ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ τὸ Σῶμα ποὺ προσέλαβε καθίσταται Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πλέον, σύμφωνα μὲ τὴ θεολογία τοῦ Πρωτοκορυφαίου Ἀπ. Παύλου, τὴν ὁποία ἀκολουθοῦν ὅλοι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Κεφαλὴ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ «μέλη

ἐκ μέρους» ὅλοι ὅσοι ἔλαβαν τὸ ὀρθόδοξο χριστιανικὸ Βάπτισμα καὶ ἀγωνίζονται τὸν καλὸν ἀγώνα τῆς κατὰ Χριστὸν σωτηρίας. Μαζὶ δὲ μὲ τὰ ζῶντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ κεκοιμημένοι, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι. Γιὰ νὰ ἀνήκει κάποιος στὴν Ἐκκλησία, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ καταστεί διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι στὴν οὐσιαστικὴ τῆς διάσταση ἡ ἐνότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἐνότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς ψυχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία, ὅπως μία εἶναι ἡ Κεφαλὴ τῆς, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ μία ἡ ψυχὴ τῆς, τὸ Πανάγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ζωοποιεῖ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον τότε θὰ μπορούσαν νὰ ὑπάρχουν πολλὲς Ἐκκλησίες, ἐὰν μπορούσαν νὰ ὑπάρχουν πολλοὶ Χριστοὶ ἢ ἐὰν ὁ Χριστὸς μπορούσε νὰ εἶναι διηρημένος. Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι τὸ ἓνα Σῶμα τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ.

Ὅταν ὁμιλεῖ κανεὶς γιὰ πολλὰς Ἐκκλησίες, χωρὶς νὰ ἀναφέρεται μὲ τὸν πληθυντικὸ ἀριθμὸ στὶς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ φανέρωση τοῦ ἐνὸς Σώματος τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν καθόλου πίστη καὶ ζωὴ τους καὶ διακηρύσσουν τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐνότητά τους μὲ τὶς ὑπόλοιπες ἀδελφές τοπικὲς Ἐκκλησίες κατὰ τὴν τέλεση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ὑπὸ τὸν τοπικὸ ἐπίσκοπο, ἀλλὰ σὲ «ἐκκλησίες»

μὲ διαφορετικὴ πίστη καὶ ζωὴ, τότε θέτει ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἴδια τὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον συμβατικῶς καὶ καταχρηστικῶς μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὁ ὄρος «ἐκκλησία» γιὰ τοὺς ἐκτὸς τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας χριστιανούς.

Ἡ ἐνότητα εἶναι, λοιπόν, δεδομένη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Στὴν ἐνότητα αὐτὴ καλοῦνται ὅλοι οἱ πιστοὶ νὰ γίνουν μέτοχοι. Ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν, ὅμως, μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δὲν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων δεδομένη. Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς πιστούς, ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας οἰκοδομεῖται συνεχῶς καὶ θὰ οἰκοδομεῖται μέχρι τὴ συντέλεια τῶν αἰώνων. Ἡ ἐνότητα οἰκοδομεῖται μὲ τὴν παρουσία καὶ τὴν ἐπενέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν πνευματικὸ ἀγώνα τῶν πιστῶν νὰ καταστούν ζωντανὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Περὶ τῆς συνεχοῦς οἰκοδομῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος κάνει λόγος ὁ Ἀπ. Παῦλος. Ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ, ὅτι ὁ Κύριος «ἔδω-

κε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. δ' 11-13). Γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προσεύχεται ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία σὲ κάθε Θεία Λειτουργία, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε

ἄλλη εὐκαιρία. Μὲ τὴ συνεργεία Θεοῦ καὶ πιστῶν οἰκοδομεῖται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότητα πρὸς χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ἡ πλήρης καὶ τελεία, ὡστόσο, ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐπιτευχθῆ κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία, ὅταν πλέον ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ταυτιστοῦν πλήρως.

Μέτοχοι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καθίστανται οἱ πιστοὶ μὲ τὴ μετοχὴ τους στὴν πίστη καὶ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν πληρέστερη ἐνσωμάτωσή τους στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δὲν παραμένει μιὰ ἀπλὴ θεωρία, ἀλλὰ ἀποκτᾶ συγκεκριμένο χαρακτήρα. Εἶναι ἡ ἐνότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως καὶ ἐμπειρίας, εἶναι ἡ ἐνότητα τῆς λατρευτικῆς - μυστηριακῆς ζωῆς, εἶναι ἡ ἐνότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐμπειρίας ὀδηγεῖ στὴν αἵρεση καὶ ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ καὶ κανονικὴ ἐνότητα ὀδηγεῖ στὸ σχίσμα.

Γιὰ τὴ σημασίαν τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως κάνει λόγο, ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, ὁ Ἄπ. Παῦλος. Ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία οἰκοδομεῖται πάνω στὴν πέτρα τῆς ὁμολογίας, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος εἶναι «ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 1στ' 16). Οἱ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας τονίζουν μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση τὴ σημασίαν τῆς πίστεως γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερος ὅταν οἱ διάφορες αἱρέσεις ἄρχισαν νὰ ἀποτελοῦν ἄμεσο κίνδυνο γιὰ τὴ συνοχὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος. Ἐνότητα πίστεως, βεβαίως, σημαίνει ταυτοχρόνως καὶ ἐνότητα ζωῆς καὶ ἐμπειρίας. Ἐφόσον ὀρθοδοξία καὶ ὀρθοπραξία δὲν χωρίζονται, ἔπεται ὅτι κοινὴ πίστη σημαίνει καὶ κοινὴ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ καὶ ἐμπειρία.

Ἡ ἐνότητα ἐν τοῖς Μυστηρίοις ἀποτελεῖ ἐξίσου σημαντικὸ παράγοντα ἐνότητος. Οἱ πιστοὶ καθίστανται ἓνα Σῶμα συμμετέχοντας στὴν κοινὴ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας, στὴν καθόλου λατρευτικὴ τῆς ζωῆς, κυρίως, ὅμως, στὰ ἱερὰ Μυστήρια. Ὅσο περισσότε-

ρο πραγματοποιεῖται ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν μὲ τὴν Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δι' Αὐτῆς μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεό, τόσο περισσότερο πραγματοποιεῖται καὶ ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν μεταξὺ τους. Κι ἀφοῦ μὲ τὴ συμμετοχὴ στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ὁ πιστὸς ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ γίνεταί μέτοχος τοῦ Χριστοῦ «σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις», μ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ συμμετοχὴ του ἐνώνεται μὲ ὅλους τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς. Μὲ τὸ Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος εἰσέρχεται κανεὶς στὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος γίνεται μέτοχος τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ κατ' ἐξοχὴν Μυστήριον τῆς ἐνότητος, ὅμως, εἶναι τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Στὸ Μυστήριον αὐτὸ φανερῶνεται ἡ Ἐκκλησία ὡς ἐνότητα τῶν πάντων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, φανερῶνεται ὡς ἐνότητα οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὡς ἐνότητα ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων. Ἡ ἐπουράνια καὶ ἡ ἐπίγεια Ἐκκλησία φανερῶνεται στὴ βαθεὶα καὶ ἀδιάσπαστη ἐνότητά τους. Ὅλες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς τοπικῆς Ἐκκλησίες φανερῶνονται ὡς ἓνα Σῶμα. Μὲ τὴν πρόσληψη τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ διασφαλίζουν οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς πιστοὶ τὴν ἐνότητά τους μὲ τὸ καθόλου Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. «Εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν» (Α' Κορ. ι' 17). Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότητα εἶναι πρωτίστως ἐνότητα εὐχαριστιακῆ.

Θεμελιώδους σημασίας γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μαζὶ μὲ τὴν πίστη καὶ τὰ ἱερὰ Μυστήρια καὶ ἡ ἀποστολικὴ Ἱεραρχία, τὸ σύνολο τῶν ἐπισκόπων, στὰ πρόσωπα τῶν ὁποίων φανερῶνεται ἡ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐνότητα τῶν πιστῶν κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας μεταξὺ τους καὶ μὲ τὴς ὑπόλοιπες τοπικῆς Ἐκκλησίες, μὲ τὴν οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία. Ἡ ἐνότητα τοῦ συνόλου τῶν κανονικῶν ἐπισκόπων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύηση τῆς ἐνότητος τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας στὴν πορεία τῆς μέσα στὴν Ἱστορία.

Τό Ἅγιον Πνεῦμα

Τό Ἅγιον Πνεῦμα, κυριαρχεῖ σέ ὅλον τόν κόσμο, κινεῖ τά πάντα καί εἶναι ὁ σπουδαιότερος παράγων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἰδιαίτερα δέ τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Προτοῦ ὅμως ἀναφερθῶ στό θέμα αὐτό, θέλω νά σᾶς πῶ δύο λόγια, ἐπειδή μέ παρακάλεσε ὁ Παναγιώτατος μητροπολίτης καί πατήρ ἡμῶν, γιά τό θαῦμα πού ἔγινε στό μοναστήρι μας. Ἄφ' ὅτου ἦλθαμε στό Ἅγιον Ὅρος, δύο φορές ἕνα πιθάρι γέμισε μέ λάδι, μέ τήν βοήθεια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί, τελευταία, δύο ἀκόμη πιθάρια. Τήν τελευταία φορά ἦταν ἡ μνήμη τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Εἶχαμε φέρεи καινούργιο λάδι στήν Δάφνη, ἀλλά ὁ δρόμος μας δέν ἦταν καλός, τό αὐτοκίνητο χαλασμένο, καί δέν μπορούσαμε νά τό μεταφέρουμε στό μοναστήρι. Τότε ὁ οἰκονόμος ἔλαβε τήν ἐντολή νά ξαναδῆ τά πιθάρια. Φθάνοντας ἐκεῖ, ἀντιλαμβάνεται ὅτι τά δύο μεγάλα πιθάρια, ἐνῶ τά εἶχε καθαρίσει καί τά εἶχε πλύνει περιμένοντας τό καινούργιο λάδι, ἦταν γεμάτα. Ἡ ὀξύτης τοῦ λαδιοῦ μηδέν. Τό λάδι καθάριο καί θαυματουργό. Πολλά θαύματα ἔγιναν. Πολλοί ἀσθενεῖς θεραπεύθηκαν. Πολλές φορές, ὅταν ἔπιναν τό λάδι τῆς Παναγίας γιά τήν υἰγεία τους ἢ γιά ἄλλους λόγους, ἡ στάθμη τοῦ λαδιοῦ παρέμενε σταθερή. Ἐπίσης, ὅταν ἔβαζαν ἀπό τό λάδι τῆς Παναγίας στίς κανδήλες, τό μπουκαλάκι δέν ἀδειάζε. Τό θαῦμα αὐτό ἦταν γιά μᾶς μία γεῦσις τῶν πρεσβειῶν τῆς Παναγίας μας, τῆς Μητρὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί τῆς μονῆς μας, καί μάλιστα μετά ἀπό τίς μεγάλες πυρκαϊές πού εἶχαν γίνει τό καλοκαίρι καί εἶχαν κάνει τόσες καταστροφές στό Ἅγιον Ὅρος.

Δέν μπορῶ νά παραλείψω τό γεγονός ὅτι οἱ φωτιές πλησίασαν τό μοναστήρι δύο φορές, πέρασαν μέσα, ἀναψαν σπίθες ἐδῶ καί ἐκεῖ,

ἐπάνω στίς στέγες καί κάτω στά κελλιά. Ἐν τούτοις, τό μοναστήρι ζῆ καί βασιλεύει. Νομίζω ὅτι ἡ διάσωσις του εἶναι δῶρο τῆς βασιλείας μας, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἀλλά ἄς ἔλθωμε στό θέμα μας, «Τό Ἅγιον Πνεῦμα», πού συγκροτεῖ τά πάντα.

Τόν 12ο μέ 11ο αἰῶνα πρό Χριστοῦ ζοῦσε στήν Παλαιστίνη μία εὐσεβῆς γυναίκα, ἡ ὁποία ἦταν στεῖρα (Κριτ. 13, 3 κ.έ.). Μία ἡμέρα τῆς παρουσιάσθηκε ἄγγελος Κυρίου καί τῆς εἶπε: «Ἴδου σύ στεῖρα καί συλλήψη υἰόν». εἶσαι στεῖρα, θά γεννήσης ὅμως υἰόν, ἀλλά δέν πρέπει νά πιῆς οἶνον ἢ ἄλλα μεθυστικά ποτά, διότι «Ναζὶρ Θεοῦ ἔσται τό παιδάριον ἀπό τῆς κοιλίας», διότι τό παιδί θά εἶναι ἀφιερωμένο στόν Θεό ἀπό τήν κοιλία σου.

Ἡ γυναίκα πῆγε ἀμέσως νά συναντήσῃ τόν ἄνδρα της καί τοῦ ἀνήγγειλε ὅτι εἶδε κάποιον ἀπεσταλμένο τοῦ Θεοῦ, πού ἡ μορφή του ἦταν φοβερή καί ἔμοιαζε μέ ἄγγελο Κυρίου. Τότε ὁ ἄνδρας της, ὁ Μανωέ, προσευχήθηκε στόν Θεό νά ξανάρθῃ ὁ

ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί, ὅταν ξαναῆρθε καί τόν συνάντησε, τόν ρώτησε νά μάθῃ τό ὄνομά του. Ὁ ἄγγελος τοῦ ἀπάντησε ὅτι τό ὄνομα του εἶναι θαυμαστό, διότι τό ὄνομα εἶναι ἔκφρασις τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Βεβαίως, ὁ ἐμφανισθεῖς δέν ἦταν ἄνθρωπος οὔτε ἄγγελος, ἦταν κάτι περισσότερο.

Ὁ Μανωέ παρεκάλεσε τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ νά δεχθῆ νά τοῦ παραθέσουν σέ γεῦμα ἕνα κατσικάκι, ὁ ἄγγελος ὅμως τοῦ εἶπε νά τό προσφέρει θυσία. Ὁ Μανωέ ὑπάκουσε· ἔβαλε ἐπάνω σέ ἕνα βράχο τά ξύλα, τό κασίκι καί τήν ἀναίμακτη θυσία –σιμιγδάλι, λάδι καί θυμίαμα– καί ἀναψε τά ξύλα, γιά νά γίνῃ περικαυστή ἢ θυσία καί νά ἀνεβῆ στόν οὐρανό. Ἡ φωτιά ἀναψε. Ὅταν οἱ φλόγες ἄρχισαν νά ἀνεβαίνουν, ὁ Μανωέ καί ἡ γυναίκα του εἶδαν τόν ἄγγελο μέσα στίς φλόγες νά ἀνε-

βαίνη στον ούρανό. Τότε ο Μανωέ κατάλαβε ότι ήταν άγγελος Κυρίου. Παρά ταύτα, δέν ήταν άγγελος Κυρίου· ήταν ο Υιός του Θεού, πού τον περίμενε όλος ο κόσμος νά έλθη.

Τό παιδί γεννήθηκε, όπως τό προείπε ο άγγελος του Θεού, και ήταν ο Σαμψών. Μόλις «τό παιδάριον ήδρύνθη, εϋλόγησεν αυτό ο Κύριος. Και ήρξατο πνεύμα Κυρίου συνεκπορεύεσθαι αὐτῷ» (Κριτ. 13, 24-25). Μόλις ο Σαμψών έφθασε στην ήλικία πού μπορούσε νά σκέπτεται, ένοιωσε ότι «Πνεύμα Κυρίου», δηλαδή τό Άγιον Πνεύμα, συνομιλούσε μαζί του. Νά, πού ωφείλετο ή δύναμις του Σαμψών· όπου πήγαινε, μαζί του ήταν τό Άγιον Πνεύμα. Όταν ή Παλαιά Διαθήκη λέγη, «εϋλόγησεν αυτό Κύριος», ο Κύριος είναι ο Υιός του Θεού πού δίδει τό Πνεύμα στον Σαμψών.

Νά μās αξιώνει και έμās ο Θεός, όχι τό Πνεύμα τό Άγιον, αλλά έστω κάποιος άγιος, κάποιος άγγελος νά ήταν πάντα μαζί μας. Βεβαίως, από τον Αδάμ έως τό τέλος των αιώνων κανένας δέν γεννήθηκε, ούτε θά γεννηθί, χωρίς νά μεσολαβήση τό Άγιον Πνεύμα. Αυτό είναι ο σπουδαιότερος παράγων της ζωής μας· αυτό πρέπει νά μπι στην ζωή των γονέων, για νά γεννηθί τό τέκνο. Και είναι φυσικό, διότι «Άγίω Πνεύματι περικρατείται πάντα τά όρατά σύν τοις άοράτοις· αυτοκρατές γάρ έστι». Τό Άγιον Πνεύμα είναι κυρίαρχης, είναι βασιλεύς περικρατεί όλα τά όρατά και τά άόρατα, άκόμη και όσα δέν έχουν δημιουργηθί.

Κατά την δημιουργία του κόσμου, ή γη ήταν σκεπασμένη από νερά, σκοτάδι και άβύσσους, αλλά «πνεύμα Θεού έπεφέρετο επάνω του ύδατος» (Γέν. 1, 2), δηλαδή ή ένεργεια του Αγίου Πνεύματος. Η γη ήταν άθεάτος, και μόνον τό πνεύμα του Θεού εμπαινε στά σκότη και στις άβύσσους. Κατόπιν ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο «χούν από της γης· και ένεφύσησεν εις τό πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και έγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν» (Γέν. 2, 7).

Η φράσις «πνεύμα Θεού» δείχνει καθαρά ότι κατά την δημιουργία του κόσμου τό Άγιον Πνεύμα έβασίλευε και ως αυθέντης

έξέφραζε την θεότητα. Όταν όμως ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο, τότε «ένεφύσησεν εις τό πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής». Η πνοή της ζωής είναι τό θεοπρεπές έμφύσημα, πού δίδει ζωή στον εκ του μηδενός πλασθέντα άνθρωπο· είναι τό διά μέσου του Πνεύματος άκτιστο ένεργημα του Θεού.

Αλλά, αφού ο Θεός «έπλασε τον άνθρωπον, χούν από της γης», ο άνθρωπος ήταν πηλός. Ο χούς όμως δέν γίνεται πνεύμα. Γι' αυτό ο Θεός μέ τό έμφύσημά του, μέ την δική του εκβολή από τά βάθη της ύπάρξεώς του, έρριξε στον χούν την δική του φωτοβολίδα, τον έαυτό του, μεταδίδοντάς του μία λαμπρότητα και δραστηριώτατη ένεργεια, ή όποία του έδωσε ζωή· εκ του μηδενός «ο άνθρωπος έγένετο εις ψυχήν ζώσαν» (Γέν. 2, 7), όμοιος μέ τον Θεόν. Τώρα ή ψυχή του, τό πνεύμα του, ήταν ύπαρξις ζωντανή και μπορούσε νά μιλά πρόσωπο μέ πρόσωπο μέ τον Υιόν του Θεού και μέ τό Πνεύμα τό Άγιον (Α' Κορ. 13, 12).

Η πνοή της ζωής, ή πνοή του Πνεύματος, είναι μία σφραγίδα, ένα αποτύπωμα πού δέν εξαλείφεται· έτέθη στον άνθρωπο και έγινε μόνιμο κτήμα του. Κατά τους Πατέρες, ή πνοή της ζωής ονομάζεται «είκόν Θεού». Τό Άγιον Πνεύμα ένδιαφέρθηκε για τον άνθρωπο και τον κατέστησε ζώσα είκόνα του Θεού, για νά άνέρχεται στην όμοίωσι του θείου πρωτοτύπου. Επομένως, τό Πνεύμα τό Άγιον ασχολείται μαζί μας, τό φέρομε μέσα μας, τό αναπνέομε, μās όμιλεί, μās αγαπά, μās περικυκλώνει. Και όμως, έμεις δέν τό νοιώθουμε. Πως μπορούμε νά τό νοιώσωμε; Ποιός ισχυρός δέκτης θά μπορέση νά μās τό φέρη, ώστε νά τό βλέπωμε και νά μιλάμε μαζί του; Κανείς άλλος παρά τό ίδιο τό Άγιον Πνεύμα, έν τῷ όνόματι του Υιού. «Πνεύμα θεϊον τό ποιήσαν με, πνοή δέ παντοκράτορος ή διδάσκουσα με»· τό Πνεύμα τό Άγιον μέ έκανε, και ή πνοή του, ή χάρις του μέ διδάσκει τί θέλει ο Υιός και παντοκράτωρ της ζωής μου, λέγει ο Ιώβ (Ιώβ 38, 8).

(Από τό βιβλίον Λόγοι Εόρτιοι Μυσταγωγικοί του Αρχιμ. Αϊμιλιανού Σιμωνοπετρίτου, Έκδόσεις Ίνδικτος).

Πανδημία Κορωνοϊού. Μία ἐκ τῶν ὑστέρων προσέγγιση

τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Ζήνωνος

Πρὶν δυόμισι περίπου χρόνια παρουσιάστηκαν γιὰ πρώτη φορά περιστατικά μέ βαρὺ ὀξὺ ἀναπνευστικό σύνδρομο στή μακρινή Κίνα. Ἡ νόσος αὐτή ὀνομάστηκε SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome - Corona Virus - 2) καί ὀφείλεται σέ ἓνα στέλεχος τῆς οἰκογένειας τῶν κορονοϊῶν (corona virus). Ὁ ἀριθμός 2 μᾶς πληροφορεῖ ὅτι προηγήθηκε παρόμοια ἐπιδημία ἀπό κορονοϊό πρὶν περίπου 20 χρόνια (SARS-CoV- 1), πού ὅμως δέν ἐξελίχθηκε σέ πανδημία, γι' αὐτό καί δέν μᾶς ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα τότε.

Γιὰ νά μπορέσουμε νά κατανοήσουμε τή μεγάλη δυσκολία στήν ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας αὐτῆς καί γενικότερα τῶν ἰογενῶν λοιμώξεων, πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι οἱ ἰοί πολλαπλασιάζονται μόνον ἐφ' ὅσον μποῦν μέσα στόν ὄργανισμό καί μάλιστα μέσα στά κύτταρά μας. Ἐκεῖ ἐπιστρατεύουν τοὺς μηχανισμούς τῶν δικῶν μας κυττάρων, πολλαπλασιάζονται εἰς βάρος τοῦ ὄργανισμοῦ μας καί προκαλοῦν τή νόσο. Δυστυχῶς δέν ὑπάρχουν ἀντιϊκά φάρμακα (ὅπως πχ τά ἀντιβιοτικά), πού νά σκοτώνουν τοὺς ἰούς. Ὑπάρχουν κάποιοι ἀντιϊκοί παράγοντες πού ἐπιβραδύνουν τόν πολλαπλασιασμό τοῦ ἰοῦ μέ ἀποτέλεσμα νά τροποποιοῦν τήν ἐξέλιξη τῆς νόσου δίνοντας χρόνο στόν ὄργανισμό νά ἀντιδράσει, ἐάν βέβαια δοθοῦν πολὺ νωρίς στήν ἔναρξη τῆς νόσου. Ἡ μόνη ἀποτελεσματική ὁδός ἀποφυγῆς τῶν ἰογενῶν λοιμώξεων συνίσταται στήν ἀποφυγή ἐπαφῆς μέ φορέα τοῦ ἰοῦ ἢ μέ ἔγκαιρη προφύλαξη κατόπιν ἐμβολιασμοῦ.

Ὁ ἴος πού προκαλεῖ τήν Covid-19 (κορονοϊός) ὀνομάζεται ἔτσι, γιατί τό πρωτεϊνικό του περίβλημα μοιάζει μέ στεφάνι (corona) καί μεταδίδεται ἐξαιρετικά εὐκόλα κυρίως διά τῆς ἀναπνευστικῆς ὁδοῦ. Μόλυνση ἀπό τόν ἰό μπορεῖ νά προκληθεῖ μετά ἀπό ἐπαφή μέ ἀσυμπτωματικό ἢ νοσοῦν ἄτομο. Ἡ νόσος μπορεῖ νά διαδράμει ἀσυμπτωματικά

ἢ νά προκαλέσει ἀκόμα καί βαριά ἀναπνευστική ἀνεπάρκεια, πού νά ἀπαιτεῖ νοσηλεία σέ Μονάδα Ἐντατικῆς Θεραπείας (ΜΕΘ). Οἱ πληροφορίες πού παίρναμε ἀπό τήν Κίνα γιὰ τήν ἐξέλιξη τῆς πανδημίας ἦταν ἐξαιρετικά ἀνησυχητικές. Ὑπερπλήρη νοσοκομεῖα (σέ διάστημα λίγων ἡμερῶν ἀναγκάστηκαν νά κτίσουν νοσοκομεῖο μερικῶν χιλιάδων κλινῶν), ΜΕΘ πλήρεις καί μέ συνεχῶς αὐξανόμενους ἀριθμούς ἀσθενῶν καί νεκρῶν.

Ἡ Covid-19 ἐπεκτάθηκε πολὺ σύντομα σέ ὅλο τόν κόσμο καί ἀναπόφευκτα στόν τόπο μας. Ἡ ἐμφάνιση τῆς νόσου στήν Κύπρο καί ἡ γρήγορη ἐπέκτασή της ὀδήγησε τό κράτος στήν ἐπιβολή γενικοῦ κατ' οἶκον περιορισμοῦ, μέ ἐξαίρεση τίς ἀπόλυτα ἀναγκαῖες δραστηριότητες. Ἐγινε ἐπίταξη γιατρῶν καί δημιουργήθηκαν νέες ΜΕΘ στά νοσοκομεῖα, γιὰ νά μπορέσουν νά ἀνταποκριθοῦν στίς νέες ἀνάγκες. Γιὰ τή λειτουργία τῶν νέων ΜΕΘ καί τήν ἐξυπηρέτηση τῶν νέων νοσοκομειακῶν κλινῶν ἀπαιτεῖτο ἡ ἀπασχόληση μεγάλου ἀριθμοῦ ἐξειδικευμένων νοσηλευτῶν, πού δέν ὑπῆρχαν. Ἐπείγουσα λοιπόν ἀνάγκη γιὰ γρήγορη ἐκπαίδευση νοσηλευτῶν γιὰ τίς ΜΕΘ καί ἐξεύρεση νέων γιὰ κάλυψη τόσο τῶν νέων ἀναγκῶν ὅσο καί αὐτῶν πού προκαλοῦντο λόγω ἀσθενείας τοῦ προσωπικοῦ. Παρέλυσε ἡ βιομηχανία, ἡ οἰκονομία καί κατ' ἐπέκταση περιορίστηκαν τά εἰσοδήματα μεγάλης μερίδας τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ μείωση τῶν εἰσοδημάτων πολλῶν συνανθρώπων μας προκαλοῦσε ἄγχος καί ἀγωνία γιὰ τήν καθημερινή ἐξασφάλιση τῶν πρὸς τό ζῆν καί τῶν οἰκονομικῶν τους ὑποχρεώσεων! Ἀπαγορεύτηκαν οἱ κοινές συναθροίσεις καί οἱ ἐπισκέψεις, μέ ἀποτέλεσμα νά κλείσουν οἱ ναοί καί νά ἀνασταλοῦν ὅλες οἱ ἀνάλογες δραστηριότητες. Οἱ πιστοί δέν μπόρεσαν νά γιορτάσουν τήν Ἀνάσταση, τά Χριστούγεννα, τά Ἅγια Θεοφάνια κλπ, γεγονός πού προκάλεσε ἔντονες ἀντιδράσεις καί ἀντιπαραθέσεις. Ἡ ἀντιμετώπιση αὐτή

πρός την εκκλησία μπορεί μὲν νά δικαιολογεῖτο σέ κάποιο βαθμό, ἀλλά στήν πορεία τῆς πανδημίας, πολλές φορές ἦταν ὑπερβολικά αὐστηρή. Τά ἀεροδρόμια ἔκλεισαν καί πολλοί ἄνθρωποι ἐγκλωβίστηκαν σέ ξένες χώρες, χωρίς νά γνωρίζουν ἐάν θά μπορέσουν νά γυρίσουν καί πότε, στόν τόπο τους. Ἡ ἀπομόνωση τῶν ἡλικιωμένων στά γηροκομεῖα ἢ στίς καλύτερες περιπτώσεις στά σπίτια τους προκαλοῦσε θλίψη ἀκόμα καί κατάθλιψη στούς ἴδιους καί στά παιδιά τους. Ἡ ἀπαγόρευση ἐπίσκεψης σέ ἀσθενεῖς στά νοσηλευτήρια προκαλοῦσε, ἀναπόφευκτα, θλίψη, ἄγχος καί ἀγωνία ἀκόμα καί φόβο γιά ἐπικείμενο θάνατο, ἀφοῦ δέν εἶχαν τή συμπαράσταση τῶν οἰκείων τους. Οἱ ἄνθρωποι πέθαιναν μόνοι χωρίς τή συμπαράσταση τῶν συγγενῶν τους. Τά σώματα τῶν κεκοιμημένων μέ τή νόσο Covid-19 δίνονταν σφραγισμένα σέ πλαστικούς σάκους, χωρίς νά μποροῦν οἱ συγγενεῖς τους νά τοῦς χαιρετίσουν. Ὅλα αὐτά εἶναι μερικῆς ἀπό τίς δυσκολίες πού βίωσαν οἱ ἄνθρωποι ὅλη αὐτή τήν περίοδο.

Ἡ πρωτοφανής αὐτή κατάσταση, μέ τήν ἀβεβαιότητα γιά τήν ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων, τόν φόβο τῆς νόσησης καί νοσηλείας, οἱ αὐστηροί ἔλεγχοι τῶν μετακινήσεων μαζί μέ τήν παραπληροφόρηση ἀπό τό ἐξωτερικό καί τό ἐσωτερικό, ἔδωσαν τροφή στήν ὑπερβολική ἢ ἀκόμα καί ἄρρωστη φαντασία. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά βλέπουν καθημερινά τό φῶς τῆς δημοσιότητας σενάρια ἐπιστημονικῆς φαντασίας, θεωρίες συνωμοσίας κατά τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ καί εἰδικότερα κατά τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας κλπ. Ἡ ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν ἀνάπτυξης ἐμβολίου κατά τῆς νόσου, πού τόσο περιμένε ἢ ἐπιστημονική κοινότητα, καί ἡ κυκλοφορία του τόν Δεκέμβριο τοῦ 2020 πυροδότησε ἀκόμα πιά ἔντονες ἀντιδράσεις, χωρίζοντας τοῦς ἀνθρώπους σέ ἐμβολιαστές καί ἀντιεμβολιαστές!!! Ἡ ἀδικαιολόγητη συσχέτιση τῆς λήψης τοῦ ἐμβολίου, ἐνός ἀπόλυτα ἰατρικοῦ θέματος, μέ τήν πνευματική καί ἐκκλησιαστική ζωή τῶν πιστῶν, προκάλεσε ἔντονες ἀντιπαράθεσεις καί προβλήματα στή ζωή τῆς

ἐκκλησίας.

Ἡ πλήρης καί λεπτομερῆς περιγραφή καί ἀνάλυση τῶν προβλημάτων καί τῶν βιωμάτων πού προκάλεσε ἡ πανδημία εἶναι ἀδύνατη. Θά προσπαθήσουμε νά προσεγγίσουμε κάποια ἀπό αὐτά, ὅπως ἐμεῖς τά βιώσαμε ὑπηρετώντας στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λευκωσίας.

Κατά τήν περίοδο τῆς πανδημίας ἀναπόφευκτα ζήσαμε ἀπό κοντά τόν ἀγώνα τῶν νοσηλευτῶν καί ἰατρῶν. Εἶχαν νά ἀντιμετωπίσουν μία ἄγνωστη λοιμώδη νόσο ἐξαιρετικά μεταδοτική καί συχνά θανατηφόρα! Γιά νά μπορέσουμε νά προσεγγίσουμε τοῦς ἀσθενεῖς, ἔπρεπε νά ντυθοῦμε μέ εἰδική ἐξάρτηση πού προκαλοῦσε δυσφορία. Οἱ νοσηλευτές ἀφιέρωναν ἀρκετές ὥρες κοντά τους, κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθήκες. Πολλές φορές ἔβλεπα τίς στολές τους νά εἶναι μούσκεμα στόν ἰδρώτα. Ἡ ἀριθμητική ἀνεπάρκεια ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ καί ἡ ἀπουσία κάποιων, λόγω πλέον νόσησης ἀπό covid-19, ὀδηγοῦσε σέ διπλές βάρδιες. Ἡ σωματική κούραση, ὁ φόβος νόσησης μέ κίνδυνο τῆς μεταφοράς τῆς νόσου στό σπίτι καί στά παιδιά τους, προκαλοῦσε στό προσωπικό ἔντονο ψυχολογικό ἄγχος, πού κάποιες στιγμές ἔφθανε τά ὅρια τῆς ἐξουθένωσης.

Οἱ ἀσθενεῖς ἦταν ἀπομονωμένοι στά δωμάτιά τους χωρίς νά μποροῦν νά δεχθοῦν ἐπισκέψεις ἀπό συγγενεῖς καί φίλους. Ἡ ἐπαφή μέ τοῦς γιατροῦς καί νοσηλευτές ἦταν μὲν συνεχῆς, χωρίς ὅμως νά μποροῦν νά τοῦς βλέπουν «κατά πρόσωπο», ἀφοῦ ἔπρεπε νά εἶναι ντυμένοι ἀνάλογα. Ἡ ἀγωνία γιά τήν ἐξέλιξη τῆς νόσου τους καί ὁ κίνδυνος ἀνάγκης γιά διασωλήνωση καί νοσηλεία στή ΜΕΘ τοῦς προκαλοῦσε ἔντονο ψυχολογικό ἄγχος καί ἀγωνία. Ἡ ἀξιοθαύμαστη, ἀνθρώπινη καί εὐγενική προσέγγιση τῶν ἀσθενῶν ἐκ μέρους τοῦ προσωπικοῦ, ὅπως ἐπίσης καί ἡ δυνατότητα νά τοῦς ἐπισκεφθεῖ ὁ νοσοκομειακός ἱερέας, ἀνακούφιζε σωματικά καί ψυχικά πολλούς ἀσθενεῖς.

Ὡς ἱερεῖς τοῦ νοσοκομείου ζήσαμε καί ἐμεῖς στιγμές ἔντονης ψυχολογικῆς πίεσης. Ἔπρεπε νά στηρίζουμε συγγενεῖς ἀσθενῶν, πού

βρίσκονταν στα όρια ζωής και θανάτου. Τη μία στιγμή στη ΜΕΘ δίπλα από τον ασθενή που έδινε μάχη να κρατηθεί στη ζωή και άμεσα μετά στον ναό (στην αύλη του νοσοκομείου) να πρέπει να στηρίζουμε τη νεαρή σύζυγο! Ακολουθως στην εξομολόγηση να εξηγήσουμε και να πείσουμε κάποιους αδελφούς μας ότι πραγματικά υπάρχει πανδημία, ότι οι ΜΕΘ είναι γεμάτες, ότι δεν είναι μύθοι, ότι το έμβολιο δεν περιέχει micro chip, που τό βάζουν κάποιοι για να μᾶς ἐλέγχουν ή ακόμα ότι αυτό το έμβολιο δεν θά αλλάξει τό DNA μας και δεν θά μᾶς μετατρέψει σε χίμαιρες.

Στήν αντιμετώπιση αὐτῆς τῆς, ὁμολογουμένως, πολύ δύσκολης κατάστασης ἔγιναν τεράστιες προσπάθειες τόσο ἀπό τό κράτος ὅσο καί ἀπό τήν ἐκκλησία. Μπορεῖ τό κράτος νά ἀπαγόρευσε γιά κάποιες περιόδους τόν ἐκκλησιασμό τῶν πιστῶν, ἀλλά, χάριτι Χριστοῦ, δέν ἀπαγορεύτηκαν οἱ ἀκολουθίες καί ἡ Θεία Λειτουργία. Ἡ ἀξιοποίηση τῆς τεχνολογίας καθιστοῦσε δυνατή τήν παρακολούθηση τῶν ἀκολουθιῶν διαδίκτυα καί αὐτό ἀναπληροῦσε σέ κάποιο βαθμό τήν ἀδυναμία τῆς φυσικῆς παρουσίας στόν ναό. Πολλοί κληρικοί, Ἐπίσκοποι καί ἀπλοί ἱερεῖς ἀνέπτυξαν ἔντονη δραστηριότητα μέσα ἀπό τά ἠλεκτρονικά μέσα μέ γραπτό καί προφορικό λόγο στηρίζοντας τούς πιστούς. Ἰδιαίτερα θά πρέπει νά μνημονεύσουμε τήν πολύπλευρη πνευματική καί λοιπή δραστηριότητα ἀλλά καί τίς καθημερινές ζωντανές ἐκπομπές, μέσα ἀπό τόν ραδιοφωνικό σταθμό τῆς Μητροπόλεως καί τό διαδίκτυο, τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου. Μέσα ἀπό αὐτές τίς ἐκπομπές ἐκτός ἀπό τόν πνευματικό καί παρηγορητικό λόγο τοῦ Πανιερωτάτου, δινόταν ἡ δυνατότητα στούς ἀκροατές νά παρέμβουν καί νά ἐκφραστοῦν. Ἔτσι οἱ κατ' οἶκον περιορισμένοι ἄνθρωποι ἐκφράζονταν, ἐπικοινωνοῦσαν, ἀνακουφίζονταν πνευματικά καί ἔπαιρναν θάρρος καί κουράγιο νά ἀντέξουν καί νά συνεχίσουν τόν καλό τους ἀγώνα.

Θά πρέπει νά ἐκφράσουμε τή χαρά μας, γιατί ἡ Ἐκκλησία συντεταγμένα καί συνοδικά, τό-

σον ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας ὅσο καί ὅλες οἱ Ἱερές Σύνοδοι τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν, ἀντιμετώπισε τά προβλήματα μέ σοφία, χωρίς νά παρασυρθεῖ ἀπό διάφορες διαδόσεις, πού πλησίαζαν τά ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς φαντασίας. Ἔτσι συνεργάστηκε μέ τό κράτος ὅσον ἀφορᾶ στήν τήρηση ὑγειονομικῶν μέτρων. Εἶναι ἀδύνατο νά ἀναλύσει κανεῖς ὅλες τίς παραμέτρους, ἰατρικές, κοινωνικές, οἰκονομικές, ψυχολογικές, πνευματικές καί ἄλλες, τῆς πανδημίας πού περάσαμε. Ταλαιπωρήθηκαν οἱ ἄνθρωποι, κάποιοι σέ μεγάλο βαθμό καί κάποιοι σέ μικρότερο σέ ὅλους τούς πιό πάνω τομεῖς. Δέν θά ἦταν ὅμως ὑπερβολή νά ποῦμε ὅτι μᾶς βοήθησε νά γίνουμε σοφότεροι. Ἀνέδειξε τόν ἀλτρουϊσμό καί τά φιλόπρωπα αἰσθήματα, πού διαθέτει ὁ λαός μας. Πάνω ἀπό ὅλα ὅμως ἀνέδειξε τόν ρόλο, πού μπορεῖ νά διαδραματίσει ἡ ἐκκλησία μας στή ζωή τοῦ λαοῦ μας. Μπορεῖ κάποιοι ἀπό ἐμᾶς τούς κληρικούς νά κάναμε λάθη, νά τοποθετηθήκαμε κάποια στιγμή γιά κάποιο θέμα μέ λάθος τρόπο, ἀλλά ἡ ἐκκλησία δέν ἔκανε λάθος. Πολλοί ἄνθρωποι βρῆκαν πνευματική στήριξη κοντά στήν ἐκκλησία καί ἀντιμετώπισαν μέ κουράγιο καί πίστη τή νόσο, τόν πόνο ἀκόμα καί τόν θάνατο τῶν οἰκείων τους. Πολλοί ἄνθρωποι βοηθήθηκαν πνευματικά καί γνώρισαν τόν Θεό συμμετέχοντας στά Ἅγια Μυστήρια τῆς ἐκκλησίας μας, ὅταν βρέθηκαν «παραπλησίον τοῦ θανάτου». Ἄκουσα ἀπό στόματα ἀνθρώπων τήν ὁμολογία ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς νόσου καί τῆς νοσηλείας τους στό νοσοκομεῖο βίωσαν ἔντονα τή γαλήνη, τήν εἰρήνη καί τήν πνευματική εὐφορία, πού φέρνει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Τελειώνοντας τήν ἀνασκόπησή μας αὐτή, θά θέλαμε νά μνημονεύσουμε προσευχητικά τούς ἀδελφούς μας, πού κοιμήθηκαν ἐν Κυρίῳ λόγω τῆς πανδημίας αὐτῆς ἀλλά καί τούς οἰκείους τους, εὐχόμενοι ὅπως ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός κατατάξει τίς ψυχές τῶν πρώτων ἐν σκηναῖς δικαίων, χαρίσει δέ καί στούς οἰκείους τους παρηγοριά καί δύναμη, ὥστε νά συνεχίσουν τόν καλό τους ἀγώνα.

Ἡ γυναίκα στήν Ὁρθόδοξη Παράδοση

**τῆς κ. Μαρίας Μαρτίδου Θεοφάνους
Διευθύντριας Σχ. Μέσης Ἐκπαίδευσης**

Από τήν αὐγή τῆς Δημιουργίας, ἡ θέση τῆς γυναίκας στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἦταν προορισμένη. Ἐντοπίζουμε στή Γένεση: «καί ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καί θήλυ ἐποίησεν αὐτούς». Ἡ ἴδια δηλαδή ἡ Δημιουργία θεμελιώνει καί τόν ρόλο τους ὡς συνοδοιπόρους καί συνδημιουργούς. Στό ἴδιο πνεῦμα, ὁ Μέγας Βασίλειος τονίζει χαρακτηριστικά: «τό θήλυ ὁμοτίμως τῷ ἄρσενι παρά τοῦ κτίσαντος γέγονε». Ἰσότημος, λοιπόν, ἡ γυναίκα, σύντροφος καί συνεργάτης τοῦ Ἀδάμ, συγκληρονόμος τῆς Οὐράνιας Βασιλείας.

Τί ὁδήγησε, ἐπομένως, στήν κοινωνική ὑποβάθμιση τοῦ ρόλου τῆς γυναίκας μέσα στους αἰῶνες; Ἡ ἀπάντηση βρίσκεται στήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, πού ἐπέφερε ἀνατροπή τῶν δεδομένων τῆς Δημιουργίας, συμπαρασύροντας τό πρωτόπλαστο ζεῦγος σέ κατάσταση δουλείας καί ἁμαρτίας. Πρῖν ἀπό τήν παρακοή, ἡ γυναίκα «ἦν ὁμοτίμος τῷ ἀνδρὶ», μετά τήν παρακοή, ὅμως, ὑποβιβάζεται, σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ «ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καί πρός τόν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καί αὐτός σου κυριεύσει».

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος παρουσιάζει μέ ἐνάργεια τίς θλιβερές συνέπειες τῆς πτώσης, τόσο γιά τόν ἄνδρα ὅσο καί γιά τή γυναίκα. Ὁ ἄνδρας ὑποδουλώνεται στή φύση καί ἡ γυναίκα στόν ἄνδρα. Ἀκόμη καί σέ λαούς περισσότερο πολιτισμένους, ὅπως οἱ Ἕλληνες, ἡ γυναίκα ἀντιμετωπίζεται ὡς «res». Γράφει ἐμφαντικά ὁ Εὐδοκίμωφ: «τό πᾶν συνετέλεσε, ὥστε ἡ γυναίκα νά γίνει γιά τόν ἄνδρα ἕνα ἀντικείμενο εὐχαριστήσεως ἢ δεσποτικῆς ἐπιρροῆς». Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀντιδρᾷ ἔντονα γιά τήν ἄνιση μεταχείριση

τῆς γυναίκας στήν ἐποχή του: «οὐ δέχομαι ταύτην τήν νομοθεσίαν, οὐκ ἐπαινώ τήν συνήθειαν. Ἄνδρες ἦσαν οἱ νομοθετοῦντες, διά τοῦτο κατά γυναικῶν ἡ νομοθεσία».

Ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, ἡ ὑποτίμηση καί ἡ συνακόλουθη καταπίεση τῆς γυναίκας σ' ἕνα ἀνδροκρατούμενο κόσμο ὁδηγεῖ σταδιακά στήν ἔντονη ἀνάγκη νά ἀκουστεῖ ἡ φωνή της, νά γίνει ἰσότημη μέ τόν ἄνδρα, νά ἀποκτήσει δικαιώματα, νά ἔχει πρόσβαση στή μόρφωση, τήν ἐργασία, τήν κοινωνική καταξίωση. Ἡ ὑπομονή καί ἡ ἐπιμονή της βρίσκουν διέξοδο στό φεμινιστικό κίνημα, μέ ἄμεσο ἐπιρροασμό καί τοῦ θρησκευτικοῦ χώρου μέ τή δημιουργία τῆς φεμινιστικῆς θεολογίας, πού ἀξιώνει τήν ἀναγνώριση καί τήν ἐνεργότερη δράση τῶν γυναικῶν μέσα στήν Ἐκκλησία. Βέβαια, πέρα ἀπό τίς σπουδαίες διεκδικήσεις, τόσο τό γενικότερο φεμινιστικό κίνημα, ὅσο καί ἡ φεμινιστική θεολογία ὁδηγοῦν καί σέ ἀκραίες καταστάσεις, ὠθώντας τή γυναίκα μακριά ἀπό τό μητρικό στοιχεῖο καί τήν ἴδια τήν ἀποστολή της.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, καταθέτοντας τή δική της μαρτυρία, προασπίζεται τό δικαίωμα τῆς γυναίκας στήν ἰσοτιμία ἀπέναντι στόν ἄνδρα, παράλληλα ὅμως καταδικάζει τήν ἰσοπέδωση τῆς διαφορετικότητας. Βαθιά πεποίθησή της εἶναι ὅτι ἡ καθιέρωση τῆς ἀξίας τῆς γυναίκας ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ γίνεται τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, μέ τήν ἀνάδειξη τῆς Μαρίας, τῆς ταπεινῆς κόρης τῆς Ναζαρέτ, σέ Θεοτόκο. Ἡ στάση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρός τή γυναίκα εἶναι θετική καί ἀντικειμενική σέ σχέση μέ τόν ἄνδρα. Σέ μία ἐποχή πού ἡ φιλοσοφία συζητοῦσε ἄν ἡ γυναίκα ἔχει ψυχή, ὁ Χριστός τήν ὀνομάζει ἄνθρωπο, ἐπαινεῖ τή χήρα, ὑπερασπίζεται

τήν πόρνη, ἐπαινεῖ τήν πίστη τῆς Χαναναίας, βραβεύει τήν πίστη τῆς Μάρθας καί τῆς Μαρίας, συζητᾶ μέ τή Σαμαρείτιδα. Γυναῖκες γίνονται οἱ πρῶτες μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως, γυναῖκες διακονοῦν καί συνοδεύουν τοὺς Ἀποστόλους, γίνονται ἰσαπόστολοι καί ἱεραπόστολοι. Ὡς ἐπακόλουθο καί στηριζόμενοι στίς διακηρύξεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅτι ἡ πίστη καθιστᾶ τή γυναῖκα τό πρόσωπο πού ἐκφράζει τήν «κατά Θεόν» ἀλήθεια καί τήν «κατά Θεόν» ζωή, οἱ Ἅγιοι Πατέρες θεμελιώνουν θεολογικά τήν ἰσότητα ἀνδρός καί γυναικός ὡς πρός τή σωτηρία.

Ὅρισμένες ἐπιταγές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πού θεωροῦνται ὅτι ὑποβιάζουν τόν ρόλο τῆς γυναίκας στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι μόνο δέν βρίσκονται σέ ἀντίφαση μέ τό ἐπαναστατικό του κήρυγμα «οὐκ ἔνι ἄρσεν καί θῆλυ· πάντες γάρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ἀλλά ἐκφράζουν τήν ποιμαντική μέριμνα καί πρόνοιά του γιά τήν προστασία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος, πού ἀγωνίζονται γιά τήν ἀνάπλασή τους σέ νέους Ἀδάμ, ἀλλά συγχρόνως φέρουν

μέσα τους τό βᾶρος τῆς ἀνθρώπινης πτώσης καί τή ροπή πρός τήν ἁμαρτία. Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν Ἁγίων της ἀποδεικνύει ὅτι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐπιτύχει τήν κατάσταση τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀπάθειας, τότε παύουν νά ἐνεργοῦν οἱ φυσικοὶ νόμοι καί ὑπερβαίνεται καί ἡ διάκριση τῶν φύλων. Ἔτσι ἔχουμε γυναῖκες πού ἔζησαν σέ ἀνδρικά μοναστήρια ὡς ἄνδρες, ἢ στήν ἔρημο. Ὁ Ἀββάς Ζωσιμᾶς «κλίνας τά γόνατα ἤτοι λαβεῖν εὐλογίαν κατά τό σύνηθες» ἀπό τήν Ὁσία Μαρία τήν Αἰγυ-

πτία. Αὐτοί, πού ἔχουν ἐξαγνιστεῖ «ἐν πνεύματι Ἁγίῳ» καί ἔχουν καταπολεμήσει σέ τέτοιο βαθμό τά πάθη, νικοῦν καί τοὺς νόμους τῆς φύσης. Κατά συνέπεια, ἅγιοι ἄνδρες συμπεριφέρονται ἀπέναντι σέ ἅγιες γυναῖκες ὡς σέ ἁγίους. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος παρέδωσε τήν ἱερωσύνη μόνο στοὺς ἄνδρες, γιά λόγους πού μόνο αὐτός γνωρίζει. Ὅπως δέν ἦταν ἄδικος, ὅταν παρέδωσε τό χάρισμα τῆς μητρότητας μόνο στή γυναῖκα.

Ἡ Ἐκκλησία, σύμφωνα μέ τήν ὀρθόδοξη παράδοση, ὄχι μόνο δέν εἶναι συντηρητική, ὀπισθοδρομική καί ἄδικη ὡς πρός τή θέση καί τή μεταχείριση τῶν γυναικῶν, ἀλλά εἶναι ὁ χῶρος, ὅπου ὑπερβαίνεται πλήρως ἡ διαφορά τῶν δύο φύλων. Ἐκεῖ ἡ γυναῖκα βρίσκει τήν ὑψιστή καταξίωσή της, ὡς πρόσωπο, ὅπως συμβαίνει μέ τήν περίπτωση τῆς Θεοτόκου. Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά ὑποδεικνύει στόν ἄνθρωπο νά ἀγωνίζεται νά ὀδηγηθεῖ ἀπό τή δουλεία τῆς φθορᾶς στήν προσωπική ἀπάθεια, στή γνήσια ἐλευθερία τοῦ ἡθους, στήν ἐλευθερία τῶν τέκνων τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, πού ὑπερβαίνει κάθε νόμο καί κάθε

κανόνα.

Ἡ ὀρθόδοξη παράδοση ἔχει νά ἐπιδείξει ἕνα πλήθος ἁγίων γυναικῶν, ὁσίων, μαρτύρων, ἰσαποστόλων, πού ἐξυψώνουν τό γυναικεῖο φύλο, «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» καί οἱ ὅποιες, μέ κορυφή τήν Παναγία Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, ἔχουν ἰδιαίτερη θέση στήν Ἀγιογραφία καί Ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκκλησιαστική ὀρθόδοξη παράδοση πάντοτε ὑποστήριξε τοὺς ἐνεργούς γυναικεῖους ρόλους ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ οὗ καί οἱ γυναῖκες εἶχαν μία

ἀξιόλογη θέση στή ζωντανή παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ γυναίκα, μέσα ἀπό τό σχέδιο τῆς Θείας Οἰκονομίας, πρώτη εὐαγγελίζεται τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς ἔλευσης τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο στό πρόσωπο τῆς Παναγίας μητέρας Του καί πρώτη συναντᾷ τόν ἀναστημένο Κύριο μέσα ἀπό τά πρόσωπα τῶν μυροφόρων γυναικῶν. Εἶναι ἐκείνη πού προσφέρει τίς ὑπηρεσίες της στήν ἐκκλησιαστική κοινότητα ὡς διακόνισσα· ἐκείνη πού, κάτω ἀπό ἀντίξοες συνθήκες, ἀνύψωσε τή θέση τῶν γυναικῶν ἐντός τῆς Ἐκκλησίας μέσα ἀπό τόν γυναικεῖο μοναχισμό.

Τά τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται μία σοβαρή προσπάθεια ἀνασύνθεσης τῆς ἱστορικής-κοινωνικῆς παρουσίας τῆς γυναίκας στήν ὀρθόδοξη παράδοση, ἀπαλλαγμένη ἀπό τίς ἀκρότητες τῶν φεμινιστικῶν κινήματων προηγούμενων δεκαετιῶν. Ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀνταποκρινόμενη στά «σημεῖα τῶν καιρῶν», μέσα ἀπό διορθόδοξα συνέδρια, δίνει τό στίγμα καί τήν ἀξία τῶν γυναικῶν τῆς πίστεως, πού μέσα στά ὅρια τῆς θέσης πού εἶχε δοθεῖ στό φύλο τους σέ μία δεδομένη κοινωνία, ἀπέδειξαν ὅτι, μέ τόν ἀγῶνα, τήν πίστη, τήν ὑπομονή, καί τό μαρτύριό τους, μπόρεσαν νά σταθοῦν ἰσότιμα πλάι στους ἄνδρες ἀγίους καί μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας. Χριστιανές γυναῖκες ὅλων τῶν αἰώνων, ἀπλές μητέρες, γυναῖκες τῆς περισυλλογῆς ἢ τῆς δράσης, τοῦ μοναχισμοῦ ἢ τῆς οἰκογένειας, τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου, χωρίς νά νοιάζονται γιά θεωρίες καί ἀντιπαραθέσεις, ἀλλά ὑπακούοντας στήν ἄνωθεν κλίση, ἔφτασαν στήν ὑπέρβαση καί τήν «κατά Θεόν ζωή».

Ἄδιαμφισβήτητα, ὡς κατεξοχὴν ρόλος τῆς γυναίκας στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζεται ὁ ρόλος τῆς μάνας. Ἡ χριστιανή μάνα καλεῖται νά διαπλάσει τά τέκνα της μέ πνεῦμα

Θεοῦ, ἐνσταλάζοντας ἀπό τά τρυφερά τους χρόνια ἅγιες καταβολές μέ τήν κατά Χριστόν παιδαγωγία. Ὁ ἄνθρωπος, στή μετέπειτα ζωὴ του οἰκοδομεῖ σ' αὐτό πού οἱ γυναῖκες πρωτίστως τῆς οἰκογένειας, μάνα, ἀδελφές, γιαιάδες, ἔχουν μεταγγίσει στήν ψυχὴ του. Θά γράψει ὁ Μέγας Βασίλειος: «Ἦν ἐκ παιδός ἔλαβον ἐννοίαν περί Θεοῦ, παρά τῆς μακαρίας μητρός μου καί τῆς μάμης Μακρίνης, ταύτην αὐξηθεῖσαν ἔσχον ἐν ἑμαυτῶ... τὰς παραδοθείσας μοι παρ' αὐτῶν ἀρχὰς ἐτελείωσα».

Ἡ παρουσία καί ἡ προσφορά τῆς γυναίκας στήν Ἐκκλησία καί στήν κοινωνία εἶναι ἀντίστοιχη τοῦ ἔργου τῶν μυροφόρων γυναικῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ πιστὴ χριστιανὴ γυναίκα

προσλαμβάνει τά μύρα ἀπό τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό καί ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι σκορπᾷ στους γύρω της τό μύρο τῆς Χάριτος «ὡς ὕδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Ὁ κόσμος σήμερα ἀποθεώνει τὴ γυναίκα, ἐξομοιώνοντάς τήν στόν ἐγωισμό καί τὴ σκληρότητα μέ τόν ἄνδρα. Ἡ ἀληθινή, ὅμως, ἀποκατάσταση τῆς θέσης τῆς γυναίκας, ὅπως τῆς ἀρμόζει ὡς συνοδοιπόρου τοῦ ἄνδρα, ἐγκτεῖται στήν ἀξία τῆς πίστεως πού δίνει ζωὴ.

Συμπερασματικά, ἡ γυναίκα αὐτοεπιβεβαιώθηκε καί προσέφερε στό ἱστορικό γίνεσθαι σέ δύο κυρίως χώρους: στήν «κατ' οἶκον ἐκκλησία», τὴν οἰκογένεια καί τὴν ἐνορία, ζωτικά κύτταρα γιά τὴν ἐπιβίωση καί τὴν ἀγιοπνευματικὴ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπομένως, παρά τὴν κατά καιροὺς περιθωριοποίησή της, ἡ γυναίκα ἐκτιζε καί κτίζει τόν ἀληθινὸ πολιτισμό, ὅπου ἄνδρας καί γυναίκα, συνεργαζόμενοι ἀγαπητικά, ἀνταποκρίνονται στόν προορισμό τους, τὴ μεταλλαγὴ τῆς βιολογικῆς ζωῆς σέ ζωὴ «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

Πανηγυρικός 1ης Ἀπριλίου

τῆς κ. Ἰουλίας Βασιλέα Παχινιώτου
πρώην Διευθύντριας Σχ. Μέσης Ἐκπαίδευσης

Νησί πικρό, νησί γλυκό, νησί τυραγνισμένο,
Κάνω τόν πόνο σου νά πῶ καί προσκυνῶ καί μένω.

Κανείς δέν μένει ἀσυγκίνητος ἀπό τά πάθη αὐτοῦ τοῦ ριγμένου στή θάλασσα χρυσοπράσινου φύλλου, πού ἀναδύθηκε σ' αὐτό τό νευραλγικό σημεῖο καί τό ὀρέγονται οἱ δυνατοί, πού τοῦ μαγάρισαν τήν ὁμορφιά. Τούς διαφεύγει ὅμως πάντα πῶς ἡ γῆς δέν ἔχει κρικέλια, γιά νά τήν πάρουν στόν ὄμο καί νά φύγουν, γιατί τήν ὑπερασπίζονται μέ περισσή ἀγάπη αὐτοί πού τούς γέννησε.

Ὅταν ἡ Κύπρος μέ τή «Συνθήκη τοῦ Ἁγίου Στεφάνου» παραχωρήθηκε ἀπό τούς Τούρκους στή Μ. Βρετανία ἔναντι ἐνοικίου, ὁ ἄμοιρος λαός τό δέχτηκε μέ ἀνακούφιση, γιατί πίστεψε πῶς ὁ νέος ἀφέντης θά βοηθοῦσε τήν Κύπρο νά ἐνωθεῖ μέ τήν Ἑλλάδα, ὅπως εἶχε κάμει καί μέ τά νησιά τοῦ Ἰονίου.

Ὁ φτωχός καί ταλαιπωρημένος κυπριακός λαός, πού εἶχε πάντα στό βᾶθος τοῦ μυαλοῦ του τήν Ἑνωσι, ὑπέστη ἀπό τούς Ἄγγλους μεγαλύτερη ἀφαιμάξη ἀπό αὐτή πού τοῦ ἐπέβαλαν οἱ Τούρκοι.

Πέντε μῆνες μετά τήν 9η Ἰουλίου ἀπτόητος ξεκίνησε πάλι ἀγῶνες γιά τήν Ἑνωσι, πού καταπνίγηκαν μέ νέες σφαγές τό 1827.

Τό 1880 οἱ προσπάθειες εἶχαν ἐνταθεῖ καί, ὅταν τό 1885 οἱ Ἄγγλοι ἐπέδειξαν ἀπρέπεια στήν περιφορά τοῦ ἐπιταφίου στή Λεμεσό, τό ποτήρι ξεχειλίσε καί οἱ κάτοικοι ἀγανακτισμένοι ξεχύθηκαν στους δρόμους σέ μαχητικό συλλαλητήριο. Τώρα πιά τά γεγονότα εἶναι ἀπανωτά, κι ὅταν ὁ Οὐνίστον Τσώρτσιλ ἐπισκέφθηκε τήν Κύπρο τό 1907 ὡς ὑφυπουργός ἀποικιῶν, τά μόνα ἑλληνικά πού ἔμαθε ἦταν «Ζήτω ἡ Ἑνωσις».

Τό 1914 προσάρτησαν τήν Κύπρο στή Βρετανική Αὐτοκρατορία καί ἀπό τό 1915 τά συλλαλητήρια καί οἱ ταραχές ἔγιναν συνεχεῖς καί ἡ καταπίεση πού ἀσκοῦσαν οἱ Ἄγγλοι ἦταν ὑπερβολική. Ἐπιδίωκαν τόν ἀφελληνισμό τοῦ νησιοῦ μέ κάθε μέσο. Τήν ἑλληνική ἱστορία, ὅση ἔμεινε νά διδάσκεται στά σχολεῖα, τήν δίδασκαν Τούρκοι δάσκαλοι. Κάθε τί πού θύμιζε Ἑλλάδα εἶχε καταργηθεῖ καί εἶχαν ἀρχίσει καί οἱ ἐξορίες σημερινῶν προσωπικοτήτων.

Μή μπορώντας ἄλλως πῶς νά ἀντιδρᾶσουν οἱ Κύπριοι διενεργοῦσαν δημοψηφίσματα, μέ τά ὁποῖα ἀξίωσαν τήν Ἑνωσι μέ τήν Ἑλλάδα. Ὅλα ὅμως ἔφταναν εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων. Τό 1923 μέ τή «Συνθήκη τῆς Λωζάνης» ἡ Τουρκία παραιτεῖται ἀπό κάθε δικαίωμα στήν Κύπρο, πράγμα πού ξέχασε τό 1974, πού ρήμαξε καί μοίρασε τή γῆ μας κι ἐδίωξε βίαια ἀπό τά σπίτια καί τίς περιουσίες τους 200.000 ἀνθρώπους. Μάτωσε τή γῆ τῶν Ἁγίων πατώντας τήν μέ τήν ὀθωμανική μαρμήμπότα κι ὀλέθρου σάβανο ἄπλωσε στή γῆ καί στήν καρδιά μας.

Τό 1925 ἡ Κύπρος ἀνακηρύχθηκε σέ ἀποικία τοῦ Στέμματος καί ὁ Ὑφυπουργός ἀποικιῶν ἀπέκλεισε κάθε πιθανότητα Ἑνωσις. Ἀκολούθησαν τά Ὀκτωβριανά τό 1931, μία μαχητική ἐξέγερση πού ὅμως ὀδήγησε σέ μία περίοδο τυραννικῆς διακυβέρνησης τοῦ νησιοῦ, πού εἶναι γνωστή ὡς Παλμεροκρατία καί διήρκεσε μέχρι τό τέλος Ὀκτωβρίου 1940. Τότε ἀρκετές χιλιάδες Κύπριοι πολέμησαν στό πλευρό τῶν Ἄγγλων, ἀφοῦ ἀπέσπασαν ὑποσχέσεις ἐκ μέρους τους. Ὁ ἐνθουσιασμός ἦταν μέγας καί, ὅπως εἶπε ὁ Νίκος Μπατσικανῆς, ἡ Κύπρος κατ' ἀναλογία πληθυσμοῦ εἶχε τή μεγαλύτερη συμμετοχή στόν

Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Μέ ματαιωμένες όμως και πάλι τīs ἐλπίδες τους και κομμένα τὰ φτερά τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τους, ὀδηγήθηκαν στό δημοψήφισμα τοῦ 1950, πού χαρακτηρίζεται ἀπό μεγάλη και ἐνθουσιώδη συμμετοχή, ἀλλά ἡ Ἀγγλική κυβέρνηση και πάλι ἀρνήθηκε νά παραλάβει τούς τόμους του.

Ὁ δέ Ὑφυπουργός ἀποικιῶν Χένρυ Χόπκινσον στίς 25 Ἰουλίου 1954 στή Βουλή τῶν Κοινοτήτων εἶπε τό περίφημο ἐκεῖνο ΟΥΔΕΠΟΤΕ ἡ Κύπρος θά ἀποκτήσει αὐτοδιάθεση λόγω τῆς στρατηγικῆς τῆς θέσης. Γι' αὐτό ἀκόμα και τώρα μᾶς παρουσιάζουν σχέδια τριχοτόμησης. Λογαριάσανε λάθος ὅμως οἱ ἔμποροι τῶν ἐθνῶν. Ἄγνοοῦν πῶς οἱ πλάτες μας βραίνουν ἀπό παραδόσεις χιλιάδων ἐτῶν. Ἔχουν δεῖ τὰ μάτια μου σάν κι ἐσᾶς! Θά πεί μέ τό στόμα τοῦ Μόντη ὁ Πενταδάκτυλος καρφωμένος ἀλλά ὀρθός κι ἀήττητος περιμένοντας τήν ὥρα, πού θ' ἀποτινάξει τό μίasma.

Ὁ μεγάλος Καζαντζάκης εἶπε πῶς τό χαρακτηριστικό τοῦ Ἑλληνα εἶναι ὅτι δέν ἀνέχεται τή σκλαβιά. Ὅσα χρόνια κι ἄν περάσουν, τοῦ Ἑλληνα ὁ τράχηλος σκλαβιά δέν ὑπομένει. Κάποια στιγμή θά ξυπνήσει. Και τί εἶναι ὁ Κύπριος δέν εἶναι Ἑλληνας; Δέν ἔχει τό ὄμαιμο, τό ὁμόγλωσσο και τό ὁμόθηρσο; Τί κι ἄν βρῖσκεται στήν ἐσχατιά τοῦ ἑλληνισμοῦ; Πιότερο ἴσως τιμᾶ τό κατά τόν Κάλβο, θέλει ἀρετήν και τόλμην ἢ ἐλευθερία και κατά τόν Σικελιανό και τόν Ἑλύτη θέλει αἷμα και ψυχικό σθένος.

Τώρα πιά ἔφθασε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου κι ἀποφασίστηκε ἡ καταφυγή στά ὄπλα. Προετοιμάστηκε ἕνα κίνημα στήν Ἑλλάδα κυρίως ἀπό φοιτητές μέ τήν ὀργάνωση ΚΑΡΗ, ἀπό τήν ὁποία ἄρχισαν νά ἔρχονται λίγοι-λίγοι,

ὅταν ξεκίνησε ὁ ἀγῶνας τῆς Ἐθνικῆς Ὀργάνωσης Κυπρίων Ἀγωνιστῶν.

Ἐφτασαν τὰ πρῶτα ὄπλα ἀπό τόν Μάρτη τοῦ 1954 στήν περιοχή Βρέξη τῆς Χλώρακας και ἀπό μία κοντινή περιοχή τόν Νιόβρη τοῦ ἴδιου χρόνου ὁ Διγενής, γιά νά ἠγηθεῖ τοῦ ἀγῶνα. Ἐκεῖ στό σπίτι τοῦ Νικόλα Ἀζίνα ξεκίνησε και τήν ἐκπαίδευση τῶν πρῶτων ὁμάδων. Και οἱ τάξεις τῆς ἄρχισαν νά πυκνῶνουν μέ τή στρατολόγηση κυρίως ἀπό παιδιά τῆς ΟΧΕΝ κατ' ἀρχάς.

Εἶχε πιά ἀνάψει τό φτιλί κι ἀνέβηκε στό Τρόδος και στόν Πενταδάκτυλο και λαμπάδιασε. Στήν Πιτσιλιά οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἀρκάδων πρωτοπόρησαν σέ ἡρωισμό κι αὐταπάρηση, πού ἀπλώθηκε σ' ὀλόκληρη τήν Κύπρο

κι ἔγραψε τīs πιό λαμπρές σελίδες τῆς σύγχρονης ἱστορίας μας.

Τό λέει ποιητικά ὁ Γιάννης Παπαδόπουλος:

Ὅταν πιά εἶδαμε κι ἀποείδαμε μέ τὰ τηλεγραφήματα και τές πρεσβεῖες, κλείσαμε τή μικρή μας ζωή σ' ἕνα φάκελο μικρό

πού νά χωράει στή χούφτα μίας μαθητρούλας, στόν προβολέα ἑνός ποδηλάτου, στή ράχη ἑνός βιβλίου και γράψαμε μέ κόκκινο μελάνι τή διεύθυνση: «Ἀξιότιμον Ἑλληνικόν Κυπριακόν λαόν, Ὀδόν Ἐλευθερίας ἢ θανάτου Χωριά και πόλεις, Κύπρον».

Κι ὁ Λιπέρτης:

Δός μᾶς πικρόν εἰς τή μάνα μας τζι ἄν ἐνι τζαί γραμμένον νά τρώμε τό ψουμίν ξερόν, τζι ἄς ἐν τζιαί κριθαρένον.

Ἔτσι ἀπό τὰ μεσάνυχτα τῆς 31ης Μαρτίου πρὸς τήν 1η Ἀπριλίου δόθηκε στους Ἄγγλους ἡ προειδοποίηση μέ ἐκρήξεις βομβῶν και δο-

λιοφθορές. Ξεκίνησε αυτό που περίμεναν, αλλά δέν τούς προούσε, γιατί είχαν φέρει τόν Στρατάρχη Χάρτινγκ, άρχηγό του Γενικού Έπιτελείου του άγγλικού στρατού, ό όποιος είχε καταστείλει μία αντίστοιχη έξεγερση στην Κέννα. Νόμιζαν πώς θά ήταν πολύ εύκολο έγχείρημα ή καταστολή τής έξεγερσης αυτού του άοπλου κι άνεκπαιδευτου λαού. Δέν γνώριζαν όμως πώς αυτός ό λαός πολεμούσε μέ τής άντρείας τή δύναμη και τής ψυχής τό σθένος. Και τελικά αυτός ό άόρατος, όπως τόν όνόμασαν στρατός, πού δρασκελούσε τά διάσελα του Πενταδάκτυλου και του Τροόδου κι ή μεγαλοσύνη του κουλουριαζόταν σέ σκάμματα και τρώγλες, τούς άνάγκασε νά φέρουν 40.000 άρτια έξοπλισμένους στρατιώτες σέ μία περίοδο, πού ή Άγγλία άντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα.

Η Κύπρος δέν είχε τή δυνατότητα ενός άνταρτοπόλεμου, αλλά όταν έπρεπε νά διαφύγουν τή σύλληψη οί

άγωνιστές ύποχρεωτικά κατέφευγαν στά βουνά, γιά νά τούς καλύψουν οί θάμνοι κι οί σπηλιές. Έτσι δημιουργήθηκαν τά λημέρια γιά τήν προστασία τους. Κι όταν πιά ούτε τά λημέρια δέν ήταν ικανοποιητικά γιά πολλούς λόγους, άρχισαν νά δημιουργούνται κρησφύγετα στά σπίτια. Οί Κύπριοι, όποιος ιδεολογίας, όταν πιά ξεκίνησε ό άγώνας, ήταν όλοι μέ τόν άλφα ή βήτα τρόπο ένταγμένοι σ' αυτόν.

Η Κύπρια γυναίκα μέ χαρά άνέλαβε τή φροντίδα του άντάρτη. Προσπαθούσε νά κρύβει μέ έξυπνάδα τή φτώχεια της, γιά νά μή στερηθοϋν τίποτε τά παλικάρια. Άξιοποιούσε τή μικρή της αύλή, τίς κότες και τίς κασίκες της. Μετέφερε όπλα, μηνύματα,

άγωνιστές και πολλές φορές γέμιζε λεωφορεία και πήγαινε σέ διπλανά χωριά μέ μαχητική διάθεση γιά κάθε βοήθεια.

Η νεαρή μαθητριάδα μετέφερε όπλα και μηνύματα.

Ο Κύπριος άγρότης άνοιγε τό σπίτι του δημιουργώντας κρησφύγετα, γιά νά προστατεύει άντάρτες και δέν τόν προούσε τό γεγονός ότι γίνονταν σάχη τά σπίτια στά όποια άνακαλύπτονταν. Οί τεχνίτες ύπηρεξαν τόσο εύρηματικοί στην κατασκευή κρησφυγέτων και γι' αυτό έγιναν άντικείμενο θαυμασμού κι έρευνας. Κανένα κρησφύγετο δέν άνακάλυψαν οί Άγγλοι, άν δέν τούς ύποδεικνύονταν άπό τούς κατάπτυστους προδότες, πού άμαύρωσαν δυστυχώς σάν άλλοι Ιουδες αυτό τόν άγώνα.

Τό κυπριακό φιλότιμο δέν καταδεχόταν, παρόλη τή φτώχεια, νά δεχτεί τά χρήματα πού ή Έθναρχούσα Έκκλησία, μέ τόν Αρχιεπίσκοπο Μακάριο διέθετε γιά τή συντήρηση

των άνταρτών.

Κανέναν δέν περίσσευε σ' αυτό τόν άγώνα, ούτε γέροι, ούτε γριές, μά ούτε και παιδιά. Τό όκτάχρονο άδερφάκι του Γεώργιου Ράφτη στή Λυσό τής Πάφου μετέφερε προμήθειες στους άντάρτες μέ τό γαϊδούρι, μέσα στό σαμάρι του όποιου μεταφέρονταν μηνύματα.

Όλόκληρο τό νησί άπό τόν Άπόστολο Άντρέα μέχρι τόν Άκάμα κι άπό τή Λεμεσό μέχρι τή Μόρφου φόρεσε τήν πανοπλία του ένθουσιασμού του και ξεχύθηκε στους δρόμους. Στά βουνά και στά λαγκάδια, σέ πόλεις και χωριά έστηναν ένέδρες, ενεργοϋσαν δολιοφθορές και ανατίναζαν άκόμα κι άεροπλάνα. Όργάνωναν παντός είδους μικρές ή μεγάλες επιθέσεις, τοποθετοϋσαν αυτοσχέδι-

ες νάρκες ή βόμβες έναντιον αυτών που τους στέρησαν την ελευθερία τους.

Οι Άγγλοι όμως, αφού διδάχθηκαν απ' αυτούς που είχαν προηγουμένως πολεμήσει, μόλυναν ξεδιάντροπα την όμορφη νησιού και θέλοντας να σπάσουν το ήθικόν των υπερασπιστών της ελευθερίας του δημιουργήσαν νέα Άουσβιτς και Νταχάου στις Πλάτρες, στο Πολέμι, στην Πύλα στην Όμορφίτα εφαρμόζοντας τόσο φοβερά βασανιστήρια, που η ανθρώπινη φαντασία δεν μπορεί να συλλάβει κι ο ανθρώπινος νους αρνείται να χωρέσει. Πίστεψαν πως με τόσo σκληρά βασανιστήρια θά πτοούσαν τό φρόνημα αυτών των άπλοϊκών αγροτών κι εργατών, που όπλίστηκαν με τόσο ψυχικό και σωματικό σθένος που προκαλεί δέος και κατάφεραν να

ά να πτύξουν κάθε λογής ευρηματικότητα αντισταθμίζοντας τις πολλαπλές τους ελλείψεις.

Άμουςτακα παλικάρια, έφηβοι, άφηναν τις τάξεις των σχολείων και ανέβαιναν στα βουνά ζώντας μέσα σε σπηλιές, που τις χρησιμοποιούσαν ως όρμητήρια. Σε κάθε γωνιά του νησιού αντηχούσαν ιαχές ένθουσιασμού. Κάθε πετραδάκι αντιλαλούσε τόν πόθο τους για λευτεριά, κάθε ραχούλα έγινε λημέρι και κάθε άσπάλαθος κρύπτη τους. Και γράφτηκε μία ιστορία με Αύξεντίου, Μάτση, Καραολή, Δημητρίου, Παλληκαρίδη, Πατάτσο. Πόσους να άπαριθμήσει κανείς και να μή φοβάται πως παρέλειψε τους περισσότερους; Πόση λεβεντιά κράτησε στο σχοινί της ή άγχόνη της Λευκωσίας; Πόσα παλικαρίσια άχνάρια κρύψανε τά βουνά και τά δάση; Με πόσο δέος κράτησαν οι φλόγες του Μαχαιρά εκείνη την άγια ψυχή από τό λαμπαδιασμένο σώμα και την μετέφεραν στην άγκαλιά των άγγέλων; Πώς

μετατράπηκαν οι άχυρώνες σε τόπους δόξας λαμπρής;

Δέν μπορούσε ή ψυχρή κι άδυσώπητη ψυχή να άντιληφθει τό νόημα των λόγων «ου περί χρημάτων τόν άγώνα ποιούμεθα, αλλά περί άρετης».

Οι ίδιοι παρόλο που κουβαλούν μέσα τους την ψύχρα της γής τους, όταν έρχονταν στο νησί μας χρόνια άργότερα όμολογούσαν τόν θαυμασμό τους. 50 χρόνια μετά ήρθε ένας Άγγλος κι έφερε εκεί που άνηκε τη σημαία, που άρπαξε ως λάφυρο τή μέρα που συλλάβανε τους άντάρτες στο κρησφύγετο του Όμόδου. Κατάλαβε πως τή βεβήλωσε άρπάζοντάς την. Αυτός που σκότωσε τόν Καλαϊτζή στον Κάθηκα ήρθε με την οικογένειά του κι έφερε λουλούδια στο μνημείο του

κι ο Ταγματάρχης που άναψε τή βενζίνη στον Μαχαιρά, όμολόγησε σε Κύπριο ότι για χρόνια δέν μπορούσε να κοιμηθεί γι' αυτό που έκαμε κατόπιν διαταγής του ίδιου του Άγγλου Πρωθυπουργού.

Είμαστε όλοι άπόγονοι τέτοιων μορφών. Τό αίμα

που κυλά στις φλέβες μας έχει εκείνα τά γονίδια, που όταν παραστεί άνάγκη θά άφυπνιστούν και θά υπερασπιστούν την άπαράμιλλου κάλλους όμορφία της γής μας, που δέν τή χαλαλίζουμε σε κανένα κατακτητή.

Άν ή άγάπη για τόν τόπο μας φωλιάζει στις καρδιές μας, θά μπορέσουμε νοερά να μεταφερθούμε σε κείνα τά χρόνια, που όσο βάσανο και πόνο σκόρπισαν άλλη τόση δόξα έσυραν πίσω τους, για να συντροφεύει τά εκάστοτε νιάτα της πατρίδας μας στ' άχνάρια εκείνα που χάραξαν τά τέσσερα ένδοξα χρόνια τά παιδιά μας, που θυσιάστηκαν. Άς είναι οι ευχές όλων μας ένα διαρκές μνημόσυνο για κείνα κι ένα στεφάνι δόξας άμάραντο.

Ἅγιος Βησσαρίων ὁ Ἀγαθωνίτης

Μέ ἀφορμή τήν πρόσφατη ἀγιοκατάταξη τοῦ Ὁσίου Βησσαρίωνος τοῦ Ἀγαθωνίτου ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο παραθέτουμε σύντομο βίο του.

Ο Γέρον Βησσαρίων Κορκολιάκος, ὁ Ἀγαθωνίτης, γεννήθηκε στό Πεταλίδι Μεσσηνίας τό ἔτος 1908, ὅπου ἔμαθε τά πρώτα του γράμματα. Τό κοσμικό του ὄνομα ἦταν Ἀνδρέας. Στά 18 του χρόνια πῆγε στήν Καλαμάτα, ὅπου συνδέθηκε μέ πνευματικούς ἀνθρώπους καί ἀποφάσισε νά εἰσελθεῖ στόν ἱερό κλῆρο. Ἔγινε Μοναχός καί πῆρε τό ὄνομα Βησσαρίων. Ἐπειτα χειροτονήθηκε Διάκονος, Ἱερέας καί ἔλαβε τό ὄφφικιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Ἀνώτερες σπουδές του ἦταν τό Σχολαρχεῖο. Ὡστόσο ἡ συνεχῆς μελέτη τῶν ἱερῶν βιβλίων, τῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν βιβλίων τοῦ ἀναλογίου, εἶχαν κάνει τόν π. Βησσαρίωνα ἀνθρωπο εὐρύτατα καί βαθύτατα μορφωμένο θεολογικά.

Γεμάτος πνευματικά ἐφόδια τό ἔτος 1935, ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ ἐπίσης Μεσσηνίου Μητροπολίτη Καρδίτσας Ἱεζεκιήλ, ὁ π. Βησσαρίων πῆγε στήν Καρδίτσα, ὅπου ἀφοσιώθηκε στό ἔργο τῆς διακονίας τοῦ Κυρίου μας. Ἐκεῖ ἀσκήθηκε στό ἔργο τῆς φιλανθρωπίας καί μέσα σέ αὐτό ἀνάλωσε ὀλόκληρη τή ζωή του σέ σημεῖο πού εὐρισκόμενος στό Νοσοκομεῖο «Σωτηρία», λίγο πρῖν τό θάνατό του, νά ρωτᾷ ἀπό τό κρεβάτι τοῦ πόνου μέ ἀκαταπόνητη ἔγνοια γιά τά παιδιά, τοὺς φτωχοὺς, γιά τά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κοινωνίας. Ἀνέλαβε πολλές καί δύσκολες ἀποστολές. Μεταξύ αὐτῶν ἔπαιξε σημαντικό ρόλο στή γερμανική κατοχή, κατά τήν ὁποία ἀναφέρεται ὅτι βοήθησε πολλοὺς πατριῶτες καί ἔσωσε μέ προσωπικές παρεμβάσεις του παιδιά, πού εἶχαν συλλάβει οἱ Γερμανοί.

Μετά τήν Ἀπελευθέρωση καί τόν Ἐμφύλιο ὁ π. Βησσαρίων ἔφυγε ἀπό τήν Καρδίτσα. Ἦδη Ἀρχιμανδρίτης μέ πολύχρονο ἀσκητικό βίο καί πλούσιο πνευματικό καί κοινωνικό ἔργο, ἦρθε

σὴν Ἱερά Μονή Ἀγάθωνος μετά τό 1955, ἐπηρεασμένος ἀπό τόν ἐπίσης Πελοποννήσιο π. Γερμανό Δημάκο. Ἐκεῖ ἀνέλαβε νά διακονεῖ τόν πνευματικό τομέα τοῦ Μοναστηριοῦ. Εἶχε ἐσωτερικό διακόνημα μέσα στό Μοναστήρι, ἀλλά εἶχε καί ἐξωτερική ὑπηρεσία στόν κόσμο. Κάθε Δευτέρα καί Τρίτη πῆγαινε στά Νοσοκομεῖα τῆς Λαμίας, ἔβλεπε τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς παρηγοροῦσε καί τοὺς ἐξομολογοῦσε. Στό Μοναστήρι, μπροστά στήν Ἐκκλησία, ὑποδεχόταν μέ

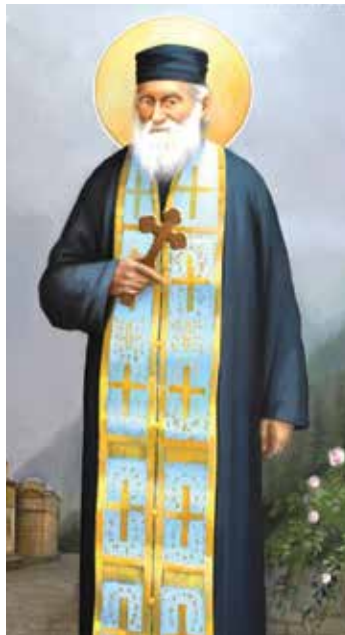
τό εὐπροσῆγορο χαμόγελό του τόν κόσμο καί ἄκουγε τά προβλήματα του.

Κάθε Σαρακοστή ἔφευγε ἀπό τό Μοναστήρι μέ τήν εὐχή τοῦ Γέροντα Γερμανοῦ καί ἔφτανε ἀπό τή μία ἄκρη τοῦ Νομοῦ Φθιώτιδος στήν ἄλλη. Πῆγαινε σέ ὅλα τά σπίτια καί βοηθοῦσε. Ὁ Γέρον Βησσαρίων πέρασε τή ζωή του νουθετώντας, συμβουλευόντας, διακονώντας μέ παντοειδεῖς τρόπους τό ποίμνιο τοῦ Θεοῦ. Ἦταν ὁ καλός ποιμῆν, πού θυσιάσε τή ζωή του ὑπέρ τῶν προβάτων. Ὁ π. Βησσαρίων εἶναι σήμερα κοντά στόν Κύριο, ὁ ὁποῖος οἰκονόμησε ἐξαιρετικά νά τοῦ δώσει ἰδιαίτερη τιμή. Δέν τόν ἀγίασε ἀπλά, τοῦ κράτησε τό σῶμα σέ ἀφθαρσία, γιά

νά τό δοῦμε ὅλοι ἐμεῖς ἰδίους ὄμμασι καί νά πιστέψουμε, νά δυναμωθοῦμε, νά συνειστοῦμε, νά συγκλονιστοῦμε.

Πρός τό τέλος τῆς ζωῆς του ἦρθαν ἡ κόπωση καί τά γεράματα. Λόγω τῆς σοβαρότητας τῆς κατάστασης μεταφέρθηκε στό Νοσοκομεῖο «Σωτηρία» στήν Ἀθήνα, ὅπου κοιμήθηκε ἀπό πνευμονικό οἴδημα τήν 22α Ἰανουαρίου 1991. Γιά δύο ἡμέρες τοποθετήθηκε στήν Ἐκκλησία, ὅπου πολὺς κόσμος περνοῦσε γιά νά χαιρετήσῃ τόν Γέροντα καί νά κλάψῃ. Ἐλαμπε τό πρόσωπό του μέσα στό φέρετρο καί τό σῶμα του εὐωδίαζε. Τό σῶμα του δέν μποροῦσε νά ἐνταφιαστεῖ στό κοιμητήριό λόγω τῶν καιρικῶν συνθηκῶν καί ὡς ἐκ τούτου κηδεύτηκε στά Βαπτιστήρια.

Μετά ἀπό δεκαπέντε χρόνια βρέθηκε τό σκήνωμά του ἀφθαρτο καί νά κρατᾷ τό Ἱερό Εὐαγγέλιο.

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

Οσο ὁμως δυνατά κι ἄν ἀγαπήθηκε ἀπό τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἄλλο τόσο δυνατά μισήθηκε ἀπό μιά μικρή, ἀλλά πολύ φανατική μειοψηφία πού τόν ἀντιπολιτεύθηκε μέ ὅλα τά μέσα, νόμιμα, παράνομα κι ἐγκληματικά. Ἡ μειοψηφία αὐτή δραστηριοποιήθηκε ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἐπιβολή τῆς ξενοκίνητης στρατιωτικῆς δικτατορίας στὴν Ἑλλάδα, τὴν 21^η Ἀπριλίου 1967, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε στὴν διὰ παντός μέσου ἐξουδετέρωση τοῦ Ἐθνάρχου καὶ τὴν ἐπιβολή λύσης στό Κυπριακό σύμφωνης μέ τά συμφέροντα τῶν Δυτικῶν. Ἡ στρατιωτικὴ αὐτὴ Κυβέρνηση τῶν Ἀθηνῶν κατόρθωσε τελικὰ νὰ προσεταιρισθῆ καὶ τοὺς τρεῖς Μητροπολίτες τῆς Κύπρου, Πάφου Γεννάδιο, Κιτίου Ἄνθιμο (πού προηγουμένως ἦταν στενοὶ συνεργάτες τοῦ Μακαρίου) καὶ Κυρηνείας Κυπριανό, τοὺς ὁποίους χρησιμοποίησε ὅταν ὅλα τά ἄλλα μέσα (ἀπόπειρες δολοφονίας, πολιτικοὶ ἐκβιασμοὶ κ.τ.τ.) ἀπέτυχαν. Ἔτσι, στίς 7 Μαρτίου 1973 οἱ τρεῖς Μητροπολίτες προέβησαν σέ «καθαίρεση» τοῦ Ἐθνάρχου, ἡ ὁποία ὁμως, ὡς ἄκυρη καὶ ἀντικανονικὴ (σύμφωνα μέ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς Κανόνες ἀπαιτεῖται σύνοδος 13 τουλάχιστον Ἐπισκόπων γιὰ μιά τέτοια καθαίρεση), δέν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ καμμιά Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ ἐνέργεια ἐκείνη τραυμάτισε τὴν Ἐκκλησία καὶ δίχασε τὸν Ἑλληνισμό τῆς Κύπρου. Ἀκολούθησε, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1973 ἡ κανονικὴ καθαίρεση τῶν τριῶν Μητροπολιτῶν ἀπὸ τὴν Μεῖζονα Σύνοδο τῆς Λευκωσίας, στὴν ὁποία μετεῖχαν Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχες τῶν τριῶν Ὁρθ. Πατριαρχείων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καὶ ἡ ἐκλογή νέων, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ διχοτομήθηκαν οἱ Μητροπόλεις Κιτίου καὶ Κυρηνείας μέ τὴ δημιουργία ξεχωριστῶν Μητροπόλεων Λεμεσοῦ καὶ Μόρφου.

Στίς 15 Ἰουλίου 1974 ἔγινε τὸ Πραξι-

κόπημα κατὰ τῆς νόμιμης Κυβέρνησης, ἀπὸ τὴν ξενοκίνητη Χούντα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ ἐδῶ ὄργανά της, ἐνῶ ὁ Μακάριος διέφυγε ὡς ἐκ θαύματος τὸ θάνατο καὶ κατέφυγε στό ἐξωτερικό. Ἀκολούθησε, ὡς ἄμεση συνέπεια τοῦ Πραξικοπήματος, ἡ Τουρκικὴ εἰσβολὴ τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1974, μέ τά γνωστά τραγικὰ ἀποτελέσματα, ἀνάλογα μέ τά τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς τοῦ 1922. Κι ἐνῶ ἡ στρατιωτικὴ Χούντα τῶν Ἀθηνῶν ἔπεφε, τελικὰ, κάτω ἀπὸ τὸ βᾶρος τῶν προδοσιῶν της, ὁ Μακάριος ἀγωνιζόταν ὑπεράνθρωπα στό ἐξωτερικό, γιὰ νὰ περισωθῆ ὅ,τι ἦταν δυνατὸ νὰ περισωθῆ. Στίς 7 Δεκεμβρίου 1974 ἐπέστρεψε θριαμβευτικὰ στὴν Κύπρο, ὅπου τοῦ ἐπιφυλάχθηκε γι' ἀκόμα μιά φορά ἀποθεωτικὴ ὑποδοχὴ, ἀρχίζοντας ἓνα νέο, ἀνένδοτο καὶ μακροχρόνιο ἀγῶνα γιὰ δικαίωση τῆς Κύπρου.

Ἡ τελευταία ὁμως αὐτὴ ἐθνικὴ συμφορὰ ἦταν πολὺ μεγάλη: ἡ μισὴ σχεδόν Κύπρος εἶχε ἤδη τουρκοποιηθῆ· ὁ μισὸς σχεδόν πληθυσμὸς εἶχε ξεριζωθῆ· ἑκατοντάδες ἱεροὶ χῶροι εἶχαν βεβηλωθῆ· αἰῶνων πολιτιστικὴ κληρονομιά εἶχε καταστραφεῖ· χιλιάδες μαυροντυμένες μάνες, χῆρες κι ὄρφανὰ ἔκλαιγαν τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ἀγνοοῦμενοὺς τους!... Ἡ ὀδύνη γι' αὐτὰ κλόνισε ἀνεπανόρθωτα τὴν ὑγεία τοῦ Ἐθνάρχη, ὁ ὁποῖος ἐργαζόταν ἀσταμάτητα πρὸς κάθε κατεύθυνση. Στίς 3 Ἀπριλίου 1977 ὑπέστη τὴν πρώτη καρδιακὴ προσβολή· στίς 31 Ἰουλίου τῆ δευτέρῃ καὶ ξημερῶματα τῆς 3^{ης} Αὐγούστου 1977 πέθανε, σὲ ἡλικία 64 χρόνων!...

Ὁ Μακάριος δέν θέλησε νὰ συμβιβαστεῖ οὔτε μέ τὴν ἀρρώστεια οὔτε μέ τὸ θάνατο. «Ὅσο ἡ καρδιά αὐτὴ θά πάλλει – ἀπαντοῦσε στοὺς γιατροὺς πού ἀπαιτοῦσαν ἀπὸ αὐτόν ἀνάπαυση – οἱ παλμοὶ της θά ναι παλμοὶ ἀγῶνα γιὰ τὴν Κύπρο»! Ὁ θάνατος, πού ἀπὸ χρόνια τὸν κυνηγοῦσε, δέν τὸν φόβιζε. «Ζῶ

συνεχῶς ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ θανάτου», ἔλεγε ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίον του δολοφονικῶν σχεδίων. «Ἐάν ὁμως βίαιος θάνατος μέ ἀναρπάση ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λαοῦ, παραμείνατε πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν καὶ τὴν Ἑλλάδα», ἦταν οἱ ὑποθήκες πού ἄφηνε, σέ μιά τέτοια περίπτωση, στό λαό. «Εὐχαριστίαν καὶ δόξαν ἀναπέμπω πρὸς τὸν πανάγαθον Θεόν, οὕτινος ἡ πρόνοια μέ διέσωσεν ἐκ σχεδιασθέντος διὰ πραξικοπήματος θανάτου... Μετὰ νεκρῶν ἐλογίσθην. Καὶ ἰδού ἐν ζωῇ εὐρίσκομαι... Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω, ὅτι ἐρρύσατό με ἐκ τῶν θηρευόντων τὴν ζωῆν μου...», ἦταν ἡ ἀπάντησή του στοὺς πραξικοπηματίες τῆς 15^{ης} Ἰουλίου 1974, πού θριαμβολογοῦσαν ὅτι ἦταν νεκρός. Στό Θεό ἀπέδιδε πάντα τὴ σωτηρία του ἀπὸ τὰ ἀμέτρητα σχέδια καὶ ἀπόπειρες δολοφονίας του· στό Θεό παρέδωσε τελικά τὴν ψυχὴ του!...

Τό σεπτὸ σκῆνωμά του ἐναπετέθη στὸν καθεδρικό ναὸ Ἁγίου Ἰωάννου ἀπὸ τὶς 3 μέχρι 7 Αὐγούστου 1977, ὅπου χιλιάδες λαοῦ ἀπ' ὅλη τὴν Κύπρο προσέρχονταν ἀκατάπαυστα, γιὰ νὰ ἀποτίσουν φόρο τιμῆς στὸν ἐκλιπόντα μεγάλο Ἡγέτη τους. Στὶς 8 Αὐγούστου ἔγινε ἡ κηδεῖα

του μέ κάθε μεγαλοπρέπεια. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλει στὸν ἱ. ναὸ Παναγίας Παλλουριωτίσης, παρουσία πλήθους Ἱεραρχῶν ἀπ' ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ἀρχηγῶν κρατῶν, ἐκπροσώπων ξένων Κυβερνήσεων, καὶ δεκάδων χιλιάδων λαοῦ. Ἡ νεκρική πομπὴ κατέληξε στὴν ἱ. μονὴ τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου γιὰ τὴν ταφή. Ἐκεῖ, στό Θρονὶ τῆς Παναγίας, γράφτηκε ὁ ἐπίλογος τῆς θυελλώδους ζωῆς τοῦ Μακαρίου Γ', Μητροπολίτου Κιτίου, Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Ἐθνάρχου, καὶ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Μακάριος ὑπῆρξε ἐξαιρετικά χαρισματικός ἡγέτης, γι' αὐτὸ καὶ ἀνεδείχθη σέ παγκόσμια προσωπικότητα μέ τεράστιο κῦρος.

Ἀκόμη καὶ ὁ τότε Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν Η.Π.Α. καὶ θανάσιμος ἐχθρὸς του, Henry Kissinger, ἐκτός ἀπὸ τὶς ἐχθρικές γι' αὐτόν τοποθετήσεις του, ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Μακάριος ἦταν «πολύ μεγάλος γιὰ ἓνα τόσο μικρὸ νησί», κι ὅτι ἦταν «ἐκπληκτικὴ προσωπικότητα..., ἐξαιρετικά ἔξυπνος, ἀπτόητος, πάντα καλὰ προετοιμασμένος..., ἀπέπνεε κῦρος, ... ἓνας μεγάλος ἄνδρας σ' ἓνα κόσμον πού δέν εἶχε περίσσεια τέτοιων ἀνδρῶν». Ἀλλά κι ὁ Λόρδος Κάραντον (sir Hugh Foot), τελευταῖος Ἀγγλὸς Κυβερνήτης τῆς Κύπρου, ὁμολογεῖ: «... δέν θυμᾶμαι ποτέ νὰ συνάντησα κάποιον, πού νὰ μέ ἐντυπωσίασε τόσο ἔντονα!..». Σέ πλεῖστα μέρη τοῦ κόσμου ἡ Κύπρος ἔγινε γνωστὴ ἀποκλειστικά ἐξ αἰτίας του, ἐνῶ στή συνείδηση τῶν ἀγωνιζομένων γιὰ δικαιοσύνη καὶ ἐλευθερία λαῶν ἔγινε σύμβολο.

Πάνω ἀπ' ὅλα ὁμως παρέμενε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Παρὰ τὰ πολλαπλά του καθήκοντα δέν παραμέλησε ποτέ τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα· ἀντίθετα, συχνά χρησιμοποιοῦσε τὸ τεράστιο κῦρος του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του ἱεραργοῦσε ἀκατάπαυστα, ὄχι μόνο τὶς Κυριακὲς ἀλλὰ συχνά καὶ σέ καθημερινές γιορτές, ἐνῶ πλήθος κόσμου ἔτρεχε σέ κάθε του λειτουργία. Ἀξιοποιώντας τὴ φήμη καὶ τὸ κῦρος του ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς, ἐπεσκέφθη ἐπανειλημμένα διάφορες χῶρες τῆς καὶ βάπτισε – ιδιαίτερα στὴν Κένυα – χιλιάδες Ἀφρικανούς, ιδρύοντας στή Ναϊρόμπι καὶ Ἱερατικὴ Σχολή. Τὴν ἱεραποστολικὴ αὐτὴ προσπάθεια, πού ὁμοιά τῆς σέ ἔκταση δέν ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἄλλην ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ὁμαδικῆς βάπτισης τῶν Ρώσων, τὸν 10^ο αἰῶνα, διέκοψε ἡ παράνομη πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα τῶν ἀντιπάλων του καί, ιδιαίτερα, τὸ προδοτικὸ Πραξικόπημα τῆς 15^{ης} Ἰουλίου 1974.

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Πανιερωτάτος μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος προέστη τῆς τελετῆς ὑποδοχῆς ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου ὀσιομάρτυρος Ἐφραίμ καί στή συνέχεια χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τή Δ' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιώτισσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ στὴν Παρεκκλησιά.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἔσπερινοῦ στὸν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Μαθηκολώνης.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἔσπερινοῦ στὸν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου στὴν Κυπερούντα.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν ναό ἁγίων Παΐσιου τοῦ Ἁγιορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν ἱερό ναό ἁγίου Νεκταρίου Λεμεσοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἱεροῦ Νιπτήρος στὸν ἱερό ναό ἁγίου Σπυριδῶνος τοῦ θαυ-

ματουργοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν στὸν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου Χαράκη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ Ἐσπερινοῦ καί τῆς Ἀποκαθηλώσεως στὸν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί Ἁγίου Ἀρτεμίου.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου στὸν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου στὸν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

Κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ τοῦ Πάσχα χοροστάτησε στὸν Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό ἁγίου Γεωργίου Ὑψωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ στοῦ ἱεροῦ παρεκκλήσιου τῆς ἁγίας Ματρώνης στὸν Μονοβόλικο.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία κατὰ τὴ διάρκεια ἀγρυπνίας στὴν ἱερά μονὴ Σιμωνόπετρας.

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

ΤΡΙΤΗ 10 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερά, μεγίστη μονή Βατοπαιδίου, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας τέλεσε τήν εἰς διάκονο χειροτονία τοῦ μοναχοῦ Παρθενίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τά θυρανοίξια στόν ἱερό ναό ἀγίου Μάμα τῆς ὁμώνυμης κοινότητας καί στή συνέχεια χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης τῆς κοινότητας Ἁγίου Κωνσταντίνου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητας Λάνιας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερά σκήτη τοῦ ἀγίου Χρήστου τοῦ Κηπουροῦ τῆς ἱεράς μονῆς Παναγίας Ἀμασγοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό ἀγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό ἀγίου Λουκᾶ στόν συνοικισμό Κολοσσίου.

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τά θυρανοίξια στόν ἱερό ναό ἀγίου Λουκᾶ τοῦ ἱατροῦ καί στή συνέχεια χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ

Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας στό Ἰδάλιο, συλλειτουργοῦντος τοῦ μητροπολίτου Τριφυθοῦντος κ. Βαρνάβα, ὁ ὁποῖος ἦγε τά ὄνομαστήριά του.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό ἀγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κ. Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό ἀγίας Μαρίνης τοῦ συνοικισμοῦ Καψάλου.

ΤΡΙΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου τῆς κοινότητας Ἁγίου Παύλου Λεμεσοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου τῆς κοινότητας Ἀσγάτας.

ΠΕΜΠΤΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερά μονή Παναγίας Τρικουγκιάς.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Δ' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης τῆς κοινότητος Ἀπαισιᾶς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε εἰς πρεσβύτερον τόν διάκονο π.Χριστόδουλο Ἀναξαγόρου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στόν ἱερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητος Τριμικλινῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα.

ΣΑΒΒΑΤΟ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Λαζάρου στή Λάρνακα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἐλευθερίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τοῦ Ἱεροῦ Νιπτήρος στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου, Συνοικισμοῦ Μακαρίου τοῦ Γ'.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Λουκά, Ἁγίας Μαρίνας καί Ἁγίου Θύρσου στόν Συνοικισμό Ἁγίου Ἀθανασίου.

Χοροστάτησε κατά τή ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν στόν ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίνας Καψάλου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ Ἐσπερινοῦ καί τῆς Ἀποκαθηλώσεως στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γειτονιάς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου.

ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Μηνᾶ στόν Ἅγιο Ἀθανάσιο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τήν κοινότητα Ἁγίου Τύχωνα.

Κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ τοῦ Πάσχα, συγχοροστάτησε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΤΡΙΤΗ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα τῆς κοινότητος Πεντακώμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνα τῆς ὁμώνυμης κοινότητος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε στήν ὑποδοχή τῶν λειψάνων τῆς Ὁσίας καί θεοφόρου Μητρός ἡμῶν Σοφίας τῆς ἐν Κλεισούρα καί ἀκολούθως τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερά Βασιλική καί Σταυροπηγιακή μονή Παναγίας τοῦ Μαχαιρᾶ συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Μάμαντος Τραχωνίου. Ἀπό τίς 9 μέχρι τίς 15 Μαΐου ὁ Θεοφιλέστατος ἀπουσίαζε σέ προσκυνηματικό ταξίδι στή Ρουμανία.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΪΟΥ: Συλλειτούργησε μαζί μέ τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰασίου κ. Θεοφάνη καί ἄλλους Ἀρχιερεῖς στήν Ἱερά Μονή

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

Frumoase στό Ἰάσιο, ὅπου τέλεσαν τά ἐγκαίνια παρεκκλησίου τῆς Μονῆς, πού εἶναι ἀφιερωμένο στήν Ἁγία Αἰκατερίνη.

Ἀπό τίς 16 μέχρι τίς 21 Μαΐου ὁ Θεοφιλέστατος ἀπουσίαζε σέ ταξίδι στήν Αἴγυπτο ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στό Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΜΑΪΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ μετά τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Κωνσταντίνου καί Ἐλένης στό Κάιρο.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τῆς κοινότητος Λιμνάτη.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου τῆς κοινότητος Βουνίου.

Ἀπό τίς 30 Μαΐου μέχρι τίς 4 Ἰουνίου ὁ Θεοφιλέστατος ἀπουσίαζε σέ προσκυνηματικό ταξίδι στά Ἱεροσόλυμα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν πανῆρο ναό τῆς Ἀναστάσεως στά Ἱεροσόλυμα προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἦσυχίου.

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν ἱερό ναό τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ στή Βηθλεέμ συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Διοκαιοσαρείας κ. Βενεδίκτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ἱερά μονή Ἁγίου Νικολάου τῶν Γάτων.

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Καθεδρικό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί χοροστάτησε κατά τόν ἑσπερινό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στόν ἱερό ναό Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ΔΕΥΤΕΡΑ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά

τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀρσινόης κ. Παγκρατίου.

ΠΕΜΠΤΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας, στά ἐρεῖπια τῆς Βασιλικῆς στήν ἀρχαία Ἀμαθούντα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ὑπό ἀνέγερση ἱερό ναό Ἁγίου Λουκά τοῦ Ἰατροῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

Ἀπό τίς 25 μέχρι τίς 30 Ἰουνίου ὁ Θεοφιλέστατος ἀπουσίαζε σέ ταξίδι στό ἐξωτερικό, ὅπου συμμετείχε, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, στίς λατρευτικές καί ἄλλες ἐκδηλώσεις πού πραγματοποιήθηκαν μέ τήν εὐκαιρία τῶν ΚΗ΄ Παυλείων στή Βέροια πρός τιμή τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν ἱερό Μητροπολιτικό ναό τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναούσης, μέ τή συμμετοχή Ἀρχιερέων τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παύλου.

ΤΡΙΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συγχοροστάτησε καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό Ναό Παύλου καί Πέτρου Βεροίας (Παλαιά Μητρόπολη) μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναζαρέτ κ. Κυριακοῦ καί ἄλλων Ἀρχιερέων.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν πανηγυρίζοντα ἱερό Ναό Παύλου καί Πέτρου Βεροίας (Παλαιά Μητρόπολη) προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εὐγενίου.

Συμμετέσχε στήν πάνδημη λιτανεία ἀπό τόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ἱερό Ναό τῶν Ἁγίων Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου πρός τόν ἱερό χώρο τοῦ Βήματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅπου ἔγινε ὁ καθιερωμένος ὑπαίθριος Πολυαρχιερατικός Ἑσπερινός μέ τή συμμετοχή Ἀρχιερέων τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Πραγματοποιήθηκαν τό βράδυ τής Τετάρτης 30 Μαρτίου 2022, τά ἐγκαίνια τοῦ Πάρκου καί Μνημείου Ἀγωνιστῶν τής ΕΟΚΑ 1955 - 59 στόν Ἅγιο Ἀθανάσιο Λεμεσοῦ. Τά ἐγκαίνια τέλεσε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Ὁμιλητής στήν ἐκδήλωση ἦταν ὁ κ. Ἀνδρέας Κανίκλης, Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος Διγενῆ. Κατά τήν τελετή ἐπιδόθηκαν τιμητικές πλακέτες σέ Ἀγωνιστές τής ΕΟΚΑ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου πού βρίσκονται στή ζωή ἀλλά καί σέ συγγενεῖς ἀποβιωσάντων Ἀγωνιστῶν. Τό μνημεῖο ἀνεγέρθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Σωματείου Ἀθλητική Ἑνωσι Νέων ΣΕΚ Ἁγίου Ἀθανασίου.

Τό Σάββατο 2 Ἀπριλίου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος προεξήρχε τής Θείας Λειτουργίας στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνα στήν ὁμώνυμη κοινότητα καί χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο, τόν ἐπί σειρά ἐτῶν διάκονό του, π. Χριστόδουλο Ἀναξαγόρου. Στό ἱερό βῆμα παρέστη συμπροσευχόμενος ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Ὁ π. Χριστόδουλος εἶναι ἔγγαμος κληρικός καί γόνος ἱερατικῆς οἰκογένειας. Θά ἐξυπηρετεῖ τίς ἀνάγκες τής ἐνορίας τοῦ Ἁγ. Τύχωνα.

Τό ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου, 2 Ἀπριλίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τήν ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἁγιασμοῦ καί εὐλόγησε τήν κατάθεση τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ἱεροῦ παρεκκλησίου τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ στήν περιοχή Πανιώτη Γερμα-

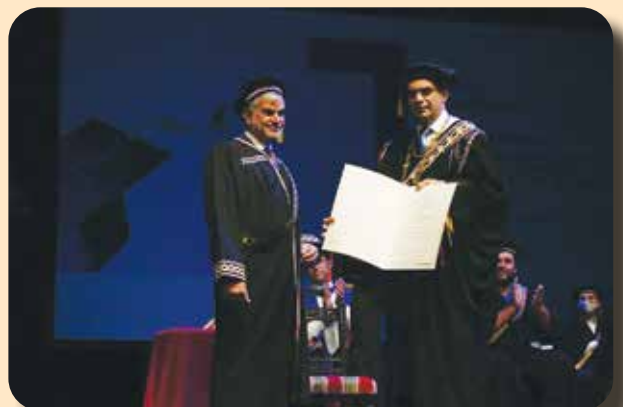
σόγιας. Τό ιερό παρεκκλήσιο βρίσκεται στόν υπόγειο χῶρο τοῦ ὑπό ἀνέγερση ἱεροῦ ναοῦ Παναγίας Ἐλεούσης.

Τή Δευτέρα 4 Ἀπριλίου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τέλεσε τόν Ἁγιασμό τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου ἰδιόκτητου οἰκήματος τοῦ Συμβουλίου Κοινοτικοῦ Ἐθελοντισμοῦ Παρεκκλησιᾶς. Τά ἐγκαίνια τέλεσε ἡ Ἔντιμη Ὑφυπουργός Κοινωνικῆς Πρόνοιας κα Ἀναστασία Ἀνθούση. Τό νέο οἶκημα θά χρησιμοποιηθεῖ ὡς παιδοκομικός σταθμός καί ὡς κέντρο προστασίας καί ἀπασχόλησης παιδιῶν.

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, τή Δευτέρα 4 Ἀπριλίου, παρευρέθηκε στήν τελετή ἀναγόρευσης τοῦ κ. Φιλίππου Φιλῆ σέ Ἐπίτιμο Διδάκτορα. Ἀναγορεύθηκε Διδάκτορας τοῦ Τμήματος Ἐμπορίου, Χρηματοοικονομικῶν καί Ναυτιλίας τῆς Σχολῆς Διοίκησης καί Οἰκονομίας, τοῦ ΤΕ.Π.Α.Κ.

Ἐθμοτυπική επίσκεψη στήν Ἱερά Μητρόπολη Λεμεσοῦ, πραγματοποίησε τήν Πέμπτη 7 Ἀπριλίου, ὁ νέος Ταξίαρχος 3ης Ταξιαρχίας Ὑποστηρίξεως, ΣΧΗΣ Πεζικοῦ κ. Ἀγγελίδης Χαράλαμπος, ὁ ὁποῖος εἶχε κατ' ἰδίαν συνάντηση μέ τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη κ. Ἀθανάσιο γιά θέματα κοινοῦ ἐνδιαφέροντος. Ὁ Πανιερώτατος ἔδωσε εὐλογία στόν κ. Ταξίαρχο μία εἰκόνα τοῦ Πολιοῦχου Ἁγίου τῆς πόλεώς μας, Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ἐλεήμονα, ἐνῶ ὁ κ. Ἀγγελίδης ἐπέδωσε στόν Πανιερώτατο τιμητική πλακέτα μέ τό ἔμβλημα τῆς Ταξιαρχίας.

Τήν Πέμπτη 5 Μαΐου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, μαζί μέ τόν κλήρο καί τόν λαό, ὑποδέχθηκε στόν ἱερό Ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα, τό ἱερό Λείψανο τῆς Ὁσίας Σοφίας τῆς ἐν Κλεισοῦρα. Ἀκολούθως τελέστηκε ἱερά Ἀγρυπνία γιά τή μνήμη τῆς Ἁγίας, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου.

Μέ παιδικά χαμόγελα, χαρούμενες φωνές, παιχνίδια, τραγούδια καί χορούς γέμισε ὁ Δημόσιος Κήπος Λεμεσοῦ τήν Κυριακή, 8 Μαΐου, ἀπό τό πρωί μέχρι ἀργά τό ἀπόγευμα. Ἐκεῖ ὅπου πραγματοποιήθηκε τό πανηγύρι χαρᾶς καί ἀγάπης τῶν Κατηχητικῶν Συνάξεων τῆς

Μητροπόλεώς μας, μία εκδήλωση ή οποία έχει καταστεί θεσμός για την πόλη μας. Φέτος, η προσέλευση μικρών και μεγάλων στο παιδικό πανηγύρι ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Την όλη εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθοῦντος κ. Νικόλα-

ος, ο οποίος συνομίλησε με τα παιδιά και απηύθυνε τόν πατρικό του λόγο. Επίσης παρέστη ο έντιμος Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης και ἄλλοι ἐπίσημοι. Τά παιδιά εἶχαν τήν εὐκαιρία νά παίξουν στήν παιχνιδούπολη, στά φουσκωτά και στά διάφορα ἄλλα παιχνίδια, νά ἀπολαύσουν τή βόλτα τους μέ τό τρενάκι και νά ζωγραφίσουν τό δικό τους σχέδιο. Κατά τή διάρκεια τοῦ πανηγυριοῦ παρουσιάστηκε μουσικό και καλλιτεχνικό πρόγραμμα ἀπό τά παιδιά τῶν κατηχητικῶν συνάξεων τῶν ἐνοριῶν τῆς Μητροπόλεως μας.

Τὴν Πέμπτη 12 Μαΐου τελέστηκε στὸν Μητροπολιτικὸ ναὸ Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, Παρακλητικὸς Κανόνας πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο γιὰ ἐνίσχυση τῶν τελειόφοιτων μαθητῶν πού ξεκινοῦν τὶς ἐξετάσεις τους. Στὸ τέλος τῆς παράκλησης ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας μίλησε στοὺς μαθητές καί μεταξύ ἄλλων τοὺς εἶπε: “Μέ τὴν Παράκληση στήν Παναγία μας, τὴν παρακαλοῦμε νά εἶναι μαζί σας, νά σᾶς συνοδεύει, νά σᾶς σκεπάξει, νά σᾶς εὐλογεῖ, νά σᾶς φωτίζει στὸν δρόμο τῆς ζωῆς σας, στίς ἐπιλογές σας καί σέ ὅτιδήποτε θά συ-

ναντήσετε μπροστά σας. Εὐχομαί καλή ἐπιτυχία! Ὁ Θεός μαζί σας καί νά ἔχετε πάντοτε, παιδιά, ὑπόψη σας ὅτι ἡ ἐπιτυχία δέν εἶναι στά μαθήματα καί στοὺς ἀριθμούς, μόνο. Ἀλλά ἡ ἐπιτυχία εἶναι νά γίνουμε καλοὶ καί σωστοὶ ἄνθρωποι, ὅπως μᾶς θέλει ὁ Θεός. Τέκνα Θεοῦ. Ὅμοιοι μέ τόν Θεό Πατέρα μας”. Μετά τό τέλος τῆς Ἀκολουθίας πέρασαν ὅλα τά παιδιά πῆραν τὴν εὐχή τοῦ Μητροπολίτου μας καί ἔδωσε σ’ ὅλους ὡς εὐλογία μία εἰκόνα.

Τό Σάββατο 14 Μαΐου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τά Θυρανοίξια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Μάμαντος, στήν ὁμώνυμη κοινότητα, μετά τὴν ἀνακαίνιση τοῦ ναοῦ. Ὁ ναός εἶχε καταστραφεῖ ἀπό φωτιά στίς 10 Ἰουλίου 2020. Πρὶν ἀπό τόν Ἀγιασμό, ὁ Πανιερώτατος μαζί μέ τόν κληρὸ καί τόν λαό, ὑποδέχθηκαν ἀντίγραφο τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Ἐλαιοβρύτισσας. Ἀκολούθησε ὁ Ἀγιασμός καί ἡ Τελετὴ τῶν Θυρανοιξίων καί ἀκολούθως ὁ πρῶτος Ἑσπερινός μέσα στὸν ἀνακαινισμένο ἱερό ναό.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰασίου κ. Θεοφάνη, μετέβη στό Ἰάσιο τῆς Ρουμανίας μαζί μέ τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Λήδρας κ. Ἐπιφάνιο, τόν Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμανδρίτη Ἰσαάκ, τούς Καθηγουμένους τῶν ἱερῶν Μονῶν Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, Ἀρχιμανδρίτη Παῖσιο καί Συμβούλου Χριστοῦ, Ἀρχιμανδρίτη Νεῖλο καί τόν Ἀρχιμανδρίτη Χρυσόστομο.

Τήν Κυριακή 15 Μαΐου, συλλειτουργήσαν μαζί μέ τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰασίου καί ἄλλους Ἀρχιερεῖς στήν Ἱερά Μονή Frumoase στό Ἰάσιο, ὅπου τέλεσαν καί τά ἐγκαίνια παρεκκλησίου τῆς Μονῆς, πού εἶναι ἀφιερωμένο στήν Ἁγία Αἰκατερίνη. Ἔλαβαν ἀκόμη μέρος στό συνέδριο, πού πραγματοποιήθηκε ἀπό τή Μητρόπολη Ἰασίου γιά τήν ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας κατά τήν περίοδο τοῦ κορωνοϊοῦ.

Πραγματοποιήθηκε μέ μεγάλη ἐπιτυχία τήν Τρίτη 31 Μαΐου ἡ καλλιτεχνική ἐκδήλωση μνήμης καί τιμῆς γιά τά 100 χρόνια ἀπό τή Μικρασιατική Καταστροφή, πού διοργάνωσε ἡ Ἱερά Μη-

τρόπολη Λεμεσοῦ στό Δημοτικό Κηποθέατρο Λεμεσοῦ «Μάριος Τόκας». Στήν ἐκδήλωση συμμετείχαν οἱ καλλιτέχνες Θωμάς Κωνσταντίνου καί Ἑλενα Γιαννακοῦ, οἱ χορωδίες «Ρωμανός ὁ Μελωδός» καί «Ἀνατολή» καί τό Σχήμα Παραδοσιακῶν Ὀργάνων τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, καθώς καί ὁ Λαογραφικός Ὅμιλος Λεμεσοῦ. Τήν ἐκδήλωση τίμησαν μέ τήν παρουσία τους ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος ἐκλείσει τήν ὄλη ἐκδήλωση μέ τόν πατρικό του λόγο καί ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, ὁ ὁποῖος ἀπηύθυνε χαιρετισμό. Εἰσαγωγική ὁμιλία ἔκανε ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας καί Πρόεδρος τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Ἀρχιμ. Ἰσαάκ, ὁ ὁποῖος εἶχε καί τή γενική ἐπιμέλεια τῆς ἐκδήλωσης.

Τήν Παρασκευή 3 Ἰουνίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος παρέστη στή θεατρική παράσταση «Τό μαγικό λυχνάρι τοῦ Χάνι», ἡ ὁποία ἔλαβε χώρα στήν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου «Ἀρχάγγελος». Ἡ παράσταση πραγματοποιήθηκε πρὸς οἰκονομική ἐνίσχυση τῆς προσπάθειας ἀνοικοδόμησης τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Ἁγίων Σιλουανοῦ καί Σωφρονίου, ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ. Σέ σύντομο χαιρετισμό του μετά τό πέρας τῆς παράστασης, ὁ Πανιερώτατος εὐχαρίστησε τά μέλη τῆς θεατρικῆς ὁμάδας, καθώς καί τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου κ. Νικηφόρο γιά τήν παραχώρηση τοῦ χώρου. Ὁ Πανιερώτατος ἐξήρε τήν προσπάθεια τῶν ἠθοποιῶν, οἱ ὁποῖοι «ἐποίησαν» πράγματι «ἦθος» καί παρουσίασαν, ὅπως εἶπε, «πράγματα τά ὁποῖα θά μπορούσαν κάλλιστα νά εἰπωθοῦν σέ μία πνευματική κατήχηση».

Τήν Κυριακή 5 Ἰουνίου πραγματοποιήθηκε μέ μεγάλη ἐπιτυχία ὁ Παγκύπριος Ἑορτασμός τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας Περιβάλλοντος στό Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικῆς Ἑρευνας καί Ἐκπαίδευσης (ΚΥΚΠΕΕ) στό Ἀκρωτήρι. Τήν ὄλη ἐκδήλωση διοργάνωσε τό ΚΥΚΠΕΕ

σέ συνεργασία με τό Γραφείο Έπιτρόπου Περιβάλλοντος. Τούς συμμετέχοντες καλωσόρισε ό Πρόεδρος του Περιβαλλοντικού Κέντρου Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθοΰντος κ. Νικόλαος, ενώ άπηύθυνε χαιρετισμό ό Έπίτιμος Πρόεδρος του Περιβαλλοντικού Κέντρου Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοΰ κ. Άθανάσιος. Άκολούθησαν όμιλίες από τόν Έπιστημονικό Διευθυντή του Περιβαλλοντικού Κέντρου Δρ. Άνδρέα Χατζηχαμπή καί τήν Έπίτροπο

Περιβάλλοντος κ. Κλέλια Βασιλείου. Η έκδήλωση ολοκληρώθηκε με πτηνοπαρατήρηση στην έντυπωσιακή Δεσποτική Λίμνη καί με καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Τήν όλη έκδήλωση διαν-θησαν οί μελωδικές φωνές παιδιών των Κατηχητικών συνάξεων καί άλλων συνεργατών της Μητροπόλεός μας με τραγούδια σχετικά με τό περιβάλλον.

Ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος παρέστη τήν Κυριακή 5 Ίουνίου στην τελετή των άποκαλυπτηρίων της προτομής καί άναμνηστικής πλάκας του Θωμά Παπαδόπουλου, κτήτορα του Δημοτικού Σχολείου της κοινότητας Άψιους (1895) καί μεγάλου ευεργέτη της περιοχής. Η έκδήλωση, πού έγινε στην πλατεία της κοινότητας, άρχισε με άγιασμό, τόν όποιο

τέλεσε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας. Τά ἀποκαλυπτήρια τέλεσε ὁ Ἐντιμος Ὑπουργός Μεταφορῶν, Ἐπικοινωνιῶν καί Ἔργων κ. Γιάννης Καροῦσος, ὁ ὁποῖος ἦταν καί ὁ κύριος ὁμιλητής στήν ἐκδήλωση. Ἀπό τό καλλιτεχνικό πρόγραμμα ξεχωριστή ἦταν ἡ παρουσία τῶν παιδιῶν τοῦ Περιφερειακοῦ Σχολείου Ἄψιους - Γεράσας - Μαθηκολώνης.

Σε κλίμα βαθιάς συγκίνησης, πραγματοποιήθηκε τήν Πέμπτη 9 Ἰουνίου, ἡ τελετή τῶν θυρανοιξίων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Λουκά τοῦ Ἰατροῦ, στήν περιοχή Λαϊκῆς Λευκοθέας, ἀπό τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας κ. Ἀθανάσιο. Πρὸ τῆς τελετῆς πραγματοποιήθηκε ἡ ὑποδοχή τῆς ἐφεστίου εἰκόνας τοῦ ναοῦ, καί στή συνέχεια τελέστηκε πανηγυρικός ἐσπερινός τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Λουκά χοροστατοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου.

Ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καί πανευφήμου Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἰδρυτοῦ καί προστάτου τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τελέστηκε τήν Παρασκευή 10 Ἰουνίου, ἐκ μεταθέσεως, Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Ἰδαλίου, προΐσταμένου τοῦ ἑορτάζοντος Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριμυθοῦντος κ. Βαρνάβα καί συλλειτουργούντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρων κ. Τιμοθέου, Ἐξαρχου τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Κύπρο, τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου καί τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα.

Στίς 16 Ἰουνίου πανηγυρίζει ὁ Ἱερός Ναός Ἁγίου Τύχωνος στήν ὁμώνυμη κοινότητα ὅσο καί ἡ Ἐπισκοπή Ἀμαθοῦντος, τῆς ὁποίας εἶναι ὁ προστάτης. Ὁ Πανηγυρικός Ἐσπερινός τοῦ Ἁγ. Τύχωνος τελέστηκε χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀρσινόης κ. Παγκρατίου καί συγχοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Στόν

Πανηγυρικό Έσπερινό συμμετείχαν μεγάλος αριθμός κληρικών της Μητροπόλεώς μας, καθώς και πολλοί πιστοί, οι όποιοι είχαν την εύλογία νά προσκυνήσουν καί τό Ἱερό Λείψανο τοῦ Ἁγίου. Μετά τό πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ ἔγινε λιτάνευση τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου γύρω ἀπό τόν

Ναό. Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου τελέστηκε Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Στή Θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος ἀρκετοί κληρικοί τῆς Μητροπόλεώς μας.

Τήν Παρασκευή 17 Ἰουνίου τό βράδυ τελέστηκε πανηγυρική ἀγρυπνία στά ἐρείπια τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Τύχωνα στήν ἀρχαία Ἀμαθούντα, κατά τήν ὁποία ἐορτάστηκαν ὁ Ἅγιος Τύχων καί πάντες οἱ Ἅγιοι Ἱεράρχες τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀμαθοῦντος. Τῆς ἱεράς καί κατανυκτικῆς ἀγρυπνίας προεξῆρχε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Τούς ψαλμούς ἀπέδωσε θαυμάσια ἡ χορωδία τῆς Μητροπόλεώς μας, «Ρωμανός ὁ Μελωδός», ὑπό τή διεύθυνση τοῦ π. Νικολάου Λυμπουρίδη.

Ἡ Σχολή Ἐκκλησιαστικῆς καί Παραδοσιακῆς Μουσικῆς τῆς Μητροπόλεώς μας, τή Δευτέρα 27 Ἰουνίου, πραγματοποίησε ἐκδήλωση μέ τή λήξη τοῦ ἔτους τῆς Σχολῆς. Χαιρετισμό στή γιορτή ἀπηύθυνε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος καί στό τέλος ἀπένευμε τά πτυχία στούς ἀποφοιτήσαντες ἀπό τή Σχολή.

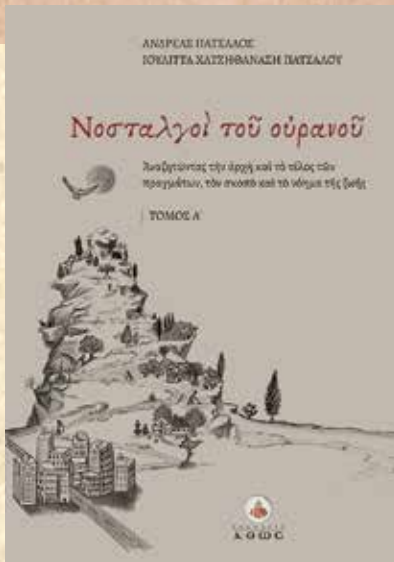
Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος συμμετεῖχε, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, στίς λατρευτικές καί ἄλλες ἐκδηλώσεις πού πραγματοποιήθηκαν μέ τήν εὐκαιρία τῶν ΚΗ΄ Παυλείων στήν Ι.Μ.Βεροίας. Τόν Θεοφιλέστατο συνώδευσε ὁ πρωτ. Μιχαήλ Μιχαήλ. Τήν Κυριακή 26 Ἰουνίου στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό τῆς Μεταμορφώσε-

ως τοῦ Σωτήρος Ναούσης, συμμετεῖχε στό Πολυαρχιερατικό Συλλεῖτουργο μέ τή συμμετοχή Ἀρχιερέων τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Στίς 26-28 Ἰουνίου πραγματοποιήθηκε τό 28ο Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο τῶν Παυλείων μέ θέμα: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί ἡ διαχείριση τῶν κρίσεων». Ὁ Θεοφιλέστατος συμμετεῖχε στίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, ἐνῶ τήν Τρίτη 28 Ἰουνίου τό ἀπόγευμα κήρυξε τόν θεῖο λόγο, κατά τή διάρκεια τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων, στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἀπ. Παύλου καί Πέτρου Βεροίας. Τήν Τετάρτη 29 Ἰουνίου, ἔλαβε μέρος στό Πανηγυρικό Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο, πού πραγματοποιήθηκε στόν παλιό Μητροπολιτικό ναό Πέτρου καί Παύλου στή Βέροια.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νοσταλγοί τοῦ Οὐρανοῦ (2 τόμοι)

Συγγραφείς: Ἀνδρέας Πάτσαλος, Ἰουλίττα Χατζηθανάση-Πάτσαλου

Ἐκδόσεις Ἄθος

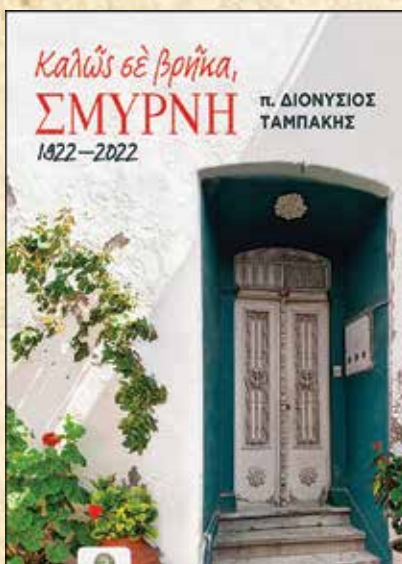
Πρόκειται γιὰ ἓνα πολὺ σημαντικό ἔργο μέ συλλογή ἀπό πατερικά κείμενα, διηγήσεις, μαρτυρίες καί ποιήματα, πού ἀποτυπώνουν τήν Ὁρθόδοξη διδασκαλία 2000 ἐτῶν γιὰ ὅλα τὰ ἐρωτήματα, πού ἀπασχολοῦν τόν σύγχρονο νέο ἄνθρωπο. Ξεκινώντας ἀπό τό Εὐαγγέλιο καί τούς ἀποστολικούς Πατέρες οἱ συγγραφείς φτάνουν μέχρι τούς σύγχρονους Ἁγίους.

Ἡ Ὁρθόδοξη διδασκαλία ἀποτυπώνεται μέ τή μορφή ἐρωταποκρίσεων, καθιστώντας ἔτσι τό βιβλίο ἓνα ἐξαιρετικό κατηχητικό βοήθημα γιὰ ἐφήβους καί νέους, ἀλλά καί γιὰ κάθε

πιστό πού ἐπιθυμεῖ καθοδήγηση.

Γιὰ τήν οὐράνια καταγωγή, ἀλλά καί τόν οὐράνιο προορισμό τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως τά βεβαιώνει ἡ μακράιωνη ἐμπειρία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, μιᾶ τό βιβλίο αὐτό. Μέσα στίς σελίδες του θά ἀνακαλύψει ὁ ἀναγνώστης ὅλες τίς ἀπαντήσεις πού ἔχει ἀνάγκη ἡ διψασμένη του ψυχή, σχετικά μέ τήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων, τή δημιουργία ἀλλά καί τό τέλος αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, τήν ἐλευθερία, τό κακό, τόν θάνατο, τόν Παράδεισο, τήν Κόλαση.

Ἡ μορφή τῶν ἐρωταποκρίσεων μέ τήν ὁποία παρατίθεται ἡ Ὁρθόδοξη διδασκαλία, οἱ μαρτυρίες πού τή συνοδεύουν καί τήν ἐπιβεβαιώνουν, τά ποιήματα, τά γνωμικά καί οἱ ἱστορίες πού μιλοῦν μέ τόν δικό τους τρόπο, ἀλλά καί οἱ σκέψεις σέ θέματα σύγχρονου προβληματισμοῦ, καθιστοῦν τό βιβλίο ἓναν ἐλκυστικό, εὐληπτο καί ἄκρως κατατοπιστικό ὀρθόδοξο ὁδηγό, σέ θέματα πού ἀφοροῦν στόν Θεό, τόν κόσμο, τόν ἄνθρωπο.

Καλῶς σέ βρῆκα, Σμύρνη, 1922 – 2022

Συγγραφέας: π. Διονύσιος Ταμπάκης

Ἐκδόσεις: Θύρα (Σταμούλη Α.Ε.)

Γιὰ νά δεῖς τό σπίτι σου καλύτερα, πρέπει νά βγεῖς ἔξω ἀπό αὐτό. Ἔτσι θά τό δεῖς σέ πλήρη τελειότητα. Γιὰ νά δοῦμε καλύτερα τή Μικρά, μὰ μεγάλη ὄντως Ἀσία, ἀναγκαστήκαμε κάποτε νά βγοῦμε ἀπό τά χώματά της, διότι ἦταν τόσο μεγάλη, πού δέν μποροῦσε τό μάτι καί ἡ ψυχή μας νά τή θωρήσει καί νά τή μεταλάβει σέ ὅλο της τό μεγαλεῖο. Ὅταν χάνεις κάτι καί στέκεσαι ἀπό μακριά, τό ἐκτιμᾶς καί τό τιμᾶς πιό ἄξια. Φύγαμε ἀπ' τή Σμύρνη, καί ἔτσι τή σώσαμε πραγματικά μέσα στήν καρδιά καί στά ὄνειρά μας ὡς ἰδανικό ἀγέραστο, σάν τήν Ἰθάκη τοῦ Ὀδυσσεά.

ISSN 1986 - 1737